

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Mendelova
univerzita
v Brně

Fakulta
regionálního
rozvoje
a mezinárodních
studií

KOMPARACE HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH OBCÍ

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

prof. Ing. Iva Živělová, CSc.

Vypracovala:

Bc. Pavla Fedrová

Brno 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou upřímně poděkovala vedoucí mé diplomové práce, paní prof. Ing. Ivě Živělové, CSc. za vstřícnost, ochotu, mnoho cenných rad a připomínek, které přispěly k finální verzi mé diplomové práce.

Zároveň bych chtěla poděkovat vedení obcí Budkova a Třebelovic, především starostovi obce Budkov a starostce obce Třebelovice, za jejich vstřícný přístup a poskytnuté informace, díky nimž jsem mohla zpracovat praktickou část diplomové práce.

A v neposlední řadě děkuji své rodině a blízkým za jejich podporu.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Komparace hospodaření vybraných obcí**

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 19. 5. 2017

.....

Podpis

Abstrakt

FEDROVÁ, P. *Komparace hospodaření vybraných obcí*. Diplomová práce. Mendelova univerzita v Brně. Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, 2017.

Předložená diplomová práce je zaměřena na komparaci hospodaření dvou vybraných obcí v kraji Vysočina. Hlavním cílem je zhodnocení finanční situace ve zvolené pětileté časové řadě, které vyústí v návrh opatření pro zlepšení nedostatků.

Práce je rozdělena na literární rešerši, kde jsou definovány pojmy spojené s obcemi a jejím hospodařením, a na vlastní práci, kde jsou rozebrány jednotlivé rozpočty, závěrečné účty a rozvahy obcí Budkova a Třebelovic z let 2011-2015. Závěrem jsou předloženy návrhy a doporučení pro zlepšení hospodaření, které mohou vést k rozvoji obcí.

Klíčová slova

Rozpočet obce, hospodaření, příjmy, výdaje, finanční analýza

Abstract

FEDROVÁ, P. *Comparison of economic management of selected towns*. Diploma thesis. The Faculty of Regional Development and International Studies, 2017

Presented diploma thesis is focused on comparison of the economic management of two selected towns in Vysočina region. The main goal is to evaluate financial situation within 5 years time range that leads towards a proposal of improving weaknesses.

The work is divided into a literal research, where there are terms connected to towns and management defined, and theoretical part where there are individual towns budgets discussed and detailed, as well as example balance-sheet of Budkov and Třebelovice from 2011-2015. Eventually, there are several ideas proposed to improve economical management that leads towards improvements of each town.

Keywords

Balance-sheet, management, income, outcome, financial analysis

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Cíl práce a metodika	9
3 Literární rešerše	10
3.1 Veřejná správa - obecná charakteristika a členění.....	10
3.2 Územní samospráva.....	12
3.2.1 Vznik a vývoj územní samosprávy	12
3.2.2 Obec	15
3.2.3 Orgány obcí.....	23
3.3 Rozpočet obce a jeho složky.....	25
3.3.1 Rozpočtový proces.....	28
3.3.2 Rozpočtové příjmy obcí.....	29
3.3.3 Rozpočtové výdaje obcí.....	30
3.4 Finanční analýza obcí	31
4 Vlastní práce	35
4.1 Představení obcí.....	37
4.1.1 Třebelovice	37
4.1.2 Budkov.....	42
4.2 Analýza hospodaření obcí.....	46
4.2.1 Třebelovice	47
4.2.1.1 Analýza příjmové strany rozpočtu	47
4.2.1.2 Analýza výdajové strany rozpočtu.....	56
4.2.1.3 Saldo příjmů a výdajů	62
4.2.2 Budkov	63
4.2.2.1 Analýza příjmové strany rozpočtu	63
4.2.2.2. Analýza výdajové strany rozpočtu.....	71

4.2.2.3 Saldo příjmů a výdajů	76
4.3 Finanční analýza obcí	77
4.3.1 Ukazatelé likvidity	77
4.3.2 Ukazatelé zadluženosti	79
4.4 Komparace hospodaření obcí.....	82
5 Návrhy, doporučení a závěr	89
6 Seznam použité literatury	94
6.1 Knižní zdroje.....	94
6.2 Internetové zdroje	97
6.3 Legislativa.....	100
6.4 Další zdroje	100
7 Seznam zkratk	101
8 Seznam obrázků.....	102
9 Seznam tabulek	103
10 Seznam grafů	105
11 Seznam příloh	106

1 Úvod

Hospodaření obcí je v současné době aktuálním tématem pro většinu územně samosprávných celků. Jedním z problémů je často málo financí pro bezproblémový chod. Tento nedostatek vede zastupitele obcí k rozhodování o co nejvhodnější alokaci svěřených prostředků. Každého občana by mělo zajímat, jak je nakládáno s financemi, které plynou obcím, ať už například dle rozpočtového určení daní nebo od obyvatel v podobě místních poplatků.

Na území České republiky je více než 6 250 obcí, v nichž je aplikován model smíšené veřejné správy, ve kterém obec vykonává státní správu i samosprávu. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích považuje obec za veřejnoprávní korporaci, která hospodaří se svým majetkem a sestavuje rozpočet, jenž představuje základní nástroj každého samosprávného celku. Rozpočet bývá sestavován na období jednoho kalendářního roku, přičemž může nabývat tří forem, a to přebytkový, schodkový či vyrovnaný. Dohled nad rozpočtem obcí vykonává Ministerstvo financí pomocí sledovaných finančních ukazatelů. Při překročení zvolených limitů těchto ukazatelů musí obce podat vysvětlení, proč tato situace nastala a zajistit nápravu v co nejkratším čase.

Hlavním posláním obcí je vytvoření podmínek pro svůj rozvoj a zabezpečování veřejných statků, neboť vlivem decentralizace obce vykonávají správu a zajišťují tyto statky i jménem státu. Pomocí finanční analýzy lze hospodařit účelně a efektivně, což posléze vede k uspokojování potřeb občanů a k odpovídajícímu rozvoji. Právě spokojenost občanů je důležitým faktorem při jejich rozhodování, zda v obci zůstanou, nebo se odstěhují. U obcí s nízkým počtem obyvatel, tedy u malých obcí, je klientský přístup obce důležitou nezbytností, neboť je zde značná závislost na rozpočtovém určení daní.

Finanční analýzu můžeme chápat jako zpětnou vazbu o tom, zda je s veřejnými prostředky naloženo zodpovědně a bez plýtvání, což může být mnohdy považováno za nástroj kontroly a za podklad pro rozhodování managementu veřejné správy.

Pro komparaci hospodaření dvou obcí jsem si vybrala obec, ve které žiji a druhou, kterou velmi dobře znám, neboť jsem zde navštěvovala druhý stupeň základní školy. Tyto obce byly vybrány z důvodu poměrně stejné velikosti, co se týče rozlohy a počtu obyvatel.

2 Cíl práce a metodika

Cílem této diplomové práce je analyzovat hospodaření dvou vybraných obcí v pětileté časové řadě, tedy v letech 2011 až 2015, dále komparovat výsledky hospodaření, vytvořit návrhy a doporučení za účelem zlepšení výsledků hospodaření obcí do dalších let.

Literární rešerše vychází převážně z legislativy a odborné literatury. Jsou zde popsány pojmy, které souvisejí s obcí, dále je zde představen rozpočet obce, kde jsou detailně rozebrány a členěny příjmy a výdaje. Posléze je uvedeno hospodaření obcí a jejich finanční analýza.

Pro tvorbu vlastní práce jsem čerpala z dat veřejně dostupných i interních. Představení obcí je převzato z knih, informačních zpravodajů či webových stránek obcí. Informace o počtu obyvatel vychází z Českého statistického úřadu. Finanční data jsou čerpána z výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu, které jsou dostupné z databází MONITOR MF ČR. Pro vlastní práci byla použita data, která byla převzata a zpracována z dokumentů a výkazů obcí. Podrobnější informace byly získány z osobních rozhovorů se starostou obce Budkov a starostkou obce Třebelovice, ale především od hlavních účetních obcí.

Všechna data ve vlastní práci jsou uvedena po konsolidaci, pokud není uvedeno jinak. Vlivem zaokrouhlování nejen příjmů a výdajů, ale i jednotlivých výpočtů, je možná odchylka od celkových součtů.

Po analýze příjmů, výdajů a výpočtů několika ukazatelů bylo provedeno srovnání, které vyústilo v doporučení a návrhy, jež by mohly vést k lepšímu hospodaření a také k rozvoji obcí.

3 Literární rešerše

3.1 Veřejná správa - obecná charakteristika a členění

Struktura, financování a postavení veřejné správy či územní samosprávy je v každém státě odlišné, přesto lze vybrat některé rysy společné pro všechny země.

Na veřejnou správu lze pohlížet z hlediska:

- 1) zda veřejnou správu vykonává stát svými orgány, jedná se pak o státní správu, či stát přenechává určitý okruh záležitostí na nestátní veřejnoprávní korporace, aby je spravovaly na samosprávném principu,
- 2) geografického, tzn., zda se jedná o ústřední, územní či místní správu.

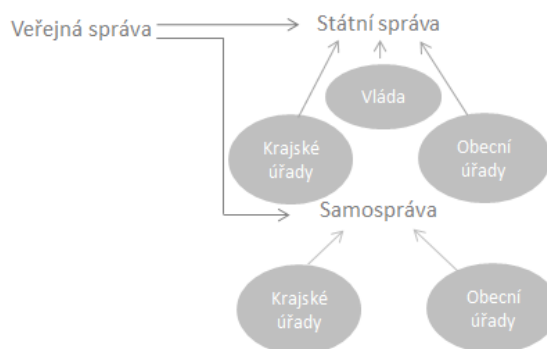
První kritérium chápe veřejnou správu jako systém, jenž je tvořen dvěma hlavními subsystemy: jeden subsystem představuje státní správa a druhý samospráva. Státní správu vykonává stát prostřednictvím souhrnu institucí přímo nebo zprostředkovaně (územní samosprávou). Veřejná samospráva bývá označována jako výsledek delegování správy na jiné subjekty, přičemž se jedná o decentralizaci. Územní samospráva vykonává státní správu na území menším než je stát (kraje, obce).

Podle druhého hlediska je jako územní veřejná správa označována ta, která je vykonávána v rámci příslušných územně administrativních jednotek, na které je stát rozdělen. Na úrovni územní veřejné správy existuje v ČR tzv. smíšený model, což znamená, že na úrovni obcí i krajů je státní správa i územní samospráva vykonávána v rámci jedné územně administrativní jednotky. Pokud státní správu vykonávají orgány samosprávy, jedná se o přenesenou státní správu. V současnosti zde existuje dvoustupňový systém územní státní správy. První je tvořen obecními úřady (popř. pověřenými obecními úřady a úřady s rozšířenou působností) a druhý krajskými úřady. Dříve, do roku 2002, existovaly mezi těmito dvěma uvedenými stupni také okresní úřady, jež byly v rámci tzv. druhé fáze reformy územní veřejné správy zrušeny a jejich působnosti byly přeneseny převážně na ORP a na kraje (Provazníková a Sedláčková 2009).

Územní veřejná správa je v některých státech Evropské unie uspořádána do jedné, dvou nebo tří úrovní. Ve federativních zemích (Rakousko, Belgie, Německo) je nepřítomnost „regionální“ úrovně nahrazena existencí federálních zemí. Unitární státy mají jak

tříúrovňovou (Itálie, Francie, Španělsko, V. Británie) tak dvoustupňovou (ČR, Dánsko, Řecko, Slovensko, Portugalsko) územní samosprávu. Kypr, Estonsko, Finsko a další mají jedinou úroveň, což je většinou dáno malou demografickou velikostí (Provazníková a Sedláčková 2009).

Obrázek 1: Schéma veřejné správy

zdroj: Chmelíková, 2013

Veřejný sektor prochází ve vyspělých zemích světa v posledních desetiletích reformními procesy, které jsou nasměrovány ke zvýšení transparentnosti rozpočtových a účetních dat a efektivnosti veřejného sektoru. V českém prostředí probíhá zhruba od počátku 21. století reforma veřejných financí, která deklaruje obdobné cíle (Vodáková, 2013). Veřejný sektor, který úzce souvisí s veřejnými financemi, lze charakterizovat jako významnou část národního hospodářství, která zabezpečuje obyvatelstvu veřejné statky bez ziskového principu, je financován z rozpočtových prostředků, řízen veřejnou správou, rozhoduje veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole (Jetmar, Pilný a Peková 2012). Mckenzie a Tullock (1978) uvádí, že o veřejný statek se jedná, pokud je užitek ze spotřeby statku sdílen např. občany země, regionu nebo města jako celek v okamžiku, kdy je statek poskytnut nebo spotřebován jednou osobou. Mezi nejčastější statky jsou označovány veřejné osvětlení nebo křižovatky na místní úrovni.

Ve vyspělých zemích je charakteristické směřování od administrativních metod řízení k metodám manažerským. Hlavním cílem je zvýšení efektivnosti aktivit financovaných z veřejných prostředků. Termín veřejné finance jsou dle Vodákové (2013) částí finančního systému národního hospodářství, jež prochází přerozdělovacím procesem cestou veřejných rozpočtů, rozhoduje se o nich veřejnou volbou, podléhají veřejné kontrole a jsou založeny především na třech principech, a to na principu nenávratnosti, neekvivalenci a nedobrovolnosti.

3.2 Územní samospráva

Následující kapitoly představují vznik a vývoj územní samosprávy. Poté je prezentována působnost, funkce a orgány obcí nebo komunální volby. Nechybí ani rozebrání jednotlivých typů obcí, ať už podle zákona č. 128/2000 Sb. nebo podle vybraných autorů.

3.2.1 Vznik a vývoj územní samosprávy

Provazníková a Sedláčková (2009) uvádějí, že v rámci zemí vznikaly geograficky menší útvary, ať už z potřeby lidí komunikovat, či pod vlivem kulturních a jazykových faktorů, případně vlivem ekonomických podmínek. Územní samospráva vznikala podle Pekové (2004) přirozeně, jako obce, města a municipality nebo uměle - z vůle státu jako vyšší stupeň územní samosprávy na regionální úrovni. Provazníková a Sedláčková (2009) říkají, že určité prvky místní samosprávy se objevují již ve starém Římě a Řecku. Rozdíly mezi městy byly značně vysoké a docházelo tak k diferenciaci, která byla příčinou migrace obyvatelstva a kapitálu. Od počátku 20. století se stát snažil svou politikou zmírňovat tyto rozdíly. Přesun pravomocí na města a obce jim způsobil nedostatek finančních prostředků, což vedlo k rostoucí zadluženosti. Dochází tak k reformám a zvyšuje se význam regionální politiky. Ke značným rozdílům mezi jednotlivými obcemi přispívá podle Sedmihradské (2015) i rámcová legislativa, která upravuje rozpočtový proces, ať už v účetnictví nebo ve finanční kontrole.

Provazníková a Sedláčková (2009) poukazují na to, že územní samospráva reprezentuje společenství občanů, zájmy a jejich preference. Rozhodování je založeno na veřejné volbě, která je realizována buď přímou volbou, nebo nepřímou. Mezi přímou volbu řadíme například referendum. Nepřímá volba využívá zastupitelskou demokracii prostřednictvím volených zástupců. Základní jednotkou územní samosprávy je podle Ústavy ČR obec (Local Administrative Units - LAU), kterých je v zemích EU 28 přibližně 121 600. LAU 1 (dříve nazývaná NUTS 4) - je definována pouze v následujících zemích: Kypr, ČR (okresy), Estonsko, Finsko, Řecko, Maďarsko, Irsko, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Malta, Polsko, Portugalsko, Slovinsko, Slovensko a Spojené království (ČSÚ, 2014). Peková (2004) spatřuje obec jako základ společnosti a také jako samostatný ekonomický subjekt, který zabezpečuje pro své občany služby, jako např. veřejné statky. Dle ČSÚ (2016) má Česká republika celkem 6 258 obcí a újezdů, což také vypovídá o tom, že patří mezi státy EU s nejmenším průměrem počtu

obyvatel na jednu obec, kam dále patří Francie, Kypr a Irsko. Rozdíly mezi státy v počtu obcí a obyvatel na jednu obec mají důvody historické i geografické a jsou výsledkem politiky centralizace. Snahou tedy bylo problém řešit slučováním obcí ze zákona nebo sdružováním a spoluprací obcí (Provazníková a Sedláčková 2009).

Ačkoliv se stále zdůrazňuje postavení měst a obcí jako základního územního samosprávního celku, postupně se věnovala pozornost i vyšším stupňům územní samosprávy. Regionální úroveň územní samosprávy je představována demokraticky volenými orgány s určitou nařizovací pravomocí a výkonnými orgány. V ČR je to například zastupitelstvo kraje. Dále zastupuje a hájí zájmy, preference občanů v regionu navenek vůči státu. Nyní je posilována role vyššího stupně územní samosprávy - regionů a středem zájmu regionální politiky se stávají tzv. hospodářsky slabé a strukturálně postižené regiony. Finanční pomoc těmto regionům souvisí s přerozdělováním financí v rámci státu i EU (Peková, 2004). Hlavním spojovacím článkem jsou regiony soudržnosti - NUTS 2, které lze vidět na obrázku č. 2. V ČR jsou tyto územní statistické jednotky sestaveny skladebně ve 3 úrovních s návazným členěním LAU 1 a 2. NUTS I tvoří v rámci České republiky celá republika. Velikost NUTS 2 se pohybuje mezi jedním až třemi miliony obyvatel, v ČR je vytvořeno 8 takovýchto územních jednotek (König, 2009). NUTS 3 je jednotka odpovídající území kraje, kterých je na území ČR celkem 14. První z tzv. místních správních jednotek, tedy LAU 1 je zastoupena územím 77 okresů, přičemž je tvořena pro účely řešení jistého druhu disparit většinou bez ohledu na územní uspořádání. LAU 2, dříve zvaný NUTS 5, je termín používaný pro označení obcí nebo ORP.

Obrázek 2: Mapa NUTS II a III v ČR

Zdroj: MMR ČR, 2012

Armstrong a Taylor (2000) se zabývají vztahem mezi jednotlivými úrovněmi samosprávy a státem. Jasně zde vymezili pravomoci a práva pro každou úroveň. Peková (2004) zdůrazňuje, že územní samospráva plní na svém území různé funkce, které spolu souvisí. Jedná se o funkci sociální, ekonomickou a územně technickou. Sociální funkce vyplývá z toho, že jde o společenství občanů, v rámci kterých je potřeba rozvíjet kulturně sociální kontakty a to i pro chudší vrstvy obyvatel. Ekonomická funkce souvisí s potřebou zmírňovat projevy tržního selhání, zabezpečovat veřejné statky pro své občany, pronajímat nebo prodávat svůj majetek či zvyšovat ekonomický potenciál daného území. Třetí funkcí se rozumí optimální využívání daného území na základě územního plánu k různým aktivitám.

Peková (2004) říká, že podmínkou pro úspěšné plnění funkce územní samosprávy je nutné splnit dva předpoklady. Jedná se o předpoklady legislativní, což znamená, že je potřeba schválit zákony, které umožňují územní samosprávě vykonávat všechny její funkce, vymezovat její autonomii a pravidla hospodaření, neboť územní samospráva není úplně soběstačná. Jako druhé jsou předpoklady ekonomické, mezi které lze zařadit vlastnictví majetku a právo s ním hospodařit či sestavování vlastního rozpočtu.

3.2.2 Obec

Obec je základní územně správní celek, který bývá vymezen hranicí a je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost, která plyne z těchto vztahů (Kolektiv autorů, 2004). V právním smyslu je obec vymezena třemi základními znaky. Jsou to:

- a) území;
- b) občané ČR s trvalým pobytem, občané s čestným občanstvím obce. Do různých vztahů vstupují i právnické osoby a podnikatelé se sídlem nebo provozovnou na území obce, a další fyzické osoby s přechodným pobytem či např. vlastníci nemovitostí na území obce;
- c) samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce (na katastrálním území), tzn. působnost (Peková, 2004).

V současnosti rozlišuje Kadeřábková a Peková (2012) dle zákonných úprav a míry přenesení státní správy tyto kategorie obcí:

- ✓ obec,
- ✓ obec s matričním úřadem,
- ✓ obec se stavebním úřadem,
- ✓ obec s pověřeným obecním úřadem,
- ✓ obec s rozšířenou působností.

Obcí s pověřeným obecním úřadem existuje 388 a ORP je nyní 205, na ně byla převedena většina kompetencí zrušených okresních úřadů.

Existuje také rozdělení v rámci vertikální struktury obce, jež nemá žádný zákonný základ, avšak vytvořila se v průběhu reformy územní veřejné správy. Tento názorový pohled vyčleňuje:

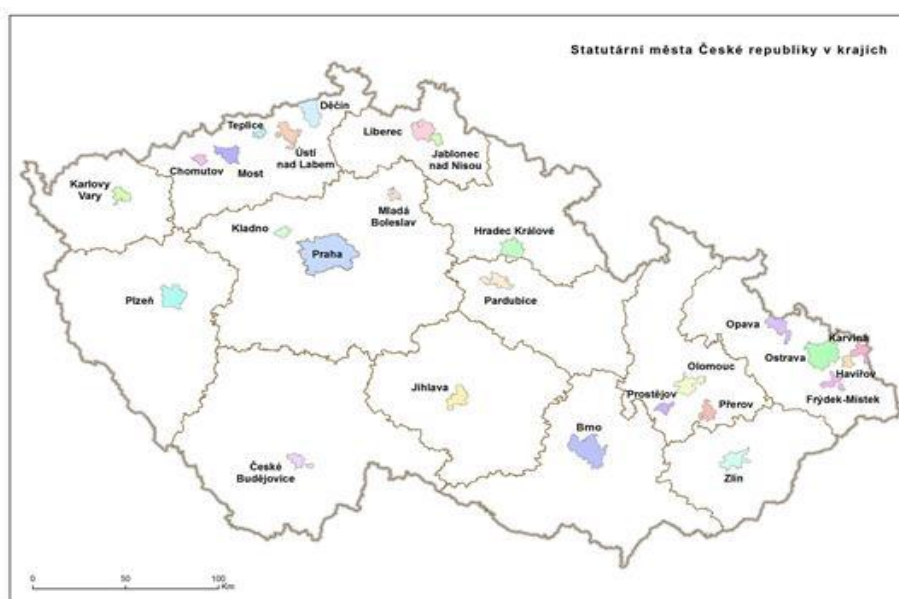
- 1) sídla bývalých okresních měst,
- 2) obce tzv. 3. typu - označují se též neokresní sídla, tyto obce získávají status tzv. menších okresů,
- 3) obce tzv. 2. stupně - tato skupina již nemá kompetenci stavebních či živnostenských úřadů, jejich úkol jako regionálních center středního významu převzaly obce pověřené výkonem státní správy,

- 4) hlavní město Praha a ostatní magistrátní města,
- 5) tzv. malé obce - ty obce, jež mají méně než 1 000 obyvatel, mají obecně horší podmínky pro výkon některých činností v rámci samostatné působnosti než obce ostatních kategorií (Kadeřábková a Peková 2012).

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích vymezuje tyto druhy obcí:

- ✓ obce, které nejsou městy,
- ✓ města (ty obce, které mají minimálně 3 000 obyvatel a stanoví je tak na návrh obce předseda Poslanecké sněmovny),
- ✓ statutární města (tj. Brno, Č. Budějovice, Děčín, Frýdek-Místek, Havířov, Hradec Králové, Chomutov, Jihlava, Karlovy Vary, Karviná, Kladno, Liberec, Mladá Boleslav, Most, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Přerov, Teplice, Ústí nad Labem, Zlín),
- ✓ ORP a obce s pověřeným obecním úřadem, které vykonávají přenesenou působnost,
- ✓ hlavní město Praha.

Obrázek 3: Statutární města České republiky

Zdroj: Kraj Vysočina, 2013

Balík (2009) uvádí, že na konkrétní podobu lokální samosprávy a následně i komunální politiky má výrazný vliv počet základních jednotek samosprávy, který ale většinou vyplývá ze sídelní struktury. Sídlem se rozumí prostorově oddělené soubory lidských sídlišť a výrobních či nevýrobních základních fondů. Ne každé sídlo je samosprávnou obcí.

Největší problém metodologie obce vychází z rozmanitosti velikostní, demografické i socioekonomické struktury sídel v různých zemích (Klufová, 2015).

Škrabal (2006) dělí venkovské obce do čtyř hlavních oblastí, které definuje ze statutu:

- sídla;
- z hustoty zalidnění;
- z velikosti obce;
- z dalších znaků obce.

V letech 1948-1989 docházelo k neustálému poklesu počtu samostatných obcí. Po pádu komunistického režimu se během krátké doby osamostatnila řada obcí. V zásadě platilo, že se osamostatnily nejdříve ty obce, které byly sloučeny mezi posledními. Další nárůst počtu obcí nelze ze stávajícího zákonného vymezení očekávat, neboť dle zákona o obcích č. 128/2000 Sb. (§ 21) může vzniknout nová obec, pouze pokud bude její počet obyvatel větší než jeden tisíc.

Pro ČR je typická rozdrobenost obcí a ve většině obcí žije méně než 3 000 obyvatel. Dokonce má v současné době zhruba 80 % obcí počet obyvatel do 1 000, celkově v nich však žije přibližně pouze 17 % obyvatel státu, což dokazuje tabulka 1, kde jsou uvedeny velikostní kategorie obcí a k nim příslušný počet obcí v České republice. Pro povýšení obce na město existuje pouze jediná zákonná podmínka, a sice alespoň tři tisíce jeho obyvatel, po předložení návrhu obce (Balík, 2009).

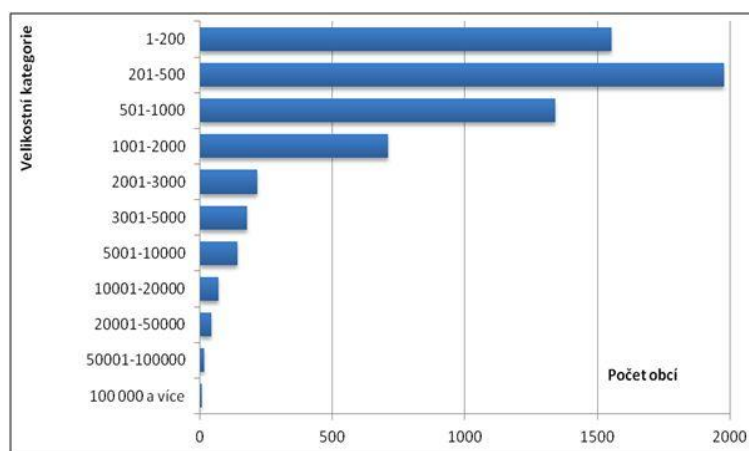

Tabulka 1: Velikostní struktura obcí v ČR k roku 2015

velikostní kategorie obce	počet obcí v ČR
do 199 obyvatel	1 448
200-499	2 006
500-999	1 365
1 000-1 999	747
2 000-4 999	415
5 000-9 999	141
10 000-19 999	69
20 000-49 999	43
50 000-99 999	14
nad 100 000	5
celkem	6 253

Zdroj: vlastní zpracování (2017) - dle ČSÚ – Malý lexikon obcí

Průměrná velikost obce v ČR tak činí 1 635 obyvatel. Mediánová velikost obce je však pouhých 382 obyvatel tzn., že polovina obcí má méně než 382 obyvatel. V nížinách jsou vesnice zpravidla o velikosti 200-500 obyvatel rozloženy ve vzájemných vzdálenostech do 5 km. V pahorkatinách a podhorských oblastech je rozložení takovýchto sídel řidší, doplněno drobnými lokalitami s maximálně několika desítkami obyvatel a využívané převážně k rekreaci. V horských oblastech převažují sídla údolního typu doprovázená řadou dnes rovněž téměř vylidněných izolovaných horských samot (ČSÚ, 2014).

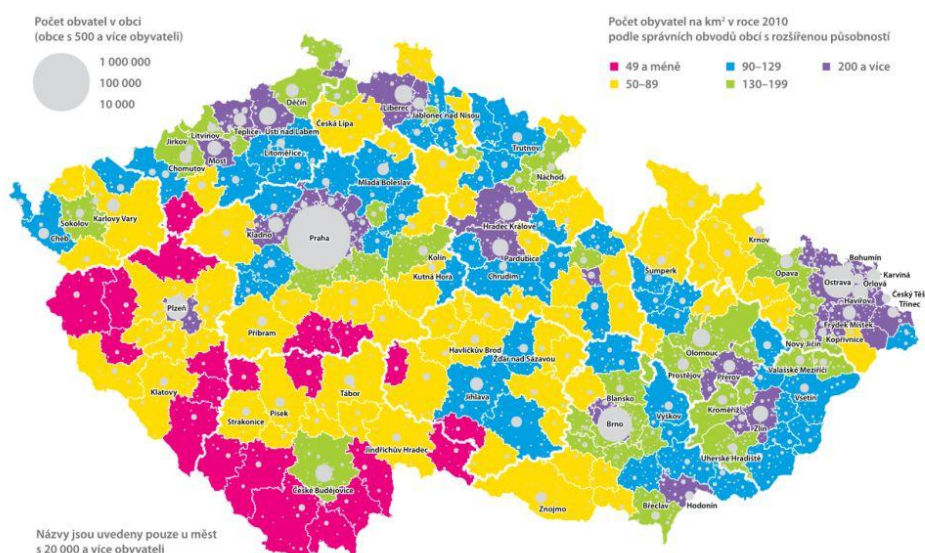
Obrázek 4: Velikostní kategorie obcí

Zdroj: ČSÚ, 2010

Podle Českého statistického úřadu (2014) je nejmenší průměrná velikost obce v kraji Vysočina (pouhých 711 obyvatel) a posléze ve Středočeském (978) a Jihočeském kraji (1 004), tj. převážně ve venkovských regionech s velmi rozdrobeným osídlením. Naopak v průměru největší obce jsou v kraji Moravskoslezském (4 204 obyvatel), Ústeckém a Karlovarském (více než 2 300 obyvatel), tedy průmyslové oblasti s vysokým stupněm urbanizace a integrace obcí. Ke zvýšení průměrné velikosti obce v těchto regionech přispěla i skutečnost, že v poválečném období řada menších sídel v pohraničí zanikla, nebo se v nich výrazně snížil počet obyvatel a dosídlit se podařilo spíše města a větší obce.

Obce mající méně než 500 obyvatel vykazují také úbytky migrací, kdežto obce větší mají migrační saldo kladné. V celkové bilanci pak platí téměř pro všechny kraje, že obce do 500 obyvatel zaznamenávají populační úbytek, zatímco obce od 500 do 1 999 obyvatel mírný růst.

Obrázek 5: Počet obyvatel na km² dle správních obvodů ORP

Zdroj: Socioekonomická geografie České republiky, 2013

Funkce obce

Autoři Hampl, Gardavský a Kühnl (1987) uvádí, že obce mají tři základní funkce, které ve společnosti plní. Jedná se o funkce:

- obytnou - lidé v sídlech žijí, tzn. trvale bydlí;

- pracovní - v sídlech jsou umístěny organizace, v nichž lidé nacházejí pracovní uplatnění;
- obslužnou - lidé využívají soukromé i veřejné statky a služby, jež jsou poskytovány organizacemi, které jsou lokalizovány v daném sídle.

Je však třeba zdůraznit, že tyto funkce jsou plněny odlišnou měrou, v závislosti na sídle. Menší venkovská sídla plní spíše jen obytnou funkci, neboť občané těchto sídel odjíždějí za prací a za nabídkou služeb a statků do jiných obcí. Naopak některá sídla mohou plnit i obslužné a dopravní funkce i pro obyvatele jiných sídel.

Působnost obce

Balík (2009) definuje působnost jako oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů, na určitém území vůči určitému okruhu osob a v určitém čase. Jde tedy o působnost věcnou, která se realizuje jednak jako samostatná a jednak jako přenesená, prostorová či územní, osobní a časová.

Samostatná působnost obcí je vymezena v zákonech příkladným výčtem a dále jako péče o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů v souladu s místními zvyklostmi a předpoklady. Jedná se především o potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, spojů a dopravy, potřeby informací, vzdělávání, kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Obec tak samostatně spravuje záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů, pokud nejsou svěřeny krajům či pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je svěřená správním úřadům (Provazníková a Sedláčková 2009).

Při přenesení kompetencí státu na obce musí být splněny dvě základní podmínky:

- 1) přenesení dáno zákonem,
- 2) stát poskytne obcím potřebné materiální a finanční podmínky (Hamalová, Belajová a Šebová 2011).

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. uvádí, že do samostatné působnosti obce patří:

- ✓ hospodaření obce,
- ✓ rozpočet a závěrečný účet,
- ✓ peněžní fondy,
- ✓ místní referendum,

- ✓ obecní policie,
- ✓ územní plán a regulační plán,
- ✓ spolupráce s jinými obcemi,
- ✓ vydávání obecně závazných vyhlášek atd.

Koudelka (2007) zařazuje na podkladě zvláštních zákonů další, a to například místní poplatky, zřizování jednotky dobrovolných hasičů, předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol, zdravotnických zařízení a v neposlední řadě ochranu před alkoholismem a jinou toxikomanií a obecní kroniku. Pokud zákon nestanoví, zda se jedná o přenesenou nebo samostatnou působnost, platí, že jde o samostatnou.

Orgány všech obcí, které jsou detailněji rozebrány v kapitole 3.2.3, vykonávají přenesenou působnost, přičemž orgány obce POÚ a ORP ji vykonávají v základním rozsahu svěřeným obcím a také vykonávají ve stanoveném správním obvodu i přenesenou působnost jim svěřenou zvláštními zákony.

V rámci výkonu přenesené působnosti se jedná o činnosti:

- ✓ vydávání nařízení obce,
- ✓ rozhodování o místních a účelových komunikacích,
- ✓ projednávání přestupků,
- ✓ jsou vodoprávním úřadem a spravují drobné toky,
- ✓ jsou povodňovým orgánem a orgánem ochrany přírody a ovzduší.

Obce s POÚ jsou oprávněny v přenesené působnosti například zajišťovat volby do Parlamentu ČR, do zastupitelstev krajů a obcí a do Evropského parlamentu, jsou orgánem ochrany ZPF a rozhodují o poskytnutí peněžité a věcné dávky či půjčky.

U obcí s rozšířenou působností se jedná např. o kompetence, jako evidence obyvatel, vedení registru obyvatel, vydávání občanských a řidičských průkazů, živnostenský úřad, ochrana ŽP, výkon státní správy lesů, doprava a silniční hospodářství pro silnice II. a III. třídy, péče o staré a zdravotně postižené a další (Provazníková a Sedláčková 2009).

Obecní úřad

Zákon č. 128/2000 Sb. stanovuje do čela obecního úřadu starostu. Dále je součástí místostarosta, tajemník, pokud je tato funkce zřízena a zaměstnanci. Funkci tajemníka zřizují povinně obce II. a III. stupně, kde se zúčastňuje zasedání zastupitelstva a schůzí

rady s poradním hlasem. Tajemník nesmí vykonávat funkce v politických stranách. Pokud funkce není zřízena, plní jeho úkoly starosta. Obecní úřad plní úkoly, které mu uloží zastupitelstvo či rada a dále provádí státní správu v oblasti přenesené působnosti (Provazníková a Sedláčková 2009).

Balík (2009) tvrdí, že v krajním případě může mít OÚ pouze dva členy, tedy starostu a místostarostu, pokud nemá žádné zaměstnance. OÚ se může členit na odbory, o jehož rozdělení rozhoduje rada, případně zastupitelstvo, avšak není to povinností.

Občané obce

Zákon č. 128/2000 Sb., uvádí, že občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem ČR a je v obci hlášena k trvalému pobytu. Pokud občan dosáhne věku 18 let, má právo volit a být volen do zastupitelstva, smí hlasovat v místním referendu, vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva, nahlížet do rozpočtu a další.

Komunální volby

Zákon č. 491/2001 Sb. *Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů* vymezuje funkční období zastupitelstev obcí po dobu 4 let. Volby do zastupitelstev obcí se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení. Tyto volby vyhlašuje prezident republiky nejpozději 90 dnů před jejich konáním. Konají se vždy ve dvou dnech, pokud se ovšem nejedná o volby dodatečné či opakované. Právo volit do zastupitelstva obce má občan obce za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci přihlášen k trvalému pobytu. V ČR není omezení aktivního volebního práva týkající se občanské způsobilosti (volit mohou i osoby ve výkonu trestu, jediným omezením je způsobilost k právním úkonům). Pasivní volební právo – znamená právo nechat se zvolit, což pro obecní volby znamená dosažení věku 18 let a všichni kandidující musí žít v dané obci.

Pro tyto volby se používá systém volných kandidátních listin. Počet kandidátů na jedné kandidátní listině je omezen počtem mandátů v zastupitelstvu. Pro přepočítání hlasů na mandáty se využívá d'Hontova metoda volebního dělitele. Volební klausule je stanovena na 5 % platných hlasů. Samotná volební technika se jmenuje panašování. Volič má možnost zaškrtnutím volit libovolné kandidáty a to dokonce z různých stran.

Druhá možnost je, že volič zaškrtně kandidátní listinu. Tím dostane každý na takové kandidátní listině jeden hlas. Třetí možností je, když volič zatrhne kandidátní listinu a v ostatních kandidátních listinách zatrhává jednotlivé kandidáty. Každý takový kandidát dostane jeden hlas a zaškrtnutá strana nebo hnutí zbytek hlasů do celkového počtu mandátů v zastupitelstvu (ČSÚ, 2012).

3.2.3 Orgány obcí

Hamalová, Belajová a Šebová (2011) uvádí, že obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce. Mezi další orgány patří rada obce, starosta a zvláštní orgány obce. Pokud se jedná o městys či město, užívají se názvy jako zastupitelstvo městyse/města, rada městyse/města či městský úřad atd. Zvláštním typem obcí jsou statutární města, jež člení své území na městské části, obvody s vlastními orgány samosprávy, například zastupitelstvo města, rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města.

Zastupitelstvo

Mezi základní orgán obecné samosprávy patří zastupitelstvo obce. O jeho složení rozhodují občané přímo v obecních volbách. Počet zastupitelů se odvozuje od počtu obyvatel, viz tabulka (Čmejrek, Bubeníček a Čopík 2010). Podle původního znění zákona č. 128/2000 Sb. mohlo mít zastupitelstvo v obcích do 500 obyvatel nejvýše 9 členů. To však znamenalo, že si tyto obce nemohly zřídit radu, neboť počet členů rady nesmí přesáhnout jednu třetinu počtu zastupitelstva a zároveň se rada nevolí v obcích, kde má zastupitelstvo méně než 15 členů. Proto bylo novelizací zákona umožněno nejmenším obcím volit až patnáctičlenné zastupitelstvo.

Tabulka 2: Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel

počet obyvatel	počet členů zastupitelstva
do 500 obyvatel	5-15 členů
500-3 000 obyvatel	7-15 členů
3 000-10 000 obyvatel	11-25 členů
10 000-50 000 obyvatel	15-35 členů
50 000-150 000 obyvatel	25-45 členů
nad 150 000 obyvatel	35-55 členů

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb.

Člen zastupitelstva je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva, popř. zasedání i jiných orgánů. Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti, tj. záležitosti v zájmu obce a občanů a dále záležitosti svěřené obcím dle zákona. (Kolektiv autorů, 2004) Zastupitelstvu je vyhrazeno např. schvalovat program rozvoje obce, rozpočet a závěrečný účet, zřizovat peněžní fondy, příspěvkové organizace a organizační složky obce, vydávat obecně závazné vyhlášky obce, vyhlašovat místní referendum, rozhodovat o spolupráci s jinými obcemi a spoustu dalších úkonů (Čmejrek, Bubeníček a Čopík 2010).

Rada obce

Mezi základní charakteristiku rady uvádí Balík (2009) skutečnost, že je výkonným orgánem obce, který je za výkon své práce odpovědný zastupitelstvu. Členy rady jsou starosta, místostarosta (ové) a radní; všichni zvoleni z řad členů zastupitelstva. Členů je nejméně 5 a nejvýše 11, avšak nikdy ne sudý počet, přičemž podle zákona č. 128/2000 o obcích nesmí překročit jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Rada se nezřizuje v obcích, které mají v zastupitelstvu méně než 15 členů, což může být teoreticky jakákoli obec do 10 000 obyvatel (Balík, 2009).

Starosta

Starosta zastupuje obec navenek a spolu s místostarosty jej volí zastupitelstvo z řad svých členů. Podmínkou je, aby byli občané ČR. Starosta svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady, podepisuje zápis z jednání zastupitelstva a rady. Spolu s místostarostou, kterých může být více, podepisuje právní předpisy obce. Pokud se starosta vzdá funkce či je odvolán a není současně zvolen nový starosta, vykonává jeho pravomoc až do zvolení místostarosta, kterého určí zastupitelstvo. Pro výkon přenesené působnosti zřizuje starosta i zvláštní orgány obce, jmenuje a odvolává jejich členy (Čmejrek, Bubeníček a Čopík 2010).

Zvláštní orgány obce

Balík (2009) do této skupiny zařazuje výbory zastupitelstva, komise rady a správce obce. Zastupitelstvo a rada obce může zřídit své iniciativní a kontrolní orgány v podobě výborů nebo komise. Zastupitelstvo však nemůže zřizovat komise a rada nemůže zřizovat výbory. V těch obcích, kde není ustanovena rada, zřizuje komisi starosta.

Na členy a strukturu komisí neklade zákon č. 128/2000 Sb. žádné požadavky, na rozdíl od výborů. Zvláštním typem komise je komise, která projednává přestupky, tedy přestupková. Čmejrek, Bubeníček a Čopík (2010) uvádí, že finanční a kontrolní výbor zřizuje obec vždy a musí být nejméně tříčlenný, přičemž členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník ani osoby, které zabezpečují rozpočtové a účetní práce.

V obcích, kde žije alespoň 10 % občanů hlásících se k jiné než české národnosti, se zřizuje výbor pro národnostní menšiny. V částech obce mohou být zřízeny osadní nebo místní výbory, jejichž počet je minimálně tři a musí být přihlášení k trvalému pobytu v dané části obce (Čmejrek, Bubeníček a Čopík 2010).

Výjimečným institutem na komunální úrovni je správce obce. Nepatří mezi obecní orgán, ale v „mezidobí“ přebírá působnost všech hlavních obecních orgánů od zastupitelstva po starostu. Je jmenován z řad zaměstnanců Ministerstva vnitra (Balík, 2009).

3.3 Rozpočet obce a jeho složky

Sedmihradská (2015) uvádí, že rozpočet je finanční plán na určité období, který zachycuje také strategii daného subjektu. Mezi účastníky rozpočtového procesu patří zvolení zástupci, kteří jsou zodpovědní za nakládání s veřejnými prostředky. Tito účastníci však nejsou jediní a vztahy mezi nimi jsou často typu principál-agent, což znamená, že zde existují různé typy odpovědnosti. Morgan (2015) zdůrazňuje fakt, že při návrhu rozpočtu jsou aktéři zaujatí vlastními zájmy a zapomínají na zájmy ostatních a obecné blaho.

Provazníková a Sedláčková (2009) považují rozpočet, jako bilanci příjmů a výdajů za rozpočtové období, což je v ČR shodné s kalendářním rokem. Hospodaření charakterizuje tímto vztahem:

$$F_1 + P - V = F_2$$

kde: F_1 je stav peněžních prostředků na počátku období,

P jsou příjmy,

V jsou výdaje,

F_2 je stav peněžních prostředků na konci období.

Pokud je F_2 větší než F_1 , vytváří se finanční rezerva pro hospodaření v dalším rozpočtovém roce. Jeli F_1 větší než F_2 pak je nutné použít rezerv z minulých období nebo jiných zdrojů na vyrovnaní bilance.

Tabulka 3: Obecné schéma běžného rozpočtu

PŘÍJMY	VÝDAJE
Daňové:	- všeobecné veř. služby
- svěřené daně	- veř. pořádek (policie, hasiči, ...)
- sdílené daně	- vzdělání
- místní (a regionální) daně	- péče o zdraví
- správní poplatky (daně)	- bydlení
Nedaňové:	- komunální služby
- uživatelské poplatky za služby	- na podnikání
- příjmy z pronájmu majetku	- ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty, ..)
- příjmy od vlastních neziskových organizací	- placené úroky
- zisk z podnikání	- běžné dotace jiným rozpočtům
- ostatní	
Přijaté transfery:	
- běžné dotace ze státního rozpočtu	
- běžné dotace ze státních fondů	
- od územních rozpočtů	
- ostatní běžné příjmy (nahodilé, přijaté dary, za sankce,...)	
(Saldo – přebytek)	(Saldo – schodek)

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle Peková (2004)

Rozpočet je nástroj řízení při poskytování veřejných aktivit a služeb, je tedy možné na něj nahlížet jako na bilanci příjmů a výdajů, plní roli finančního plánu a je nástrojem prosazování cílů politiky. Sestavování rozpočtu je pro zvolené představitele obce základem řízení samosprávy, přičemž při jeho tvorbě mohou prosazovat své politické zájmy (Císařová a Pavel, 2008). Pomocným nástrojem je rozpočtový výhled, jenž se

sestavuje na období 2 až 5 let. Lze zde vyčíst údaje týkající se příjmů a výdajů, avšak také soupis plánovaných projektů. (Pavlík, 2014)

Hamerníková, Maaytová (2007) uvádí, že veřejná rozpočtová soustava je celkem zahrnujícím veřejné rozpočty, instituce a jejich vzájemné vztahy při tvorbě, užití a kontrole toků v oblasti finančních prostředků patřících do veřejných financí. V ČR se jedná o dvoustupňovou soustavu, kde na centrální úrovni jde o státní rozpočet, rozpočet státních fondů, privatizačních fondů a zdravotních pojišťoven. Na úrovni nižší, necentrální to jsou územní rozpočty, tj. rozpočty krajů, měst obcí, DSO a RRRS.

Jako podklad pro návrh rozpočtu slouží analýza minulých rozpočtů a hospodaření municipality a údajů ze státního rozpočtu i rozpočtový výhled, ve kterém jsou vytyčeny priority. Po projednání výkonnými orgány se detailně rozepisuje do jednotlivých kapitol podle rozpočtové skladby. Bývá sestavován jako přebytkový, schodkový či vyrovnaný (Kruntorádová, 2015).

Místní rozpočty jsou v čase stabilní a vykazují relativní soběstačnost, což je dáno daňovými příjmy, částečným ziskem daně z příjmů a podílem na DPH. Zvýšení stability bylo důsledkem dotační politiky, jež financovala ekologické projekty, bydlení a obecní infrastruktury (Kruntorádová, 2015).

Máče (2012) třídí příjmy a výdaje z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního. Odpovědnostní hledisko je popsáno detailněji v kapitole 3.3.2.

Z hlediska druhového se třídí příjmy a výdaje podle druhů. Výdajovým druhem se rozumí výdaje na pořízení věcí, služeb, prací a další (výdaje na nákupy) druh těchto věcí, služeb a prací, proti kterým nestojí přímá protihodnota (transfery). Příjmovým druhem se rozumí právní důvod platby za poskytnutí věcí, služeb, prací a dalších a u příjmů z transferů druh přijímané podpory nebo zdroj transferu. Nejvyššími jednotkami jsou zde rozpočtové třídy, dále pak seskupení, podseskupení a jednotlivé položky, patří mezi nejnižší. Jednotkami jsou zde skupiny, oddíly, pododdíly a rozpočtové paragrafy.

Skupiny odvětvového členění jsou:

- ✓ skupina 1: zemědělství, lesní hospodářství a rybářství;
- ✓ skupina 2: průmyslová a ostatní odvětví hospodářství;
- ✓ skupina 3: služby pro obyvatelstvo;

- ✓ skupina 4: sociální věci a politika zaměstnanosti;
- ✓ skupina 5: bezpečnost státu a právní ochrana;
- ✓ skupina 6: všeobecná veřejná správa a služby (Máče, 2012).

Poslední konsolidační hledisko je pro obce povinné a třídí výdaje vynakládané uvnitř soustavy veřejných rozpočtů a ostatních veřejných peněžních fondů a příjmy vznikající uvnitř této soustavy. Zde třídíme příjmy a výdaje na záznamové jednotky. Po konsolidaci se dosáhne reálnosti výše příjmů i výdajů. Další třídění je uvedeno ve vyhlášce č. 96/2012 Sb.

3.3.1 Rozpočtový proces

Provazníková a Sedláčková (2009) chápou celý rozpočtový proces jako nástroj zabezpečení a financování obecní politiky, tedy nástroj, jenž dává do souladu plánované příjmy a výdaje obcí. Autorka zdůrazňuje, že rozpočet je toková veličina, z čehož vyplývá, že na příslušném příjmovém a výdajovém účtu nikdy není stav rozpočtovaných příjmů a výdajů, jelikož v rozpočtovém období se z došlých příjmů plynule hradí výdaje. To souvisí s časovým nesouladem mezi vývojem příjmů a vývojem výdajů příslušného územního rozpočtu.

Rozpočtový proces uvádí Peková (2004) do následujících etap:

- ✓ analýza minulosti a stanovení priorit pro rozpočtové období;
- ✓ sestavení návrhu;
- ✓ projednání a schválení návrhu;
- ✓ kontrola plnění územního rozpočtu;
- ✓ sestavení přehledu o skutečném vývoji plnění územního rozpočtu – závěrečný účet;
- ✓ následná kontrola;
- ✓ aktualizace programu rozvoje a rozpočtového výhledu.

Sestavení návrhu provádí zpravidla výkonný orgán obce. Podkladem mu je rozpočtový výhled, který navazuje na údaje z rozpisu platného státního rozpočtu a odráží vazby na jiné rozpočty (krajů, svazky obcí atd.) Návrh musí obsahovat požadavky jednotlivých odborů a zastupitelů. Sestavený návrh se projednává ve finančním výboru a v radě obce. Schvalování rozpočtu provádí zastupitelstvo. Rozpočet musí plnit zásady

reálnosti, pravdivosti a úplnosti, což má význam při kontrole plnění rozpočtu a následně při jeho vyhodnocení. Zpráva o přezkoumání hospodaření obce je nezbytnou součástí projednání závěrečného účtu, který by měl obsahovat například celkový pohled na hospodaření, vyhodnocení příjmové části rozpočtu, rozdělení daňových příjmů, vyhodnocení celkových výdajů, vyhodnocení salda a další (Provazníková a Sedláčková 2009).

Rozpočty územních samosprávných celků patří podle Provazníkové (2009) mezi nejpočetnější skupinu veřejných rozpočtů a výrazně se podílí na veřejných příjmech a výdajích.

3.3.2 Rozpočtové příjmy obcí

Máče (2012) třídí příjmové operace do čtyř tříd dle odpovědnostního členění:

1. třída: daňové příjmy,
2. třída: nedaňové příjmy,
3. třída: kapitálové příjmy,
4. třída: přijaté transfery.

Daňové příjmy

Daňové příjmy patří mezi nejvýznamnější zdroje příjmů obcí v ČR, přičemž do značné míry ovlivňují jejich finanční stabilitu. Zaujímají zhruba polovinu z celkových příjmů a jsou tvořeny sdílenými a svěřenými typy daní (Provazníková a Sedláčková 2009). Sdílené daňové příjmy zahrnují daně z příjmů fyzických a právnických osob a DPH. Hrůza (2013) poukazuje ve svém článku na to, že výnos z těchto daní se dělí mezi různé úrovně veřejných rozpočtů. Jejich objem, který připadá obcím, závisí na ekonomické situaci, na sazbách jednotlivých daní a na poměru, v jakém se vypočítává podíl obcí jako celků včetně pravidel výpočtu objemu sdílených daní pro jednotlivé obce. Administrace a řízení je tedy v rukou vlády, obce je mohou ovlivňovat jen nepřímo. Svěřené daně znamenají výlučný výnos pro místní rozpočet. Vzorec pro jejich výpočet (tj. pro výši výnosu) je dán zákonem (Černohorský, Teplý, 2011). Hamerníková a Maaytová (2011) do této kategorie zařazují daň z nemovitosti a daň z příjmů právnických osob z daně placené obcemi. Do daňových příjmů jsou řazeny také místní poplatky, zde si obce stanoví výši poplatku sama. Jedná se například o poplatek ze psů,

za lázeňský a rekreační pobyt, ze vstupného, za užívání veřejného prostranství, z ubytovací kapacity, a tak dále (zákon č. 565/1990 Sb.).

Nedaňové příjmy

Černohorský, Teplý (2011) uvádí, že podstatný rozdíl mezi daňovými a nedaňovými příjmy je ten, že obec může výši nebo strukturu nedaňových příjmů ovlivnit. Patří sem například příjmy z pronájmu, poplatky za služby či zisky z obecních podniků. Daňové a nedaňové příjmy tvoří dohromady běžné příjmy místních rozpočtů a jsou jeho rozhodující částí.

Kapitálové příjmy

Zde se jedná o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, přijaté dary nebo příjmy z prodeje majetkových podílů či akcií. Tyto příjmy jsou nepravidelné a tudíž často jednorázové (Toth, 1998).

Přijaté transfery

Peková (2004) říká, že dotace jsou projevem přerozdělovacího procesu. Jsou zpravidla poskytovány z rozpočtu vyšších vládních úrovní nižším úrovním, což lze označit jako vertikální způsob. Transfery dále dělíme na účelové a neúčelové. Při účelovém je obec zodpovědná za to, že transfer bude takto použit.

3.3.3 Rozpočtové výdaje obcí

Výdaje jsou nenávratné platby na běžné a kapitálové účely opěťované i neopěťované a poskytované návratné půjčky za účelem realizace rozpočtové politiky. Základní rozdělení spadá do tříd páté a šesté, přičemž v páté třídě jsou obsaženy výdaje běžné a v šesté třídě kapitálové (Provazníková, 2015).

Běžné výdaje

Běžné výdaje, můžeme také nazvat jako neinvestiční nákupy, tzn. opěťované výdaje za zboží a služby neinvestiční povahy a náklady spojené s pracovní silou, kam řadíme mzdy, pojistné atd. Tyto výdaje zaujímají největší část výdajů obecního rozpočtu. Financují se jimi opakující se, tedy běžné potřeby (Provazníková, 2015).

Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje jsou naopak nákupy investičními a opětovanými. Jedná se například o pořízení hmotného či nehmotného majetku, akcií a majetkových účastí. Vynakládání těchto výdajů by mělo vycházet ze strategických plánů rozvoje obce (Provazníková, 2015).

Existuje také třída číslo osm, jež zahrnuje financování a má tak zvláštní postavení, neboť obsahuje stavové údaje. Součástí jsou i položky vyjadřující změnu stavu finančních prostředků na bankovních účtech. Tyto ukazatele jsou potřebné pro účetní výkazy o plnění příjmů a výdajů, které jsou povinny územní samosprávné celky předkládat měsíčně MF v podobě výkazů označených jako Výkaz pro hodnocení a plnění rozpočtů územních samosprávných celků a DSO (Vyhláška č. 5/2014 Sb.).

3.4 Finanční analýza obcí

Při vymezení pojmu „finanční analýza“ se setkáváme s nepřeberným množstvím definic. Jednou z nejvýstižnějších je, že se jedná o systematický rozbor finančních dat získaných zejména z účetních výkazů daného subjektu (Růčková, 2010).

Vodáková (2013) zdůrazňuje, že finanční analýza je v komerčním sektoru absolutně nezbytným nástrojem, přičemž její využití ve veřejném sektoru (zejména v ČR) je naopak doposud na počátku. Důvodem je především skutečnost, že hlavním cílem zde není snaha o maximalizaci zisku a efektivity využití zdrojů, nýbrž poskytování služeb veřejného charakteru (obrana, justice, bezpečnost, školství, zdravotnictví) a plnění redistribuční role, v rámci snahy mírnit sociální rozdíly přerozdělováním důchodů.

Mezi relevantní specifika finanční analýzy z pohledu subjektů veřejného sektoru (oproti subjektům soukromého sektoru) lze podle Hrůzy (2013) zařadit:

- ✓ charakter prostředí (trhu) a pozice subjektu v něm,
- ✓ odlišnosti a specifikace nákladových a výnosových středisek,
- ✓ charakter příjmů,
- ✓ struktura rozvahy,
- ✓ rozlišení charakteru finančních toků, aj.

Finanční analýza územních samospráv podává zpětný přehled o hospodaření s peněžními prostředky v minulém roce. Snahou je identifikovat kladné a záporné

faktory, jež ovlivnily hospodaření. Poznatky z finančních analýz slouží územní samosprávě pro zlepšení hospodaření a pro přípravu finančního plánu. Mezi hlavní oblasti finanční analýzy patří běžná část rozpočtu a kapitálová (Peková, 2011).

Informační zdroje pro finanční analýzu

Nejvíce využívanými daty jsou data z účetnictví, ale také z kalkulací a rozpočtnictví. Účetnictví je zaznamenávání hospodářských skutečností s cílem podat věrný a poctivý obraz. (Kraftová, 2002) Účetnictví veřejného sektoru má návaznost na veřejné prostředky a dvě rozdílnosti od účetnictví podnikatelů. První rozdíl spočívá v odlišném způsobu financování účetní jednotky a s tím související nutnost zachycení vztahů k rozpočtu ve vazbě na rozpočtovou skladbu. Druhý rozdíl vyplývá z toho, že účetní jednotky veřejného sektoru nejsou zakládány primárně za účelem tvorby zisku, ale za účelem korekce tržních selhání. Primárním cílem je tedy dosahování užitku, který v mnoha případech negeneruje výnosy, nebo generuje, ale nepokryje náklady spojené s jejich zabezpečením (Vodáková, 2013).

Z důvodů zvyšující se zadluženosti dochází k reformě účetnictví subjektů zařazených do oblasti veřejného sektoru. Podstatou těchto změn je přechod od tzv. peněžního účetnictví k akruálnímu účetnictví. Tzn., že dříve se sledovaly peněžní toky, ty zachycovaly hospodářské operace v okamžiku, kdy byl pohyb peněžních prostředků, což znamenalo, že například odpisy či opravné položky nedokázala tato účetní báze zachytit. Oproti tomu akruální účetnictví zaznamenává výnosy a náklady (Janhuba, 2006).

Termínem účetní jednotka rozumíme podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví:

- ✓ organizační složky státu;
- ✓ příspěvkové organizace – zaujímají největší početní zastoupení, tj. až 60 %;
- ✓ územní samosprávné celky (kraje, obce);
- ✓ dobrovolné sdružení (svazky) obcí;
- ✓ státní fondy podle rozpočtových pravidel;
- ✓ pozemkový fond ČR;
- ✓ regionální rada regionů soudržnosti;
- ✓ zdravotní pojišťovny.

Druhy finančních ukazatelů

Mezi jednotlivé stavební kameny konceptu finanční analýzy patří podle Vodákové (2013) skupiny finančních ukazatelů, kterými jsou ukazatele:

- ✓ absolutní;
- ✓ rozdílové;
- ✓ poměrové.

Všechny tyto druhy ukazatelů pracují primárně s účetními daty obsaženými v rozvaze, VZZ a výkazu cash flow. Mezi absolutní ukazatele, jejichž předností je jednoduchost, patří tzv. horizontální a vertikální analýza účetních výkazů. Rozdílové ukazatele se vypočítávají prostým odčítáním některých údajů z účetních výkazů (Sůvová, 1999). Poslední uvedené, poměrové ukazatele, jsou nejpoužívanější. Mezi nejvýznamnější lze uvést ukazatele likvidity, zadluženosti a rentability. (Vodáková, 2013). Ukazatelé likvidity odhalují schopnost podniků, obcí atd. splácet své krátkodobé závazky. Trvalá platební schopnost je jednou ze základních podmínek. Ukazatelé zadluženosti posuzují finanční strukturu z hlediska dlouhodobého. Slouží tak jako indikátor výše rizika. Ukazatele výnosnosti, tedy rentability poměřují zisk s jinými veličinami. Rentabilita je formou vyjádření výše zisku, která je hlavním kritériem alokace kapitálu. Mezi rentabilitou a likviditou existuje silná vazba, proto se s těmito ukazateli pracuje zároveň. (Růčková, 2010)

Monitoring hospodaření obcí – SIMU

MF každoročně od roku 2008 na základě usnesení vlády ČR vypočítává soustavy pomocí šestnácti informativních a dvou monitorujících ukazatelů za všechny obce a jimi zřízené příspěvkové organizace a vyhodnotí výsledky výpočtů. Cílem monitoringu je vést obce k větší obezřetnosti při hospodaření se svěřenými veřejnými prostředky. (MF ČR, 2012)

Zadluženost obcí v ČR je předmětem monitoringu hospodaření obcí, prováděném MF, který však nestanoví žádné závazné limity, pouze při překročení hodnot vyžaduje minimálně vysvětlení důvodů, které k tomuto překročení vedly (Sedmihradská, 2015).

Informativní ukazatele:

- 1) Počet obyvatel.
- 2) Příjem celkem (po konsolidaci).
- 3) Úroky.
- 4) Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků.
- 5) Dluhová služba celkem.
- 6) Ukazatel dluhové služby (v %).
- 7) Aktiva celkem.
- 8) Cizí zdroje.
- 9) Stav na bankovních účtech celkem.
- 10) Úvěry a komunální dluhopisy.
- 11) Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy.
- 12) Zadluženost celkem.
- 14) Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %).
- 15) Cizí zdroje na 1 obyvatele.
- 16) Oběžná aktiva.
- 17) Krátkodobé závazky.

Monitorující ukazatele:

- 13) Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %).
- 18) Celková (běžná) likvidita (MF ČR, 2012).

4 Vlastní práce

Ve vlastní práci je provedena analýza příjmové a výdajové strany obce Třebelovice a Budkov v letech 2011-2015. Tomuto předchází představení obou obcí, včetně detailnějšího zaměření na obyvatelstvo a jeho strukturu. Obě zmíněné obce se nachází v kraji Vysočina v okrese Třebíč, viz obrázek 6. Červeně je vyznačena obec Třebelovice, zelenou barvu pak představuje obec Budkov.

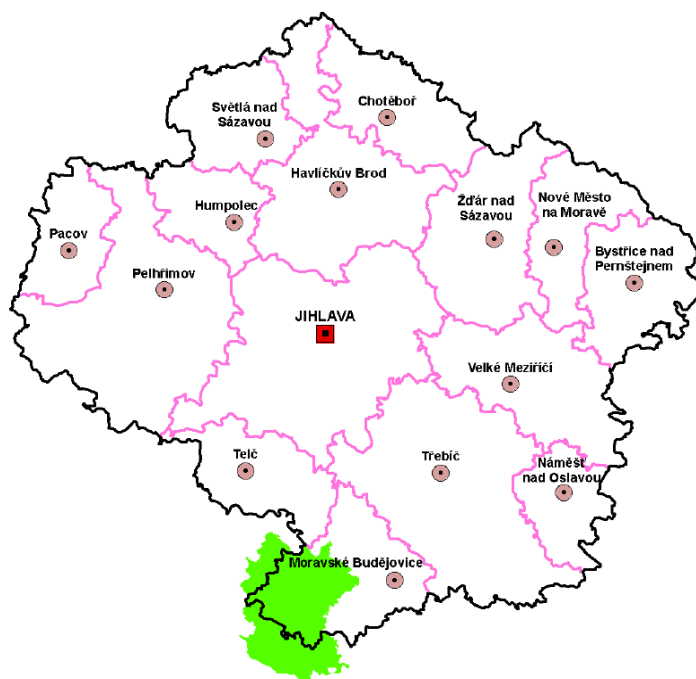

Obrázek 6: Poloha obou obcí

Zdroj: ČSÚ, 2014

Mezi základní činnosti obcí patří spolupráce s ostatními obcemi. Budkov i Třebelovice jsou členy Jemnického mikroregionu. Tento mikroregion tvoří celkem 30 členů, přičemž obce jsou z okresů Třebíč, Jindřichův Hradec i Znojmo, tudíž tento mikroregion zasahuje i do kraje Jihomoravského a Jihočeského. Byl vytvořen na konci roku 1999. Rozloha tohoto mikroregionu je 296,2 km² (Jemnický mikroregion, 2010). Svazek obcí má sídlo v Jemnici a jejím předsedou je starosta tohoto města.

Obrázek 7: Poloha Jemnického mikroregionu

Zdroj: Kraj Vysočina, 2010

V níže uvedené tabulce jsou popsány obecné údaje pro obě obce týkající se počtu obyvatel, domů, průměrného věku či například rozlohy obcí. Údaje jsou uvedeny k roku 2016.

Tabulka 4: Obecné údaje o obcích

údaje (k 1. 1. 2016)	obec Třebelovice	obec Budkov
počet částí	1	1
katastrální výměra	1 144 ha	1 730 ha
počet obyvatel	421	373
- z toho žen	204	183
- z toho mužů	217	190
průměrný věk	42,1(muži 41,7, ženy 42,4)	39,2 (muži 39, ženy 39,5)
počet domů	162	143
pošta	ano	ano
škola	ano (MŠ a I. stupeň ZŠ)	ano (MŠ a ZŠ)
zdravotnické zařízení	ne	ano
policie	ne	ne

Zdroj: Vlastní zpracování (2017) – dle ČSÚ, 2016

Z tabulky je patrné, že vybrané dvě obce jsou si velmi podobné a tím pádem i srovnatelné, co do počtu obyvatel i například do velikosti obce. Budkov disponuje vyšší rozlohou, ale zároveň je zde počet obyvatel zhruba o 50 obyvatel nižší než v Třebelovicích. Průměrný věk kraje Vysočina byl v roce 2010 40,8 let a ke konci roku 2015 se zvýšil na 42,1 let. (ČSÚ, 2016) Průměrný věk obyvatel České republiky se zvýšil na 41,9 let k 31. 12. 2015. Je tedy evidentní, že průměrný věk je ve zmíněném kraji vyšší než v celé republice. Obec Třebelovice má průměrný věk srovnatelný s průměrem kraje. (ČSÚ, 2016) Z pohledu okresu, kde je průměrný věk ještě nepatrně vyšší – 42,2 let, jsou tyto obce, pokud pomineme pouze ženy z obce Třebelovice, pod okresním průměrem. Okres Pelhřimov dosahuje průměrného věku 43 let, což je nejvíce z kraje. Takto vysokého průměrného věku dosahují v ČR pouze tři okresy - Písek, Klatovy a zmíněný Pelhřimov. Naopak nejnižší průměrný věk v kraji Vysočina je v okrese Jihlava a Žďár nad Sázavou, což je způsobeno zázemím velkých měst (ČSÚ, 2015).

Také z pohledu na počet obyvatel, konkrétně počet mužů a žen vidíme, že převažují muži v obou obcích. Obec Třebelovice má oproti druhé obci pouze I. stupeň základní školy a také nemá zdravotnické zařízení.

4.1 Představení obcí

V následující kapitole 4.1.1 je představena obec Třebelovice. Je zde zmíněna historie obce, stav a vývoj obyvatelstva, organizační struktura či například také pravidelně pořádané kulturní akce. Poté navazuje kapitola 4.1.2, kde jsou tytéž informace o druhé komparované obci – Budkov.

4.1.1 Třebelovice

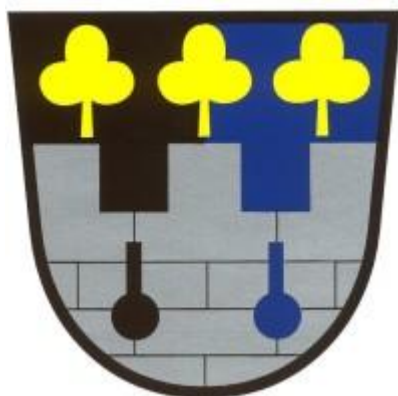
Obec Třebelovice leží 7 km východně od města Jemnice. V obci je autobusová i vlaková zastávka, pošta, mateřská a základní škola 1.-5. ročník, kadeřnictví, hospoda, obchody se smíšeným a průmyslovým zbožím a kaple sv. Floriána. Matriční obvod je Jemnice, farností je Velký Újezd. Nadmořská výška dosahuje 464 metrů. První písemná zmínka se datuje již z roku 1365 (Kabelka, 2009). Přenesená působnost je zde vykonávána v rozsahu OÚ I. stupně. Mezi její činnosti lze uvést například Czech POINT, úřední ověření či legalizace. Zřizovatelem ZŠ a MŠ Třebelovice a organizačních složek Místní knihovny a Zásahové jednotky III. stupně je právě obec.

V obci dále působí Sbor dobrovolných hasičů Třebelovice, Myslivecké sdružení Třebelovice a TJ Třebelovice.

Klasifikace obce:

Obec:	Třebelovice
Obec s pověřeným obecním úřadem:	Jemnice
Obec s rozšířenou působností:	Moravské Budějovice
NUTS 5:	CZ0634 591858
NUTS 4:	okres Třebíč
NUTS 3:	kraj Vysočina
NUTS 2:	Jihovýchod

Obrázek 8: Znak obce Třebelovic
Zdroj: Obec Třebelovice, 2017

Autor návrhu znaku, Miroslav J. V. Pavlů, převzal zeď s cimbuřím a střílnami z obecní pečeti, květy nad stínkami upravil do podoby trojlístků.

Historie obce

Kolem malého potoka stálo asi jen 40 selských stavení a několik chalup. Jejich uspořádání bylo kruhové, což bylo typické pro tehdejší vesnice. Přístup byl možný ze čtyř stran, avšak na východě, jihu a částečně i na západě byly cesty tísněny dvěma močály. Hlavní přístupová cesta vedla od Jemnice, která dále pokračovala přes další vesnice do Moravských Budějovic. Na konci 15. století dal král Vladislav II. Václavovi z Ludanic v alod městečko Jaroměřice a mj. také Třebelovice, posléze Jindřich z Lichtenburka na Bítově přenechal Třebelovice majiteli Vranova a Jemnice Arklebovi z Boskovic, posléze Jan z Pernštejna prodal tuto obec Jindřichovi Meziříčskému z Lomnice. Od 17. století se vesnice stala součástí jemnického panství. Až začátkem

18. století se vesnice rozrůstala západním směrem a přibývaly chalupy domkářů, řemeslníků a chalupníků. To vše bylo ovlivněno stavbou nové silnice právě od Budějovic k Jemnici. Název znamená ves lidí Třebelových, dříve uváděno jako Triebolowicz, Trzebelowitz, Třebolowice, atd. Charakter obce byl převážně zemědělský. V roce 1850 měla tato obec více než 650 obyvatel. Po roce 1945 zde byla postavena hasičská zbrojnice a víceúčelová budova pro kulturní využití, vzniklo JZD (Nekuda, 1997).

Organizační struktura obce

V obci působí od roku 2014 uvolněná starostka a jeden místostarosta, jehož funkce je neuvolněná. V současné době má obecní úřad 2 zaměstnance z Úřadu práce a hlavní účetní. Stálý zaměstnanec zde nyní není. Zastupitelstvo je devítičlenné, přičemž zabezpečuje kontrolní a finanční výbor. Komise ani odbory nejsou zřízeny. Obec nyní čítá 162 domů.

Kulturní akce

Tradiční kulturně společenské akce, které se každoročně uskutečňují pod záštitou obce, či spolků, lze zařadit do několika kategorií. Pro nejmenší obyvatele bývá připraven dětský karneval a dětský den. V zimních měsících zde probíhá vypouštění přání Ježíškovi, koledování u jesliček a plesy - hasičský, myslivecký, sportovní a obecní, po nichž navazuje masopustní průvod obcí. Dále bývá zorganizován zájezd do divadla, beseda nad kronikou, jarní výšlap a soutěž v požárním sportu „O pohár starostky obce“. V dubnu 2016 se obec již třetím rokem zúčastnila akce Čistá Vysočina a nechybí ani tradiční stavění májky, pálení čarodějnic a zábavy - pout'ová, posvícenská.

Struktura pozemků

V tabulce 5 je uvedena celková výměra obce a detailněji rozebráno, kolik hektarů zaujímají jednotlivé druhy pozemků, které se v obci nacházejí. Zemědělská půda je dána součtem orné půdy, zahrad a trvalých travních porostů. Naopak mezi nezemědělskou půdu patří lesní půdy, vodní, zastavěné a ostatní plochy.

Tabulka 5: Druhy pozemků v obci Třebelovice v ha (rok 2015)

celková výměra	orná půda	zahrady	TTP	lesní půda	vodní plochy	zastavěné plochy	ostatní plochy	KES
	zemědělská půda (878)			nezemědělská půda (265)				
1 144	800	9	69	180	7	11	67	0,3

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=591858&zsj=169480>

Vinice, chmelnice a ovocné sady nejsou uvedeny, neboť se v obci nenacházejí. Orná půda zaujímá největší část z celkové výměry. Trvalé travní porosty jsou zde srovnatelné s ostatními plochami. Lesní půda zaujímá více než 15 % z celkové výměry. Koeficient ekologické stability (KES) stanovuje poměr ploch tzv. stabilních (lesní půda, TTP, vodní plochy, pastviny,...) a nestabilních krajinných prvků (orná půda, chmelnice,...). Hodnota koeficientu 0,3 značí, že území je nadprůměrně využíváno, se zřetelným narušením přírodních struktur. Základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy.

Obyvatelstvo

Vývoj počtu obyvatel v letech 2011-2015 lze vidět v tabulce 6. Je zde uveden stav k 1. lednu a následně stav po přirozeném a migračním přírůstku ke konci daného roku.

Tabulka 6: Vývoj počtu obyvatel v obci Třebelovice v letech 2011-2015

rok	stav k 1.1.	narození	zemřelí	přistěhovalí	vystěhovalí	přirozený přírůstek	migrační přírůstek	celkový přírůstek	stav k 31.12.
2011	428	1	4	15	5	-3	10	7	435
2012	435	5	3	4	4	2	-	2	437
2013	437	4	5	5	13	-1	-8	-9	428
2014	428	4	2	9	2	2	7	9	437
2015	437	4	4	4	20	-	-16	-16	421

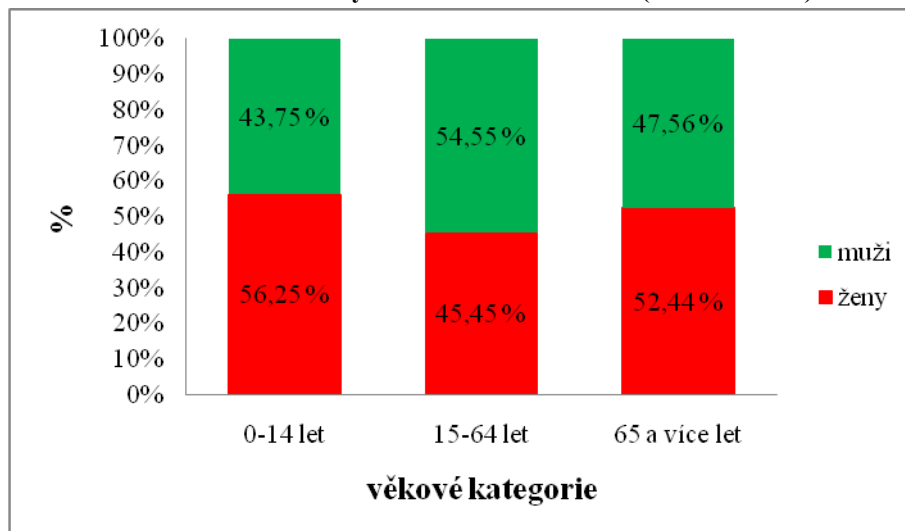
Zdroj: vlastní zpracování (2017) – data: ČSÚ – Databáze demografických údajů za obce ČR

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že v obci Třebelovice je trend obyvatelstva klesající i rostoucí, tedy jednotlivé roky se od sebe liší a nelze jednoznačně říci, zda se počet obyvatel snižuje nebo zvyšuje. Během časové řady pěti let se 18 osob narodilo, stejně jako zemřelo. Nejvíce přistěhovalých osob bylo v roce 2011, naopak nejméně lidí se přistěhovalo o rok později a v roce 2015. Důležitým aspektem je počet vystěhovalých v posledním sledovaném roce, což výrazně ovlivnilo celkový přírůstek. Za pět let se z obce vystěhovalo celkem 44 osob a přistěhovalo 37 osob. V roce 2012 si můžeme

povšimnout, že migrační přírůstek je nulový, neboť se do obce nikdo nepřistěhoval ani neodstěhoval. Podobný případ je i v roce 2015, kdy počet narozených a zemřelých je shodný.

Graf 1: Struktura obyvatel v obci Třebelovice (k 31. 12. 2015)

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle RIS, 2016

Struktura obyvatel je zobrazena na grafu 1, z něhož je patrné, že v první věkové kategorii je více žen než mužů, stejně tak i u kategorie 65 a více let, avšak u prostřední je tomu přesně obráceně, je zde více mužů. V kategorii 0-14 let čítala obec Třebelovice 28 mužů a 36 žen. Skupina 15-64 roků měla celkem 150 mužů a 125 žen. Kategorie starších se skládala z 39 mužů a žen bylo o 4 více. Je zde početně více zastoupena poslední kategorie, která má 82 obyvatel, oproti třídě první, kde jich je 64. Hrozbu nebezpečí stárnutí populace dokládá i fakt, že průměrný věk je zde 42,1 let, tedy vyšší než v komparované obci Budkov, kde převyšuje 39 let.

Nezaměstnanost

V Třebelovicích dosahovala v roce 2015 míra registrované nezaměstnanosti celkem 6,94 %, přičemž muži zaujímali 5,81 % a ženy 8,27 %. Lze tedy tvrdit, že v obci jsou nezaměstnané více ženy než muži (RIS, 2016). Nejbližšími městy jsou směrem na západ Jemnice, na severovýchod Moravské Budějovice, se kterými jsou Třebelovice propojeny státní silnicí II/152 a železniční tratí. Dalším městem, významným pro řešenou obec jsou Dačice. Tato města jsou právě nejčastějšími cíli dojížděky občanů Třebelovic za prací ale také za občanským vybavením. Ve vzdálenosti 20 km od obce je rekreační oblast Bítovsko navazující na Vranovskou přehradu. V obci patří mezi

největší zaměstnavatele Zemědělské družstvo Třebelovice-družstvo a dále domov sv. Anežky, což je domov pro seniory a zároveň domov se zvláštním režimem, který se nachází ve vedlejší obci zhruba 2 km od Třebelovic.

4.1.2 Budkov

Obec Budkov leží jihovýchodně od okresního města Třebíče, přibližně 7,5 km severovýchodně od Jemnice a 10 km západně od Mor. Budějovic. V obci pramení potok Bíhanka. Pošta, zdravotní obvod, škola i fara s barokním kostelem sv. Martina je v místě. Nadmořská výška obce je 535 metrů nad mořem (Nekuda, 1997). Matriční obvod je stejně jako ve výše uvedené obci také město Jemnice. První zmínka o obci se uvádí do spojitosti se založením tvrze, a je z roku 1353. Nachází se zde historický park o velikosti 3,3 ha, který obklopuje renesanční zámek s 63 druhy domácích a introdukovaných dřevin. Zámek je nyní využíván jako dětský domov. Na místě dnešního zámku stávala původně středověká tvrz, pravděpodobně chráněná před nezvanými hosty systémem vodních příkopů a vodních ploch (Zášková, 2014). Obecní úřad Budkov provádí mimo jiné ověřování podpisu, listin, žádosti o vydání občanského průkazu, cestovního pasu či řidičského průkazu. Mezi organizace, jež jsou zřízeny obcí, patří ZŠ a MŠ. V obci je několik podnikatelů, provozujících například čalounictví a truhlářství, pokrývačství, finanční poradenství, také Lesy České republiky, s. p., GRADIENT s.r.o. či Dětský domov a restaurace Maják.

Klasifikace obce:

Obec:	Budkov
Obec s pověřeným obecním úřadem:	Jemnice
Obec s rozšířenou působností:	Moravské Budějovice
NUTS 5:	CZ0634 590410
NUTS 4:	okres Třebíč
NUTS 3:	kraj Vysočina
NUTS 2:	Jihovýchod

Obrázek 9: Znak obce Budkov

Zdroj: Obec Budkov, 2017

O udělení znaku požádal v roce 1998 p. Zášková, tehdejší starosta obce. V modrém štítě vyrůstající stříbrná patrová věž s gotickou černou prolomenou branou, se třemi okny a červenou stanovou střechou, zakončenou stříbrnou lucernou a červenou věžičkou, dole přeložená zkříženými zlatými obilnými klasy (Čábel, 2000).

Historie obce

Název obce vznikl příponou – ov k osobnímu jménu Budek. Vznikly tak názvy obcí jako například Budcaw, Budkow, Budkau. Jako první majitel je považován v r. 1353 Jan z Budkova, jenž prodal tvrz i ves bratřím z Mezimostí. V 16. století byl zřízen pivovar, modlitebna a o století později dva mlýny, ovčín a cihelna. Během třicetileté války byla zdejší fara zrušena a Budkov byl spojen s Velkým Újezdem a Kdousovem v jednu farnost. Zdejší škola byla v r. 1850 rozšířena na dvoutřídní a posléze pro ni byla postavena nová budova. V těchto letech zažila obec několik požárů a povodní, a proto byl zřízen hasičský sbor. Ve stejném roce měla obec 740 obyvatel české národnosti a katolického náboženství a postupně počet obyvatel rostl. V r. 1921 byla zřízena četnická stanice a byly jí přiděleny obce, mezi které patřily i Třebelovice. I po skončení druhé světové války zůstalo hlavním zaměstnáním zdejšího obyvatelstva zemědělství v místním JZD, později transformované na zem. družstvo vlastníků, což vypovídá o silné tradici zemědělské výroby (Nekuda, 1997).

Organizační struktura

V této obci působí od roku 2010, tedy druhé volební období, neuvolněný starosta, který spolu s neuvolněným místostarostou řídí obec. Je zde zřízen kontrolní a finanční výbor a dále sbor pro Občanské záležitosti. Zastupitelstvo obce je zde také v počtu devíti

členů. Pro obec pracují celkem 3 lidé, jeden je dosazen od Úřadu práce a společně se stálým obecním zaměstnancem udržují po celý rok zeleň v obci, pracují v obecních lesích a spolu s hlavní účetní se starají o běžný a bezproblémový chod obce. V obci je více než 140 domů.

Kulturní akce

V Budkově se pravidelně konají dva plesy – školní a hasičský. Mezi další také patří sousedský nebo babský bál, které jsou pořádány s odstupem několika let. Není zde opomíjeno ani setkání důchodců, které bylo v roce 2016 pořádáno již po patnácté. Místní dobrovolní hasiči organizují dětský karneval, stavění máje nebo pálení čarodějnic. Obec pořádala i zájezd do Rakouska do pohoří Schneeberg, které je možné v zimních měsících za dobré viditelnosti spatřit. Nikdy nebývá opomíjen dětský den, Anenská pouť pořádaná mysliveckým spolkem, vánoční koncert, pouť k farářově kapličce a zpívání u betléma.

Struktura pozemků

Tabulka 7 znázorňuje druhy pozemků, které se na území obce Budkov nacházejí, což je srovnáno vzhledem k celkové výměře obce.

Tabulka 7: Druhy pozemků v obci Budkov v ha (rok 2015)

celková výměra	orná půda	zahrady	TTP	lesní půda	vodní plochy	zastavěné plochy	ostatní plochy	KES
	zemědělská půda (709)			nezemědělská půda (1 021)				
1 730	655	16	38	937	14	12	58	1,39

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=590410>

Orná půda zde zaujímá menší plochu než v Třebelovicích a to i přesto, že Budkov disponuje větší celkovou výměrou. Naopak zahrady zde představují 16 ha, což je téměř dvakrát více než v Třebelovicích. V zemědělské půdě, což je suma orné půdy, zahrad a trvalých travních porostů, není rapidní rozdíl u zkoumaných vesnic, avšak u lesní půdy je rozdíl více než pětinasobný, což má značný vliv na výpočet koeficientu ekologické stability. Lesní půda v obci Budkov zaujímá více než polovinu celkové výměry. KES zde dosahuje 1,39, proto lze brát v úvahu, že krajina je zde vcelku vyvážená, technické objekty jsou tedy relativně v souladu s dochovanými přírodními

strukturami. Vodních ploch je zde o 7 ha více. Zastavěná plocha je téměř srovnatelná. Vinice, chmelnice a ovocné sady se v této obci také nevyskytují.

Obyvatelstvo

Vývoj počtu obyvatel v obci Budkov v letech 2011-2015 lze vidět v tabulce 8. Je zde srovnán stav na začátku roku a stav ke konci daného roku, který je ovlivněn počtem narozených, zemřelých, přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel.

Tabulka 8: Vývoj počtu obyvatel v obci Budkov v letech 2011-2015

rok	stav k 1.1.	narození	zemřelí	přistěhovalí	vystěhovalí	přirozený přírůstek	migrační přírůstek	celkový přírůstek	stav k 31.12.
2011	375	5	2	9	10	3	-1	2	377
2012	377	2	5	6	7	-3	-1	-4	373
2013	373	3	7	6	6	-4	-	-4	369
2014	369	2	2	6	8	-	-2	-2	367
2015	367	7	4	9	6	3	3	6	373

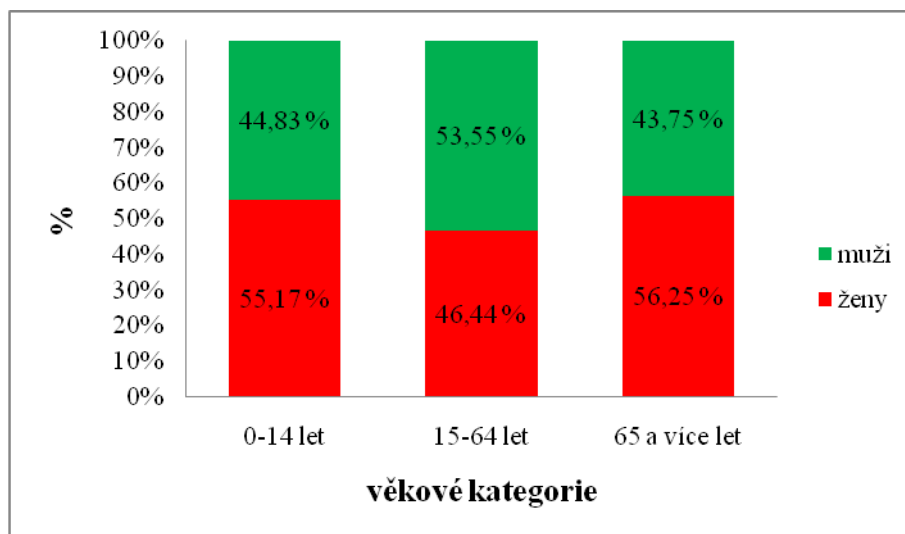
Zdroj: vlastní zpracování (2017) – data: ČSÚ – Databáze demografických údajů za obce

Z tabulky lze vyčíst, že vyjma roku 2015 se počet obyvatel vyvíjí negativním směrem. Za pět let se zde narodilo 19 dětí a zemřelo 20 lidí, což je nepatrný rozdíl. V roce 2015 se narodilo 7 lidí a přistěhovalo se 9 lidí, což zvyšuje celkový přírůstek. Nejvíce vystěhovalých osob bylo v prvním sledovaném roce a přistěhovalých jen o jednoho méně, proto je migrační úbytek pouze -1. Nejvyšší počet zemřelých nastal v roce 2013. Celkový počet přistěhovalých obyvatel v obci Budkov je 36, přičemž počet vystěhovalých je o jednoho obyvatele více.

Na grafu 2 je zachycena struktura obyvatel v obci Budkov v roce 2015, kdy v první věkové kategorii převažuje počet žen. U kategorie 15-64 let je tomu přesně obráceně a tvoří ji více než 53 % mužů. Ženy představují přes 46 %. V Budkově je v této kategorii téměř shodný počet žen jako v Třebelovicích, ačkoliv má tato obec zhruba o 50 obyvatel více. U poslední skupiny je opět více žen, přesahují 56 %. Tím pádem je v této kategorii pouhých 21 mužů. Žen ve věku 65 a více let je o šest více. Obec Budkov obývá více mladších obyvatel než starších, neboť obyvatel v první úrovni čítá 58 a v poslední úrovni 48. V Třebelovicích je tomu obráceně.

Graf 2: Struktura obyvatel v obci Budkov (k 31. 12. 2015)

Zdroj: vlastní zpracování (2017) - dle RIS, 2016

Nezaměstnanost

V obci Budkov dosahovala míra registrované nezaměstnanosti v roce 2015 celkem 6,51 %, což je o téměř 0,5 % nižší než v Třebelovicích. I zde se dá říci, že jsou více nezaměstnané právě ženy, které dosahují míry registrované nezaměstnanosti 7,56 %. Muži zaujímali stejně jako ve výše uvedené obci nižší procento, tedy 5,63 % (RIS, 2016). Občané z obce Budkov dojíždí za prací do stejných měst, jež byly uvedeny v obci Třebelovice. Mezi velké zaměstnavatele se řadí také zemědělské družstvo stejně jako v Třebelovicích a dále pak GRADIENT s.r.o. - výroba sportovních potřeb, kde pracuje mnoho žen z obce. Také Dětský domov nebo MŠ a ZŠ Budkov patří mezi organizace, které přispívají k menší nezaměstnanosti obce.

4.2 Analýza hospodaření obcí

Hospodaření obcí je vypracováno pomocí účetních výkazů, ze kterých byl vytvořen přehled o stavu a vývoji majetku obcí a přehled o rozpočtovém hospodaření v časové řadě od roku 2011 až do roku 2015. Obě obce zřizují příspěvkové organizace, kterými rozumíme ZŠ a MŠ Třebelovice a ZŠ a MŠ Budkov. Taktéž obě obce hospodařily všechny sledované roky s vyrovnaným rozpočtem, který plánují i do budoucna.

4.2.1 Třebelovice

Nejprve je představena analýza jednotlivých příjmů, které jsou uvedeny v tabulkách a grafech pro lepší přehlednost. V kapitole 4.2.1.2 jsou analyzovány výdaje, jež jsou dělené na běžné a kapitálové a také jsou blíže představeny pomocí tabulek a posléze jsou znázorněny v grafech.

4.2.1.1 Analýza příjmové strany rozpočtu

Příjmy rozpočtu obcí jsou přibližně z poloviny tvořeny daněmi. Tyto daně putují dle rozpočtového určení daní, které je dáno procenty, krajům, obcím a státnímu rozpočtu. Podíl nedaňových příjmů k celkovým bývá zhruba 11 %. U kapitálových příjmů je podíl k celkovým příjmům ještě nižší, obecně se uvádí většinou hodnoty kolem 6 %. Obec musí odhad příjmů při sestavování rozpočtu zpracovat co nejefektivněji, neboť pomocí příjmů zajišťuje a kryje potřeby občanů. V tabulkách 9-12 jsou detailněji rozepsány příjmy rozčleněné podle tříd na daňové, nedaňové, kapitálové a posléze na přijaté transfery.

Tabulka 9: Daňové příjmy v obci Třebelovice v Kč

příjmové položky	2011	2012	2013	2014	2015
daňové příjmy	3 670 011	3 769 399	4 721 093	4 999 615	5 264 794
místní poplatky	12 750	14 590	10 670	6 380	5 540
poplatky a odvody v oblasti ŽP	92 195	91 790	103 150	93 410	90 355
odvod z loterií a podobných her z výherních hracích přístrojů	-	10 614	20 558	16 473	18 913
správní poplatky	6 520	8 600	8 590	4 920	5 480
daně z příjmů FO	628 262	784 879	947 637	1 040 621	1 055 716
daň z příjmů PO	696 461	711 026	971 023	1 075 543	1 200 468
daně ze zboží a služeb v tuzemsku	1 612 331	1 527 443	2 085 117	2 149 761	2 230 224
majetkové daně	621 491	620 458	574 348	612 507	658 099

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Nejvýše procentuálně zastoupenou položkou byla vždy daň ze zboží a služeb v tuzemsku, čímž se myslí daň z přidané hodnoty. Tato daň se každoročně zvyšovala, mezi roky 2013-2015 o 3 %. Mezi roky 2012 a 2013 byl tento nárůst dokonce o více než 36 %. Výjimkou byl první sledovaný rok, kdy daň klesla o 5 %. Daň z příjmů fyzických a právnických osob se pohybovala okolo 20 % vzhledem k celkovým daňovým příjmům. Majetkové daně, tedy daně z nemovitosti, kolísaly první sledované roky okolo 16 %, dále se pak snížily k částkám zaujímajícím zhruba 12 % z celkových daňových příjmů. Obec má koeficient pro daň z nemovitosti 1,0. Místní a správní poplatky zaujímaly vždy méně než 1 %. Nejvyšší částka u místních poplatků byla v roce 2012 a to 14 590 Kč. Ve stejném roce dosáhly vrcholu i správní poplatky, tedy 8 600 Kč. Do správních poplatků je zahrnuto přihlášení k trvalému pobytu, vidimace a legalizace i služby Czech POINTU. Místní poplatky se skládají z poplatků ze psů, za užívání veřejného prostranství a ze vstupného, který byl v roce 2014 zrušen, neboť se musely evidovat vstupenky, což zvyšovalo složitost administrativy. Poplatek ze psů je 50 Kč, za druhého a dalšího činí poplatek 70 Kč, přičemž vždy platí pravidlo, že se platí ze psů, kteří jsou starší než 3 měsíce. Místní poplatky za pětiletou časovou řadu klesají, což je způsobeno mimo jiné také tím, že se stále snižuje počet obyvatel. Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí se pohybovaly od 90 355 Kč do 103 150 Kč, do této položky byl zařazen pouze poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který je nazýván také jako poplatek za komunální odpad. Přičemž tento poplatek je v obci Budkov zařazen mezi místní poplatky od roku 2012, protože je dán vyhláškou. V Třebelovicích jsou odpady dány opatřením, což znamená, že jsou zařazeny do poplatků v oblasti ŽP. Dále se sem řadí například poplatky za odnětí pozemků plnění funkce lesa a další. Odvod z loterií a podobných her z výherních hracích automatů byl v prvním sledovaném roce nulový, avšak postupně se zvyšoval od 10 000 Kč až ke dvojnásobku. V roce 2011 tento příjem, který obec nemůže nijak ovlivnit, což by se dalo zařadit mezi položky sdílené daně, nebyl žádný. Jedná se o příjem od státu. Obec nevlastní žádné hrací přístroje či automaty.

Tabulka 10: Nedaňové příjmy v obci Třebelovice v Kč

příjmové položky	2011	2012	2013	2014	2015
nedaňové příjmy	707 913	551 438	472 355	700 015	1 130 313
přijaté sankční platby a vratky transferů	1 820	0	15 500	0	1 064
přijaté splátky půjčených prostředků	0	50 000	50 000	50 000	50 000
příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	44 643	72 229	39 029	48 744	64 208
příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem	661 450	429 209	367 826	601 271	1 015 041

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Nedaňové příjmy jsou v tabulce 10 rozčleněné na 4 skupiny, z níž největší část zaujímaly v letech 2011-2015 vždy příjmy z vlastní činnosti. V prvním roce se jednalo dokonce o více než 93 % z celkových nedaňových příjmů. Mezi přijaté splátky půjčených prostředků bylo zařazeno od roku 2012 splácení automobilu hasičské jednotky, které bylo každoročně stanoveno na 50 000 Kč. Do přijatých sankčních plateb a vratek transferů byly zařazeny ve třech letech pokuty z ochrany lesa. Příjem z prodeje nekapitálového majetku tvoří každoročně odměny ze společnosti EKO-KOM, a.s., často se zde také objevily vratky energií, v roce 2014 se konal také mimo jiné prodej nepotřebného majetku, například použité dlažby, obrubníků a starých dveří. Mezi nejvyšší položky v příjmech z vlastní činnosti patří příjmy z pronájmu pozemků, z prodeje dřeva nebo z poskytnutí služeb, což lze uvést na příkladu zapůjčení traktoru či odvozu vlečky s kovovým odpadem. Nedílnou součástí jsou také příjmy z pronájmu nemovitostí, příjmy z úroků nebo z prodeje podílových listů.

Tabulka 11: Kapitálové příjmy v obci Třebelovice v Kč

příjmové položky	2011	2012	2013	2014	2015
kapitálové příjmy	13 457	7 970	60	1 340	28 260
příjmy z prodeje dlouh. finančního majetku	5 497	0	0	0	0
příjmy z prodeje dlouh. majetku a ostatní kapitálové příjmy	7 960	7 970	60	1 340	28 260

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Do kapitálových příjmů jsou v tabulce 11 zařazeny příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku a příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy. První uvedené jsou kromě roku 2011, kdy dosáhly 40 % z celkových kapitálových příjmů, nulové, přičemž se jednalo o částečný odkup podílových listů. Ostatní kapitálové příjmy byly v prvním roce vyšší než 59 % a v ostatních sledovaných letech byly vždy nižší než 29 000 Kč. Vždy se jednalo o prodej pozemku, přičemž v prvních dvou uvedených letech se m² prodával za 10 Kč. V roce 2013 se prodal pouze vjezd, který měl výměru 3m² a na m² byla stanovena taxa 20 Kč. V roce 2014 a 2015 byly prodány nebo odkoupeny pozemky v rámci vyrovnání majetkových vztahů, kvůli vyrovnání cesty do Mladoňovic, která byla následně vyasfaltována.

Tabulka 12: Přijaté transfery v obci Třebelovice v Kč

příjmové položky	2011	2012	2013	2014	2015
přijaté transfery	2 021 422	822 358	974 474	3 278 946	657 948
investiční přijaté transfery	1 167 798	107 000	357 732	0	105 000
neinvestiční přijaté transfery	853 624	715 358	616 742	3 278 946	552 948

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Přijaté transfery se člení na investiční a neinvestiční, což lze spatřit v tabulce 12. V obci Třebelovice zaujímaly většinou větší částky neinvestiční transfery. V roce 2014 byly dokonce investiční transfery nulové. Avšak nejvyšší investiční transfery byly v roce 2011, a to více než milion korun, což byl také jediný rok, kdy tyto transfery převýšily hodnotu neinvestičních. Neinvestiční přijaté transfery kolísaly v období pěti let od 550 000 Kč do částky kolem 3 200 000 Kč.

V prvním sledovaném roce byly investiční transfery na dodatečné zateplení a výměnu oken a dveří školní budovy. Evropský podíl činil 1 102 920 Kč a národní podíl ze Státního fondu pro životní prostředí byl 64 878 Kč. Do neinvestičních položek byl zařazen nárok obce na finanční prostředky od státu na provedení sčítání lidu, domů a bytů - 2 417 Kč, na výkon státní správy bylo přijato 158 640 Kč, od Ministerstva životního prostředí byl přijat příspěvek na zeleň u Bouňovce, také zvaný jako Třebelovická kanada - 70 144 Kč. Od Úřadu práce přijala obec na veřejně prospěšné práce částku 184 000 Kč. Peníze školám se skládaly z národního podílu 38 522 Kč a z evropského 218 291 Kč. Obec Rácovice přispěla na neinvestiční náklady školy pro své žáky 18 900 Kč. Příspěvek na hospodaření v lesích byl 6 750 Kč. Sportovní aktivity školy činily 5 050 Kč. Údržba veřejné zeleně byla vyčíslena na 2 100 Kč. Pro hasičský dobrovolný sbor bylo přijato 37 810 Kč. 111 000 Kč stála oprava chodníků z programu obnovy venkova Vysočiny (POVV).

O rok později byla přijata dotace od kraje z POVV na komunikaci v části obce zvané Nivy ve výši 107 000 Kč. Mezi neinvestiční patřily v roce 2012 následující transfery: volby do zastupitelstva kraje a Senátu Parlamentu v částce 29 047 Kč, ze státního rozpočtu na výkon státní správy přišel obnos 156 300 Kč. Dále byla provedena rekonstrukce zeleně u kulturního domu, kdy národní podíl činil 37 142 Kč a evropský podíl 148 564 Kč. Z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost přišly peníze školám ve výši 171 209 Kč, z toho evropský podíl byl 145 528 Kč a zbylá část 25 681 Kč byla hrazena ze státního rozpočtu. Od Úřadu práce na veřejně prospěšné práce přišlo Třebelovicím 108 071 Kč. Opět obec obdržela příspěvek od obce Rácovice na úhradu neinvestičních výdajů ve škole 14 544 Kč a průtokový transfer pro školu činil 6 501 Kč. Na údržbu veřejné zeleně obec obdržela 2 100 Kč. Příspěvek na hospodaření v lesích byl 3 240 Kč a hasičský sbor obdržel celkem 38 640 Kč.

V roce 2013 proběhla rekonstrukce a oprava fasády kaple sv. Floriána, jež byla hrazena ze Státního zemědělského intervenčního fondu, v částce 357 732 Kč. Mezi neinvestiční přijaté transfery se v tomto roce řadily opět volby, avšak tentokrát prezidentské a do Poslanecké sněmovny České republiky - 49 720 Kč. Dále byl přijat transfer ze státního rozpočtu ve výši 78 700 Kč na výkon státní správy. Od Úřadu práce obec přijala 216 800 Kč. Příspěvek na hospodaření v lesích činil 15 192 Kč a příspěvek na sečení trávy podél silnice byl 2 100 Kč. Na jednotku požární ochrany bylo přijato 139 290 Kč.

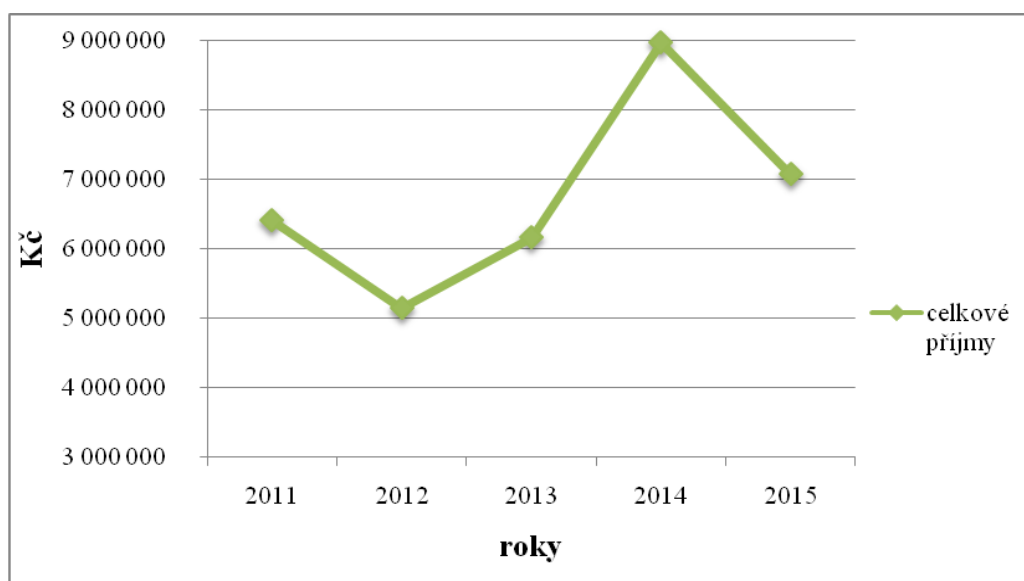

Průtokový transfer pro základní školu činil 5 940 Kč a z POVV na výměnu oken v kulturním domě přijala obec zbývajících 109 000 Kč.

V roce 2014 nebyly přijaty žádné investiční transfery. Mezi neinvestiční patřil transfer ze státního rozpočtu na výkon státní správy ve výši 79 100 Kč. Opět zde nechyběl transfer na volby - 40 944 Kč. Na jednotku požární ochrany bylo přijato 40 800 Kč. Finanční dar na údržbu veřejné zeleně byl 2 100 Kč, stejně jako v roce předchozím. Průtokový transfer pro školu byl v roce 2014 nejnižší ze všech sledovaných let, a to 4 560 Kč. Státní zemědělský intervenční fond zajistil finanční prostředky na opravu komunikace v obci, kdy celková výše byla 2 693 098 Kč, z čehož evropský podíl byl 2 019 823 Kč, zbývajících 673 275 Kč byl podíl národní. Veřejně prospěšné práce byly v tomto roce ve výši 312 344 Kč a z POVV byly vyměněny okna v kulturním domě a v hasičské zbrojnici v částce 106 000 Kč.

V posledním uvedeném roce byly pořízeny chodníky a lávka v části obce Nivy za 105 000 Kč hrazené z POVV. Do neinvestičních transferů je opět zařazen příspěvek na výkon státní správy ve výši 77 500 Kč. Od kraje obec obdržela pro hasičský sbor 33 700 Kč. Dar na údržbu veřejné zeleně byl 3 000 Kč. Nebyl opomenut ani průtokový transfer pro ZŠ a MŠ v částce 16 554 Kč, jenž byl v tomto roce vyšší, neboť zde byly zařazený finanční prostředky i na polytechnickou výchovu. Příspěvek na hospodaření v lesích činil 16 200 Kč. Zabezpečení budovy obecního úřadu a knihovny stál 15 640 Kč. Dotace z Úřadu práce na veřejně prospěšné pracovníky byl 390 354 Kč.

Graf 3: Vývoj celkových příjmů v jednotlivých letech v obci Třebelovice

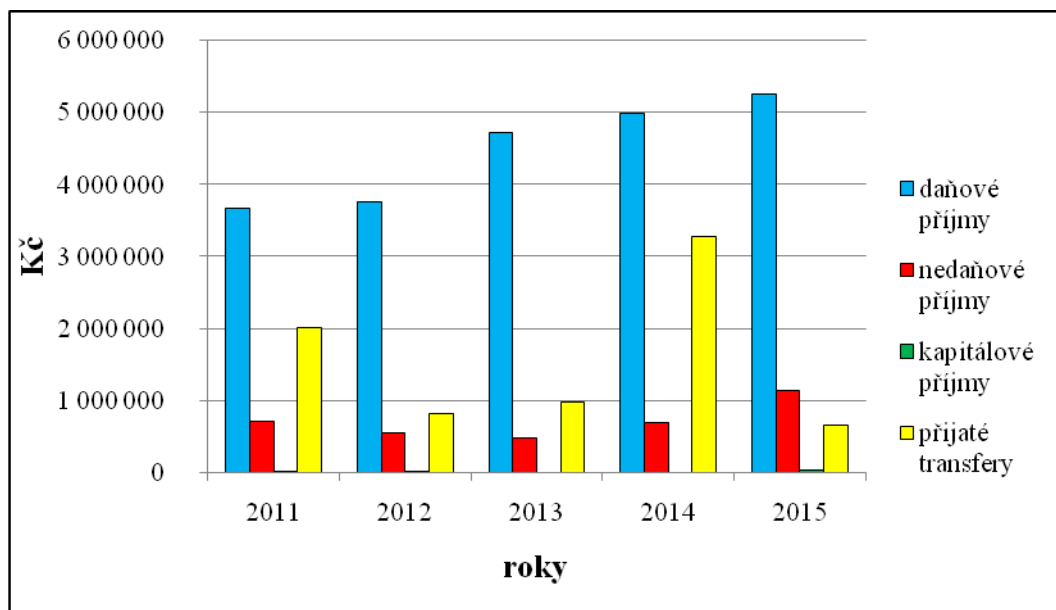

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Na třetím grafu pozorujeme vývoj celkových příjmů v obci Třebelovice, kde vidíme, že příjmy se pohybovaly rozdílem v řádu čtyřech milionů korun. Nejméně příjmů bylo v roce 2012, naopak nejvíce jich zaznamenáváme v roce 2014. To bylo způsobeno dotací ze Státního zemědělského intervenčního fondu, čili z evropského podílu a také z národního podílu, která celkově činila 2 693 098 Kč. Evropský podíl byl 75 %. Tento transfer byl použit, jak již bylo zmíněno výše, na opravu místní komunikace.

Graf 4: Vývoj dílčích příjmů v jednotlivých letech v obci Třebelovice

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Z grafu 4 lze usoudit, že ve všech pěti sledovaných letech měly největší podíl na celkových příjmech právě daňové příjmy. Lze také pozorovat, že se tyto zmíněné příjmy každoročně zvyšovaly na rozdíl od dalších tříd. Nedaňové příjmy se pohybovaly pod jedním milionem korun, vyjma posledního roku. Tato skupina měla od roku 2013 rostoucí tendenci. 3. třídu, podle odpovědnostního členění, zaujímají kapitálové příjmy, jež byly v této obci zcela zanedbatelné. Z toho také vyplývá, že kapitálové příjmy ovlivňovaly celkové příjmy pouze v minimálním rozsahu. Nejvyšší částky přijatých transferů vidíme v roce 2014, a ani v prvním sledovaném roce nejsou nikterak nízké, což je také patrné z tabulky 12, kde jsou dopodrobna popsány. Ve zbylých letech byly pod hranicí jednoho milionu korun. Přijatým transferům se dále více věnuje graf 6, kde jsou s nimi porovnány vlastní příjmy.

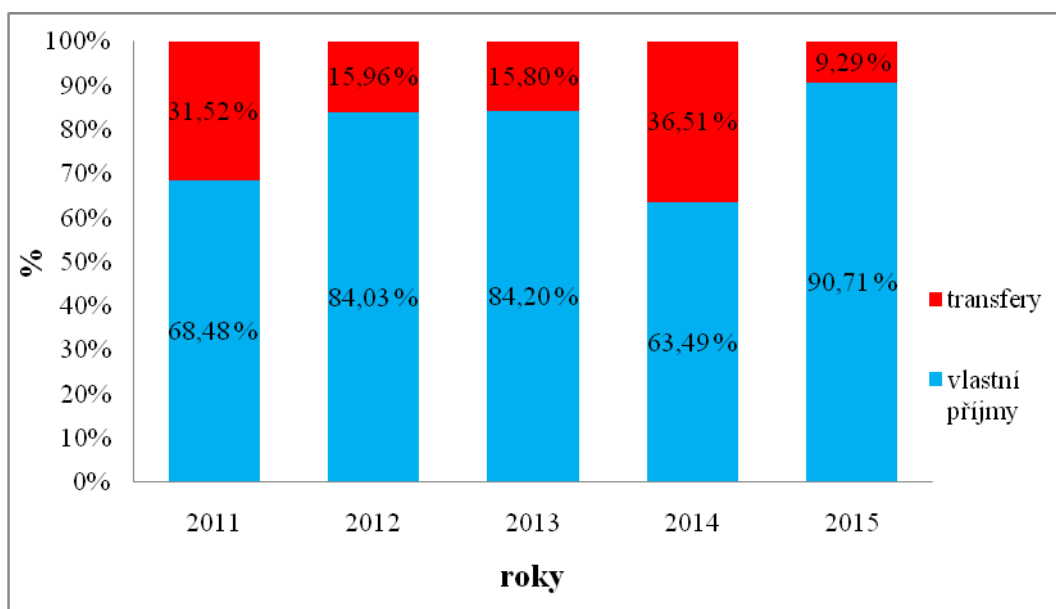
Graf 5: Plánované a skutečné příjmy v jednotlivých letech v obci Třebelovice

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Na grafu 5 vidíme odchylku plánovaných příjmů od skutečně přijatých. Jde tedy o porovnání rozpočtů a závěrečných účtů obce. Největší rozdíl můžeme pozorovat v roce 2014, kdy byl plán 5 milionů ve skutečnosti zvýšen na 9 milionů korun, což bylo způsobeno, jak již bylo výše uvedeno, dotací na opravu komunikace v obci. V ostatních letech vidíme odchylku v rozmezí od jednoho až dvou a půl milionů korun.

Graf 6: Poměr vlastních příjmů a transferů v jednotlivých letech v obci Třebelovice

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

V šestém grafu jsou znázorněny vlastní příjmy a přijaté transfery. Vlastní příjmy byly spočteny jako suma daňových, nedaňových a kapitálových příjmů. Obec si v každém roce uměla vystačit s vlastními příjmy, nebyla závislá na příjmech zvenčí. Přijaté transfery byly nejvyšší, jak již bylo zmíněno v grafu uvedeném výše, v prvním a předposledním sledovaném roce. V roce 2012 a 2013 se pohybovaly okolo 15 %. Nejnižší přijaté transfery byly v posledním uvedeném roce, kdy nedosahovaly ani 10 %.

4.2.1.2 Analýza výdajové strany rozpočtu

Výdajová strana rozpočtu je úzce spjata s příjmovou stranou. Tím pádem lze pozorovat obdobné propady či naopak, jako na straně příjmové. Níže uvedené tabulky a grafy opět umožní získat přesnější informace a snadněji vysvětlit změny v jejich vývoji. Výdajové položky jsou roztrženy na běžné a kapitálové výdaje.

Tabulka 13: Běžné výdaje v obci Třebelovice v Kč

výdajové položky	2011	2012	2013	2014	2015
běžné výdaje	5 120 667	3 091 682	7 782 202	4 381 552	3 680 560
nákup materiálu	498 919	354 795	262 792	166 489	348 419
nákup služeb	630 379	430 674	517 142	587 495	578 579
nákup vody, paliv a energie	288 892	299 483	220 416	314 318	278 505
ostatní nákupy	1 534 640	204 984	4 963 210	1 327 291	270 953
výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	40 859	42 860	34 513	33 523	29 943
neinvestiční transfery obyvatelstvu	0	3 096	0	3 042	1 798
neinvestiční transfery nezisk. apod. organizacím	88 810	105 786	88 498	87 293	128 915
neinvestiční transfery příspěvk. apod. organizacím	622 050	421 501	396 940	429 560	436 554
neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	184 170	160 970	80 291	12 970	13 020
ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům	17 102	27 960	10 160	16 080	107 145
platy a podobné související výdaje	1 214 846	1 039 574	1 208 240	1 403 491	1 486 730

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Na první pohled je z tabulky 13 zřejmé, že nejvyšší částky byly vydány na platy a podobné související výdaje a na ostatní nákupy, do kterých patří například opravy a udržování, které zaujímaly vždy nejvyšší částky, mnohdy i 99 % z celkových ostatních nákupů, dále je sem zařazeno programové vybavení, cestovné nebo pohoštění. Do platů a podobně souvisejících výdajů patří nejen platby za provedenou práci, platy zaměstnanců nebo odměny členů zastupitelstev, ale i povinné pojistné placené zaměstnavatelem, například pojistné na úrazové nebo veřejné zdravotní pojištění. Z neinvestičních nákupů byly v každém roce nejvyšší nákupy služeb, které zahrnují služby pošt, telekomunikací a radiokomunikací, služby peněžních ústavů, služby školení a vzdělávání, atd. Do výdajů souvisejících s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary se právě věcné dary pohybují klesajícím trendem, v roce 2011 byly téměř 26 000 Kč a v posledním roce 13 139 Kč. To je způsobeno tím, že dříve se přispívalo obcím Jemnice, Moravské Budějovice a Budkov na školu pro žáky z Třebelovic. To se však posléze zrušilo. Mezi další patřily například příspěvky na dětský karneval, nákupy pro vítání občánků, atd. Neinvestiční transfery obyvatelstvu byly buď nulové, nebo dosahovaly maxima do 4 tis. Kč, přičemž vždy se jednalo o náhrady mezd v době nemoci. Lze také říct, že tyto transfery byly vždy nejnižší z ostatních uvedených. Naopak nejvyššími byly vždy transfery příspěvkovým a podobným organizacím, svého maxima dosáhly v prvním uvedeném roce. Pod pojmem příspěvkové organizace se řadí ZŠ a MŠ. Transfery neziskovým a podobným organizacím byly nejvyšší v roce 2015, a to 128 915 Kč. Nelze o nich říci, zda měly rostoucí či klesající tendenci, neboť jejich výše byla proměnlivá. Příspěvek se odvíjel od toho, kolik místní spolky či jiná sdružení pořádaly akcí. Mezi neziskové organizace patří MAS Jemnicko, myslivecké sdružení, Tělovýchovná jednota, Spolek pro mentálně postižené nebo hasičské sdružení.

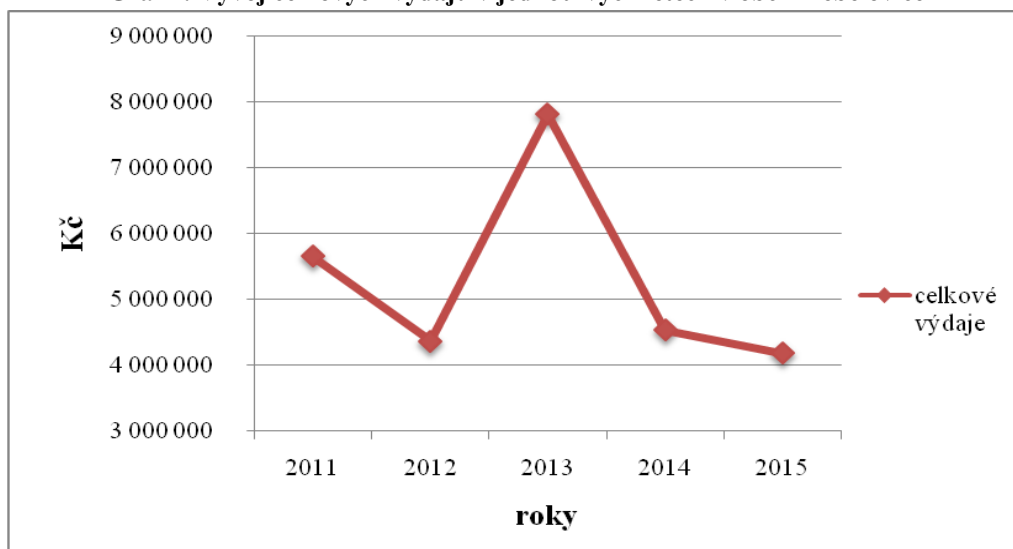

Tabulka 14: Kapitálové výdaje v obci Třebelovice v Kč

výdajové položky	2011	2012	2013	2014	2015
kapitálové výdaje	537 191	1 276 719	34 000	157 040	508 405
investiční nákupy a související výdaje	327 191	1 266 719	33 000	127 040	507 153
investiční půjčené prostředky	200 000	0	0	0	0
investiční transfery	10 000	10 000	1 000	30 000	1 252

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Nejvyšší kapitálové výdaje byly v roce 2012, kdy dosahovaly téměř 30 % z celkových výdajů. Patřila sem rekonstrukce kaple, výstavba komunikace v „Nivách“, zpracování projektové dokumentace na víceúčelové hřiště, pořízení štěpkovače a výdaj pro domov sv. Anežky na investici. Do investičních nákupů bylo zařazeno pořízení dlouhodobého hmotného majetku, čímž se má na mysli například budovy, haly, stavby, stroje a další zařízení. Tvořily vždy 81 % až 99 %, výjimkou je rok první, kdy byly jen 61 %. V roce 2011 a 2012 byly položky investiční transfery dávány pravidelně církvím a náboženským společnostem. V roce 2013 byly investiční transfery věnovány příspěvkovým organizacím, o rok později spolkům, a v posledním roce veřejným rozpočtům územní úrovně. Do investičních půjčených prostředků v roce 2011 patřilo zapůjčení peněz dobrovolným hasičům na koupi auta, přičemž byly sjednány splátky, které ročně činily 50 000 Kč po dobu čtyř let.

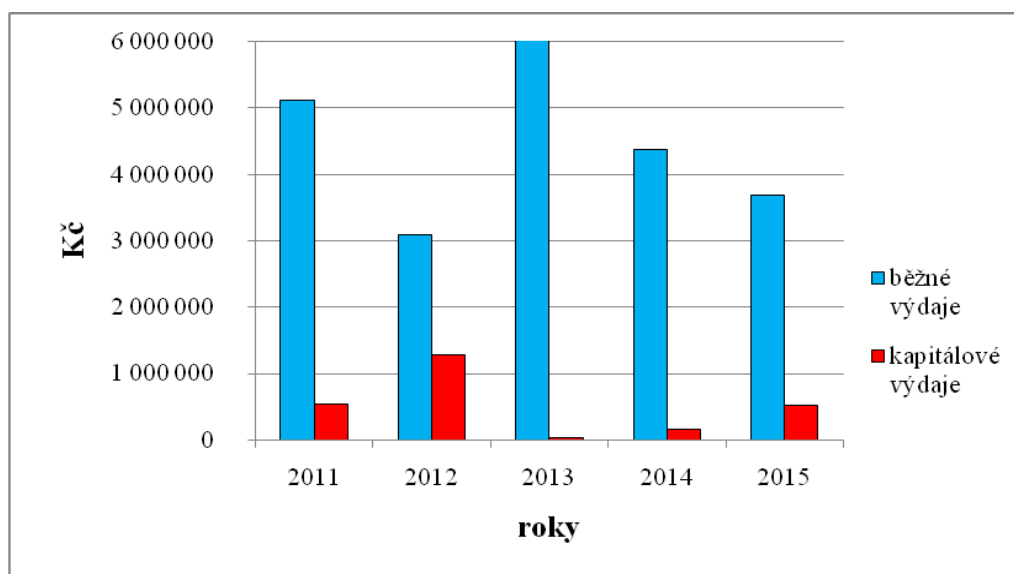
Graf 7: Vývoj celkových výdajů v jednotlivých letech v obci Třebelovice

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Graf 7 ukazuje vývoj výdajů v obci Třebelovice, z něhož je patrné, že se roky 2012, 2014 a 2015 mnoho nelišily, čili pohybovaly se okolo čtyř milionů korun. První, v grafu uvedený rok, byl mírně vyšší a dosahoval téměř šesti milionů korun. Výjimkou je v tomto grafu rok 2013, kdy se výdaje rapidně zvýšily až na téměř dvojnásobek průměru, což je způsobeno opravami a udržováním místní komunikace s chodníky, přičemž dotace na tento projekt přišly až v roce 2014, proto byla tato částka zařazena mezi přijaté transfery až v dalším roce.

Graf 8: Vývoj dílčích výdajů v jednotlivých letech v obci Třebelovic

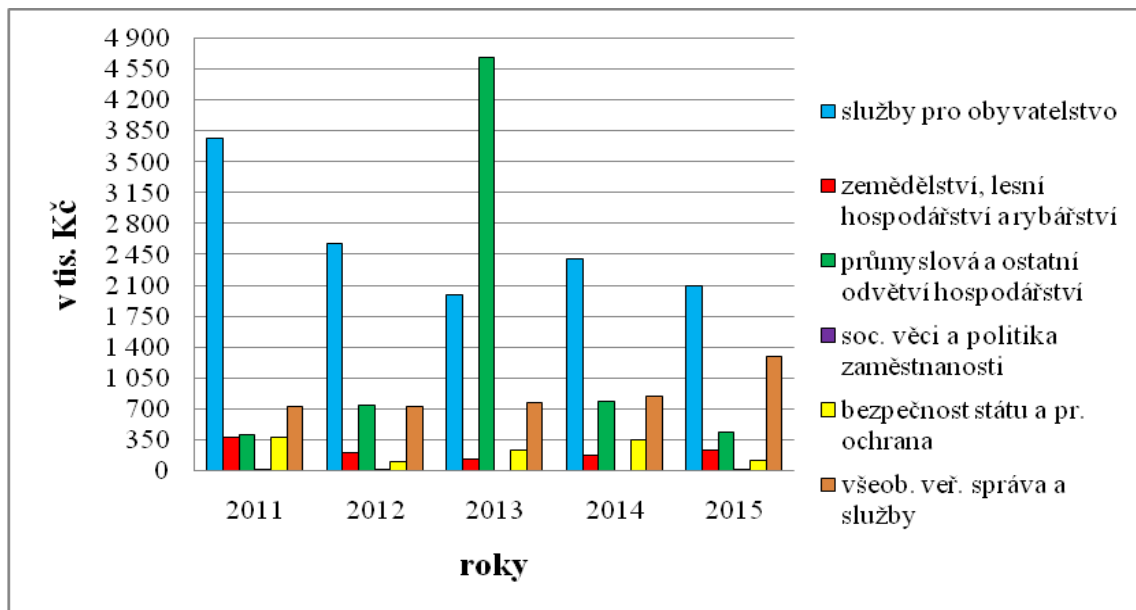

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Podle grafu 8 převažovaly v obci Třebelovice v jednotlivých letech běžné výdaje. Kapitálové výdaje byly nejvyšší v roce 2012, kdy zaujímaly více než třetinu běžných výdajů. V prvním a posledním uvedeném roce byly kapitálové výdaje zhruba stejné, pohybovaly se okolo půl milionu korun. V letech 2013 a 2014 byly tyto výdaje zcela zanedbatelné. V roce 2013 bylo 33 000 Kč vydáno na rekonstrukci kaple a 1 000 Kč na investiční transfer na ústavní péči nemocnici. O rok později byly výdaje investovány na budování osvětlení do části obce „Nivy“, dále bylo vydáno 30 000 Kč TJ na investiční akci.

Graf 9: Vývoj výdajů dle účelu v jednotlivých letech v obci Třebelovice

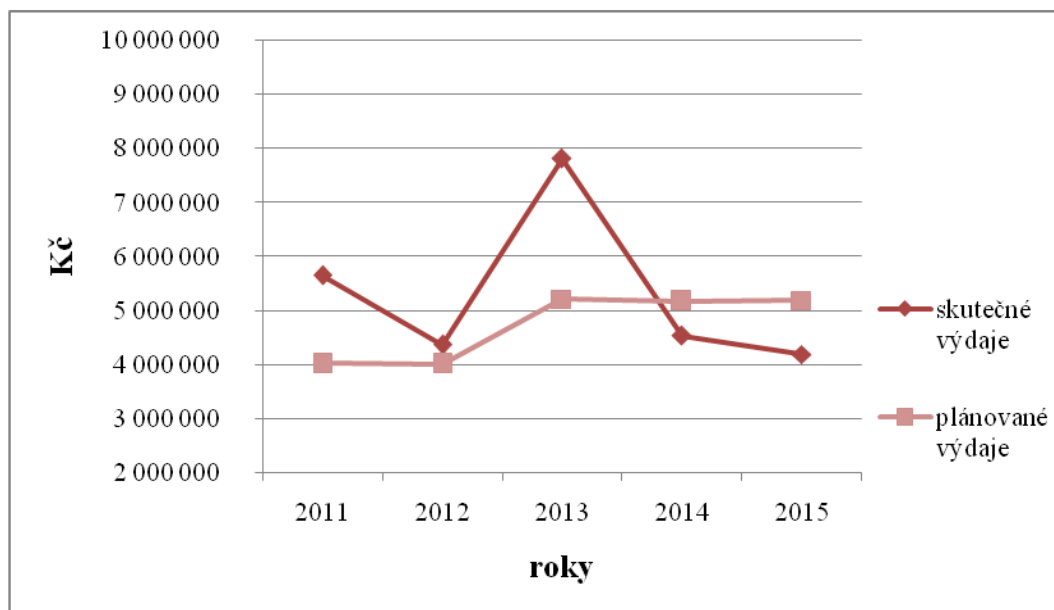

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Z grafu 9 lze vyvodit, že tato obec soustřeďovala nejvíce svých výdajů pro služby obyvatelům. V jednotlivých letech měl tento účel nezastupitelnou roli a nejvyšší částky dosahoval v roce 2011. Jako další odvětví je důležité zmínit všeobecnou veřejnou správu a služby i průmyslové a ostatní odvětví, které v roce 2013 převyšovalo výše zmíněné služby obyvatelstvu, a to více než dvojnásobně, tj. způsobeno opravou místní komunikace, chodníků a rekonstrukcí kaple. V tomto roce bylo na tuto oblast soustředěno 4 685 tis. Kč. Mezi zanedbatelné položky ve výdajích patřila kategorie zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství, přičemž veškeré výdaje šly v této sekci pouze na lesní hospodářství. Do sociálních věcí a politiky zaměstnanosti řadíme služby sociální péče a prevence i sociální poradenství. Bezpečnost státu a právní ochrana zahrnuje mimo jiné i požární ochranu obce. Obě naposledy zmíněné skupiny se v obci Třebelovice vyskytovaly jen minimálně.

Graf 10: Plánované a skutečné výdaje v jednotlivých letech v obci Třebelovice

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

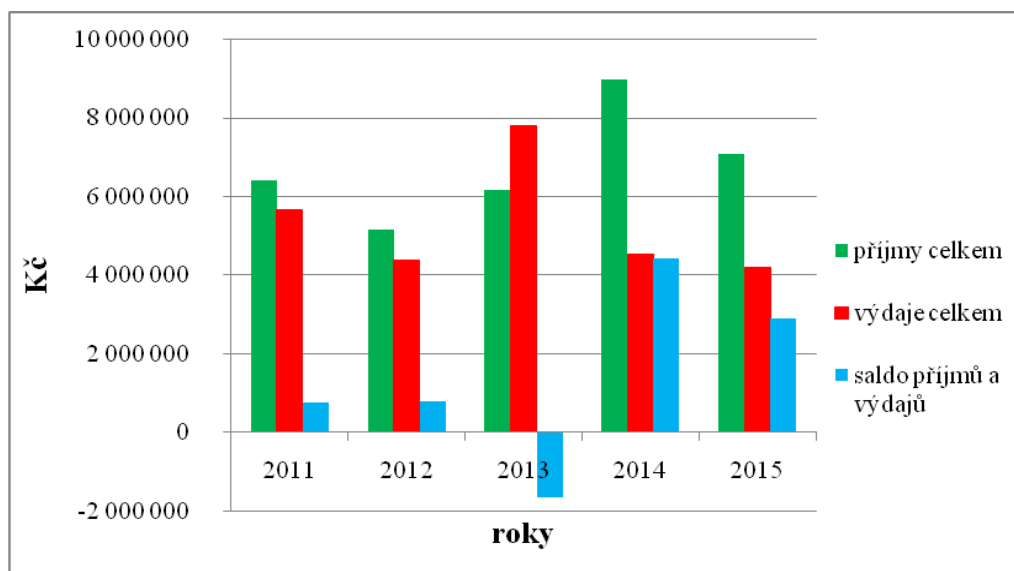
V uvedeném grafu 10 věnovaném výdajům v obci Třebelovice, lze vidět rozdíl mezi plánem a skutečností. Skutečné výdaje činily v prvním uvedeném roce více než 5 650 tis. Kč, což plán překročilo o více než 1 600 tis. Kč. V roce 2012 se naopak plánovaný rozpočet, co se týče výdajů, lišil pouze o 300 000 Kč. Rok 2013 tvoří opět výjimku, zde se skutečné výdaje zvedly oproti plánu o více než 2,5 milionu korun. Poslední dva uvedené roky jsou si téměř podobné, avšak také jsou anomální, neboť zde plánované výdaje převyšovaly skutečné, a to zhruba od 600 000 Kč do jednoho milionu korun. V roce 2014 byly z běžných výdajů vyšší oproti plánu neinvestiční nákupy, transfery obyvatelstvu, transfery soukromoprávním i veřejnoprávním subjektům, ale také výdaje na platy a s nimi související výdaje. Kapitálové výdaje se plánovaly nulové, což skutečnost zvýšila na 157 040 Kč. V posledním roce přesáhly kapitálové výdaje plán přes 400 tis. Kč. U běžných výdajů byly nižší než plán neinvestiční nákupy, všechny ostatní položky byly vyšší, než zastupitelstvo naplánovalo.

4.2.1.3 Saldo příjmů a výdajů

Saldo se sestavuje z poměru příjmů a výdajů a může tak nabývat kladných i záporných hodnot - v grafech znázorněno modrou barvou. Hodnota salda se musí vždy shodovat s hodnotou financování s opačným znaménkem. Druhové třídění rozpočtové skladby nazývá 8. třídu jako financování. To nám popisuje, jak bylo naloženo s přebytkem nebo jak byl kryt schodek. Zahrnuje tak přírůstek termínovaných závazků minus splátky jistiny závazků plus pokles stavu hotovosti minus přírůstek čistých poskytnutých půjček a uskutečněných finančních investic za sledované období, jejichž cílem je optimalizace likvidity.

Graf 11: Saldo příjmů a výdajů v obci Třebelovice

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Obec dosahovala záporného salda pouze v roce 2013 (viz graf 11) - jednalo se o částku převyšující -1 600 tis. Kč, což bylo způsobeno tím, že dotace na opravu místní komunikace byly dodány o rok později, než se začalo s pracemi. Schodek byl kryt ze základního běžného účtu územních samosprávných celků, což dokládá skutečnost, že v roce 2012 bylo na tomto účtu 2 259 262 Kč a v roce 2013 pouze 611 042 Kč. Rozdíl těchto dvou hodnot je právě zmíněné záporné saldo ve výši -1 648 tis. Kč. V prvním i druhém roce bylo saldo vyšší než 750 tis. Kč. V roce 2014 bylo saldo velmi příznivé, převyšovalo 4 400 tis. Kč. Lišilo se takřka pouze o sto tisíc oproti výdajům. To bylo způsobeno značnými vysokými příjmy. V roce 2015 bylo saldo téměř 3 miliony korun. Všechny přebytky byly převedeny na běžný účet, což je doloženo z výkazů - rozvah.

4.2.2 Budkov

Také u druhé obce je nejprve rozebrána příjmová stránka a posléze výdajová. Všechny položky jsou jednotlivě rozčleněny a uvedeny v tabulkách ve sledovaných letech.

4.2.2.1 Analýza příjmové strany rozpočtu

V uvedené tabulce 15 jsou rozepsány daňové příjmy. Řadu těchto položek obec nemůže ovlivnit, neboť je dána dle rozpočtového určení daní. Mezi ty, které obec spravuje, patří místní a správní poplatky. Dále si obce mohou určit vlastní koeficient pro daň z nemovitosti - v uvedených obcích změněn nebyl a je základní, tedy 1,0.

Tabulka 15: Daňové příjmy v obci Budkov v Kč

příjmové položky	2011	2012	2013	2014	2015
daňové příjmy	3 342 348	3 761 589	5 069 791	5 397 952	5 672 798
místní poplatky	8 079	220 664	195 261	171 664	222 103
poplatky a odvody v oblasti ŽP	3 416	17 989	3 356	3 590	3 590
odvod z loterií a podobných her z výherních hracích přístrojů	0	10 255	21 977	17 871	19 781
správní poplatky	2 150	5 850	2 480	2 960	3 740
daně z příjmů FO	648 106	803 623	1 059 442	1 118 566	1 269 252
daň z příjmů PO	656 064	668 276	1 016 748	1 166 787	1 224 873
daně ze zboží a služeb v tuzemsku	1 517 173	1 473 044	2 215 903	2 349 810	2 329 770
majetkové daně	507 360	561 888	554 624	566 704	599 689

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

V obci Budkov patřily mezi nejvyšší příjmy, stejně jako u předešlé obce, daně ze zboží a služeb v tuzemsku, tedy daň z přidané hodnoty. Tyto daně dosahovaly téměř až 2 400 000 Kč. Mezi roky 2011 a 2012 byl zaznamenán menší pokles, v roce posledním klesly uvedené daně zhruba o 20 000 Kč. Daně z příjmů fyzických i právnických osob zaujímaly okolo 20 % z celkových daňových příjmů. Daň z příjmů FO ze závislé činnosti a funkčních požitků byla vždy mnohonásobně vyšší, než daň z příjmu FO

ze samostatné výdělečné činnosti. Stejně tomu bylo i u obce Třebelovice. Majetkové daně, mezi něž řadíme v tomto případě daň z nemovitostí, byly nižší než v Třebelovicích, jedná se však o nepatrný rozdíl. Bilancování bylo v prvních letech okolo 15 % a poté kleslo na 10 %. Celkově je možno říci, že majetkové daně se každoročně pohybovaly ve výši nad půl milionu korun. U správních poplatků platilo stejně jako u první zmíněné obce, že nedosahují ani 1 % z daňových příjmů. Pouze v roce 2012 byly vyšší, což bylo způsobeno větším počtem ověřování, které způsobilo změnu ve vedení představenstva místního zemědělského družstva. Dříve do této kategorie spadaly rybářské lístky a výpisy z katastru, to už je ale zrušeno. Místní poplatky však toto pravidlo nepotvrzují a byly mnohonásobně vyšší. V roce 2012 dosahovaly dokonce skoro 6 %. Bylo to způsobeno především tím, že vedle poplatku ze psů, vstupného a za užívání veřejného prostranství, které již existovaly, přibyl do této kategorie i poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tento poplatek nebyl zaveden nově, pouze byl přesunut do jiného paragrafu. Tento nový poplatek zaujímá zhruba 95 % z místních poplatků. Poplatek ze psů je v této obci vyšší, než v Třebelovicích. Za jednoho psa se zde platilo 70 Kč a za druhého a dalšího 100 Kč. V roce 2013 byl zrušen poplatek za užívání veřejného prostranství, což ani nelze spatřit, neboť se jednalo o velmi nízké částky. Tento poplatek byl využíván kdysi, když přijížděli do obce zelináři a podobní prodejci. Poplatek ze vstupného činí 10 %. Poplatky a odvody v oblasti ŽP byly v Budkově rapidně nižší než v Třebelovicích. Částky zde byly tak nízké, že mnohdy nezaújmaly ani 0,10 %, vyjma roku 2012, kdy činily tyto poplatky téměř 18 000 Kč. Odvod z loterií byl totožný s výše uvedenou obcí. Jedná se o sdílený příjem, který obci plyne od specializovaného finančního úřadu.

Tabulka 16: Nedaňové příjmy v obci Budkov v Kč

příjmové položky	2011	2012	2013	2014	2015
nedaňové příjmy	578 958	668 707	722 116	564 363	981 697
přijaté sankční platby a vratky transferů	25 000	0	11 500	0	0
příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	99 319	207 524	175 705	180 085	152 297
příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem	454 639	461 183	534 911	384 278	829 400

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

V tabulce 16 jsou vyčísleny nedaňové příjmy obce Budkov. U této obce je vynechána položka přijaté splátky půjčených prostředků. Stejně jako tomu bylo v Třebelovicích, i zde zaujímaly největší část příjmy z vlastní činnosti. Spadají sem například příjmy z nájmu pozemků, kulturního domu, bytů, budovy pošty, kadeřnictví, podniku GRADIENT s.r.o. a další. Mezi druhé nejvyšší patřily příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy. Ty se pohybovaly zhruba od 100 000 Kč do 200 000 Kč. Nejnižší položkou zde byly přijaté sankční platby a vratky transferů, které se objevovaly pouze ve dvou letech, přičemž v konkrétní situaci se jednalo o vratky z voleb.

Tabulka 17: Kapitálové příjmy v obci Budkov v Kč

příjmové položky	2011	2012	2013	2014	2015
kapitálové příjmy	0	150 000	0	35 800	39 440
příjmy z prodeje dlouh. majetku a ostatní kapitálové příjmy	0	150 000	0	35 800	39 440

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Mezi kapitálové příjmy, které znázorňuje tabulka 17, jsou v této obci zařazeny pouze příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy. Jednalo se vždy o prodej pozemků. Nejvyšší částky dosáhly v roce 2012. V roce 2011 a 2013 byly kapitálové příjmy nulové, což dokazuje, že obec neprodala žádné pozemky.

Tabulka 18: Přijaté transfery v obci Budkov v Kč

příjmové položky	2011	2012	2013	2014	2015
přijaté transfery	1 022 177	1 394 316	1 096 961	3 768 633	989 119
investiční přijaté transfery	111 000	0	0	3 096 024	0
neinvestiční přijaté transfery	911 177	1 394 316	1 096 961	672 609	989 119

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Tabulka 18 rozděluje přijaté transfery na investiční a neinvestiční, přičemž stejně jako v obci Třebelovice, i zde byly ve sledovaných letech vyšší neinvestiční přijaté transfery. Výjimkou byl rok 2014, kdy byly investiční transfery vyšší než 3 miliony korun. V letech 2012, 2013 a 2015 byly investiční přijaté transfery nulovými položkami. Při srovnání s Třebelovicemi nedochází ke značnému rozdílu, neboť ve výše uvedené obci byly právě v roce 2014 investiční transfery nulové, ale v Budkově byly dokonce nejvyšší ze sledovaných pěti let.

V roce 2011 byly investiční transfery přijaty z programu obnovy venkova Vysočiny ve výši 111 000 Kč na opravu chodníků a obrubníků okolo fary a požární nádrže a výměnu obrubníků naproti obecnímu úřadu. Mezi neinvestiční byly zařazeny vždy obdobné transfery jako v obci Třebelovice. Na sčítání lidu, domů a bytů obdržela obec 1 933 Kč. Na výkon státní správy přišlo ze státního rozpočtu 216 383 Kč. Od Úřadu práce obec získala 206 513 Kč. Školné činilo v tomto roce 405 328 Kč. Na obecní knihovnu přispěl transfer ve výši 18 000 Kč. Pro hasičský sbor obec obdržela 47 890 Kč. Pro základní a mateřskou školu přijaly 1 000 Kč na handicapované děti a 14 130 Kč na jejich volnočasové aktivity.

Do neinvestičních transferů roku 2012 patřily volby v obnosu 19 503 Kč. Na výkon státní správy a na žáky získala obec 224 100 Kč. Průtokový transfer pro školu byl 398 147 Kč. Od Úřadu práce Budkov obdržel 148 793 Kč. 88 153 Kč činily dotace na parčík „Zelená řeka“. Školné od okolních obcí činilo 341 530 Kč. Z POVV dostala obec 107 000 Kč na výměnu oken v základní škole. Pro hasičský sbor bylo přijato 47 820 Kč. Posledním byl transfer pro základní školu, kde 2 000 Kč patřilo handicapovaným žákům a zbylých 17 270 Kč na volnočasové aktivity žáků.

V roce 2013 byly taktéž jako v předcházejícím roce přijaty transfery na volby ve výši 26 158 Kč. Na výkon státní správy obec získala 68 300 Kč, což je méně než v minulých

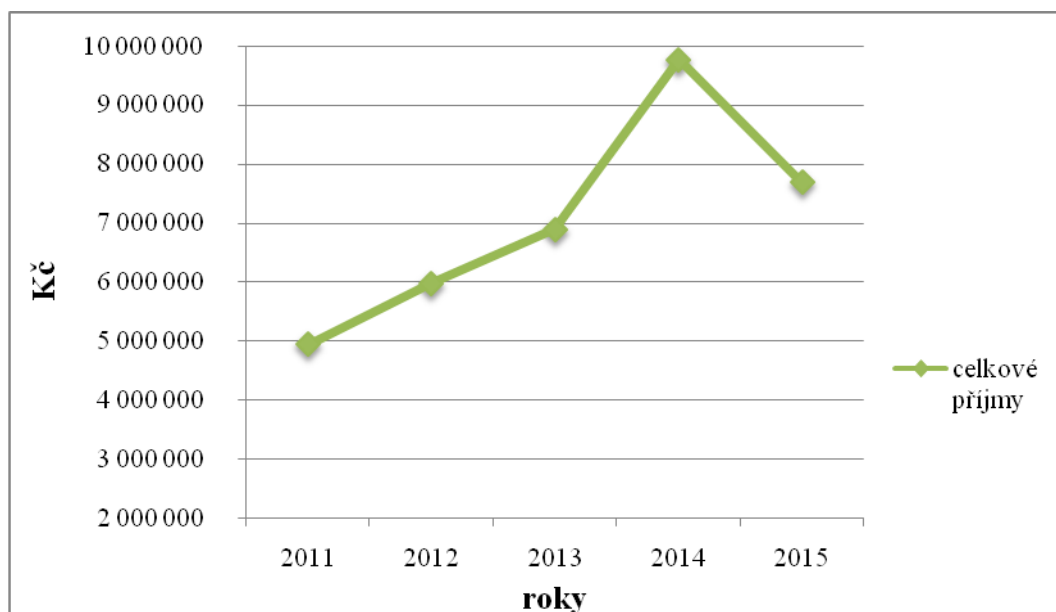
dvou letech. Stejně snížení čekalo i průtokovou dotaci pro ZŠ, kdy v roce 2013 činila 265 431 Kč. Od Úřadu práce Budkov obdržel 294 995 Kč na veřejně prospěšné pracovníky. Školné od obcí činilo 183 133 Kč. Částka 131 330 Kč patřila hasičskému sboru. Na volnočasové aktivity pro ZŠ získala obec 17 614 Kč a k tomu 1 000 Kč na handicapované děti, což je také oproti předchozím rokům sníženo o polovinu. Z POVV byla uhrazena úprava prostranství před samoobsluhou ve výši 109 000 Kč, kde se vítězem dle výběrového řízení stala firma M+M stav s.r.o. Moravské Budějovice.

V roce 2014 patřilo do investičních transferů zateplení ZŠ Budkov, kde obec žádala o dotaci Ministerstvo životního prostředí a stavba víceúčelového hřiště, na které byly dotace získány od MAS Jemnicko ze Státního zemědělského intervenčního fondu ve výši 775 575 Kč. Na zateplení ZŠ dostaly od EU z fondu soudržnosti celkem 2 191 535 Kč a od Státního fondu životního prostředí 128 913 Kč. Do neinvestičních byly opět zařazeny volby v obnosu 31 582 Kč. Na výkon státní správy obec přijala ze státního rozpočtu 67 600 Kč. Pro hasičskou jednotku obec dostala 33 700 Kč. 359 430 Kč byla částka získaná od Úřadu práce. POVV hradil 106 000 Kč na výměnu oken na budově obecního úřadu, tedy v kancelářích i v obecních bytech. Pro aktivity školy obec dostala 16 770 Kč, z čehož opět 1 000 Kč bylo pro handicapované žáky. Na návsi byl vybudován parčík, jenž byl dotovaný krajem 57 527 Kč.

Poslední rok opět měli k dispozici sumu 66 900 Kč na výkon státní správy. Dále průtokovou dotaci pro ZŠ, která byla zaměřená na podporu kurikulární reformy a výuku cizích jazyků, ve výši 372 217 Kč, kdy podíl z EU byl 316 384 Kč a zbytek z národních veřejných prostředků. Úřad práce poslal obci 394 844 Kč. Na handicapované žáky kraj opět přispěl 1 000 Kč a na aktivity dětí poslal 13 558 Kč. Z POVV byla hrazena výměna střešní krytiny na budově obecního úřadu v částce 105 000 Kč. Pro jednotku požární ochrany obec získala 35 600 Kč.

Graf 12: Vývoj celkových příjmů v jednotlivých letech v obci Budkov

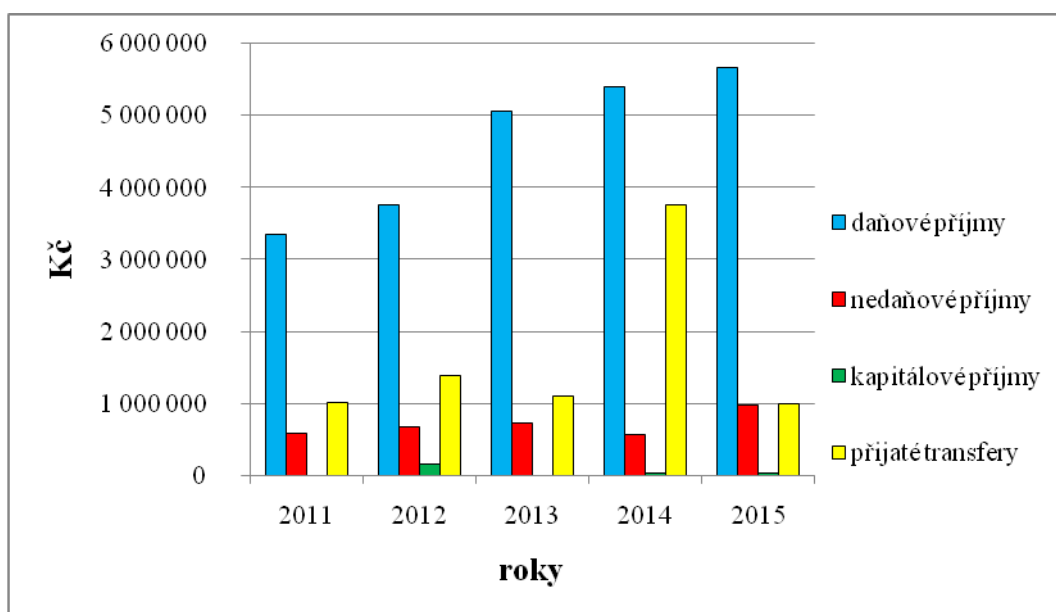

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Z analýzy obecného vývoje příjmů, který nám znázorňuje graf 12, lze usoudit, že obec hospodařila v prvním uvedeném roce s 5 miliony, což se postupně v dalších sledovaných letech zvyšuje až téměř na dvojnásobek, tedy na 10 milionů korun. To bylo způsobeno vysokými přijatými investičními transfery poskytnutými od veřejných rozpočtů ústřední úrovně, kam se řadily projekty: Realizace úspor tepla v budově školy v Budkově a víceúčelové hřiště. Neinvestiční přijaté transfery zde byly nižší než investiční, avšak nebyly zanedbatelné. V roce 2015 zaznamenáváme pokles celkových příjmů oproti předešlému roku.

Graf 13: Vývoj dílčích příjmů v jednotlivých letech v obci Budkov

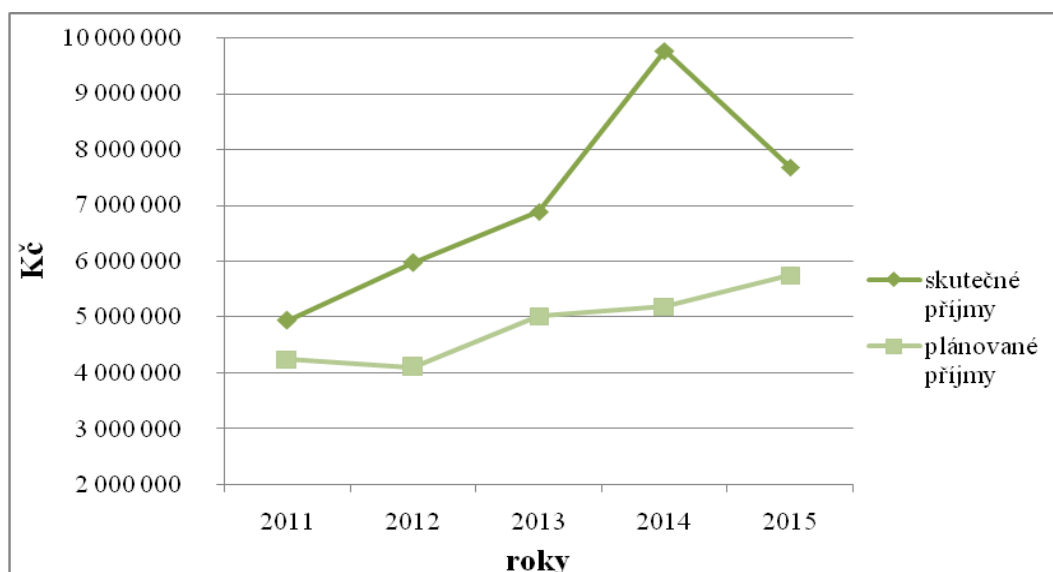
Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Graf 13 znázorňuje příjmy rozčleněné do čtyř tříd. Vidíme, že nejvíce zastoupenou složkou byly daňové příjmy, které se, stejně jako v obci Třebelovice, každoročně zvyšují. Jako druhé byly nejvíce zastoupeny přijaté transfery a posléze nedaňové příjmy. Daňové příjmy se pohybovaly od 3 300 tis. Kč do 5 670 tis. Kč. Nedaňové příjmy v této obci nikdy nedosáhly jednoho milionu, ačkoliv v posledním roce se k němu velmi blížily. Stejně na tom byly obě obce i z hlediska kapitálových příjmů, jednalo se o zanedbatelné částky či dokonce nulové položky, nikterak neovlivňující celkové příjmy. Přijaté transfery byly nejvyšší v roce 2014, kdy dosáhly 3 768 633 Kč, přičemž většina měla investiční charakter, což je opět doloženo dotacemi, které byly poskytnuty na zateplení budovy školy a na výstavbu víceúčelového hřiště.

Znázorněný graf 14 porovnává příjmy plánované a skutečné v obci Budkov. Můžeme vidět, že zastupitelé plánovali v jednotlivých letech rozpočty, které se pohybovaly od čtyř do necelých šesti milionů. Skutečné příjmy jsou však velice odlišné. Nejvýraznější nárůst zaznamenáváme v roce 2014. V tomto roce plány dosahovaly přes pět milionů korun, zatímco ve skutečnosti se příjmy vyšplhaly až téměř na dvojnásobek, tedy na 9 766 054 Kč.

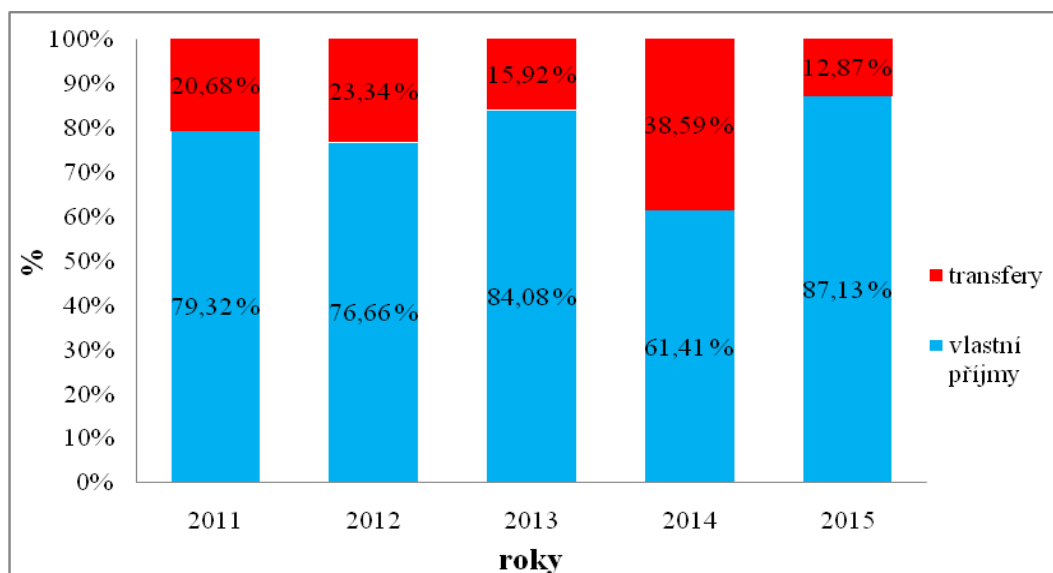

Graf 14: Plánované a skutečné příjmy v jednotlivých letech obci Budkov

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Graf 15: Poměr vlastních příjmů a transferů v jednotlivých letech v obci Budkov

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Z grafu číslo 15 vyčteme poměr mezi příjmy vlastními a získanými zvenčí. Obec nebyla v jednotlivých letech závislá na příjmech z venku, stejně jako Třebelovice. Přijaté transfery byly nejvyšší v roce 2014, kdy dosahovaly téměř 39 %. Tento rok se obci podařilo získat hned několik dotací na významné a rozsáhlé projekty. I v obci Třebelovice byly v tomto roce celkově nejvyšší ze všech uvedených let. V prvních třech letech kolísaly přijaté transfery od 15,92 % do 23,34 %. Nejnížší přijaté transfery, zaujímající pouhých 12,87 %, byly v roce 2015.

4.2.2.2. Analýza výdajové strany rozpočtu

V následujících tabulkách 19 a 20 jsou znázorněny výdajové položky, členěné na běžné a kapitálové výdaje.

Tabulka 19: Běžné výdaje v obci Budkov v KČ

výdajové položky	2011	2012	2013	2014	2015
běžné výdaje	3 678 993	4 575 772	4 835 408	4 613 559	4 911 522
nákup materiálu	138 771	219 968	307 267	248 518	306 906
nákup služeb	469 976	680 727	551 064	618 612	660 398
nákup vody, paliv a energie	1 081 130	769 811	1 006 629	871 794	838 541
ostatní nákupy	654 559	1 062 570	1 049 848	1 094 549	781 360
úroky a ostatní finanční výdaje	12 870	2 320	0	0	0
výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	104 286	123 343	123 301	136 057	142 601
neinvestiční transfery obyvatelstvu	27 194	23 458	30 669	24 042	20 892
neinvestiční transfery nezisk. apod. organizacím	23 158	15 455	9 529	38 871	10 864
neinvestiční transfery příspěvk. apod. organizacím	378 304	900 709	651 431	478 883	850 468
neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	9 050	9 055	9 245	28 541	9 150
ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům	17 480	59 630	54 900	18 550	70 850
ostatní neinvestiční výdaje	0	0	102 189	0	0
platy a podobné související výdaje	762 215	708 726	939 336	1 055 142	1 219 492

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

V tabulce 19 jsou znázorněny běžné výdaje v Budkově. V obci Budkov byly nejvyšší částky u platů a s nimi souvisejících výdajů stejně jako v Třebelovicích. Mezi další vysoké výdaje patřily v této obci ostatní nákupy a nákupy vody, paliva a energie. V této skupině se vždy vydalo nejvíce peněžních prostředků na plyn a elektrickou energii. Studená voda a nákupy pohonných hmot a maziv představovaly nižší částky. Výdaje na nákup materiálu se v Třebelovicích pohybovaly v průměru okolo 326 tis. Kč, oproti tomu v obci Budkov kolísaly tyto výdaje okolo průměru 240 tis. Kč, byly tedy výrazně nižší. Nákup služeb se však oproti Třebelovicím mnoho nelišil, v průměru zde tyto výdaje byly vyšší o méně než 50 000 Kč. Mezi nejdražší služby patřil určitě odvoz a uložení odpadů, dále to byly opravy, revize plynu a elektřiny, posyp místních komunikací, zdravotní prohlídky hasičů, certifikáty, doména, služby bank a další. V této obci přibyla položka úroky a ostatní finanční výdaje, která byla poslední tři sledované roky nulová. Objevuje se v prvních dvou letech, kdy se ale jedná o nízké částky. V roce 2011 to bylo způsobeno již zmíněným úvěrem na účel zateplení mateřské školy. Výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary byly v pětileté časové řadě vždy vyšší než 100 tis. Kč, což je mnohdy až třikrát více než v předešlé obci. Tato obec finančně přispívá například fotbalistům v Třebelovicích, charitě, nemocnici nebo dává dary do tomboly na místní plesy. Dále sem bylo dříve řazeno školné, které už je nyní zrušeno. Neinvestiční transfery obyvatelstvu zde byly také o mnoho vyšší. Jednalo se o příspěvek na dopravu přespolním žákům základní školy. Naopak neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím byly v obci Budkov nižší průměrně o 60 000 Kč. Mezi neziskové organizace je zde zařazena nemocnice nebo tělovýchovná jednota. Transfery příspěvkovým a podobným organizacím byly nejvyšší v roce 2012, přesahovaly úroveň 900 tis. Kč, v posledním sledovaném roce byly o 50 000 Kč nižší. Příspěvkovou organizací se v této obci myslí ZŠ a MŠ, kdy obec přispívá na její provoz. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně se zde pohybovaly v řádech tisíců, vyjma roku 2014, kdy byly tyto výdaje přes 28 000 Kč. V Třebelovicích byly tyto transfery první dva sledované roky v řádech sta tisíců, a pak postupně klesaly. Ostatní neinvestiční výdaje v obci Třebelovice vůbec nebyly, zde jsou pouze jednou, v roce 2013, a přesahují 100 tis. Kč. Platy a s nimi související výdaje se zde pohybovaly od 700 000 Kč do 1 220 000 Kč, tzn. že v Budkově byly nižší než v Třebelovicích, neboť tam neklesly pod 1 milion

korun. To je způsobeno tím, že v Budkově všechny sledované roky působil neuvolněný starosta, a také hlavní účetní zde byla zaměstnána pouze na poloviční úvazek.

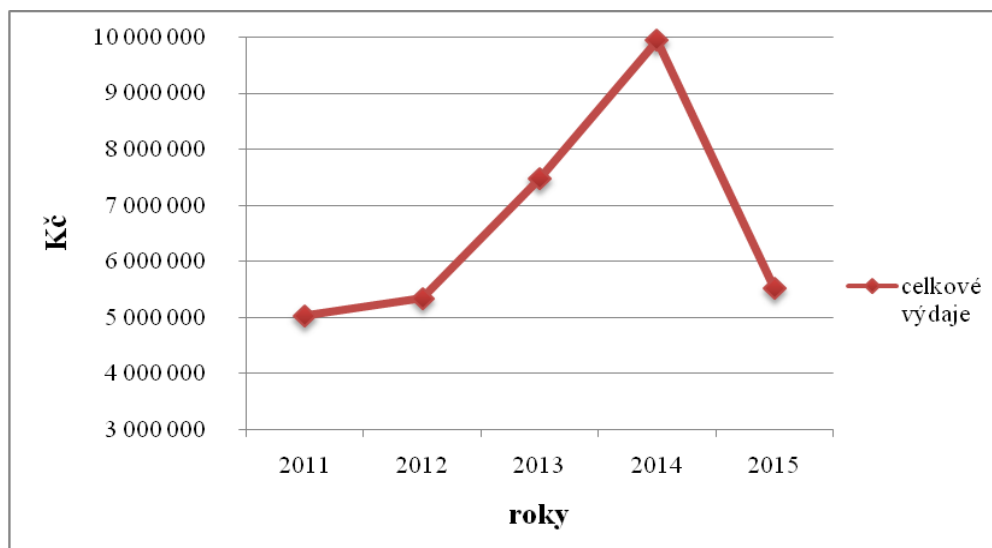
Tabulka 20: Kapitálové výdaje v obci Budkov v Kč

výdajové položky	2011	2012	2013	2014	2015
kapitálové výdaje	1 349 710	764 889	2 637 831	5 322 566	611 969
investiční nákupy a související výdaje	1 349 710	764 889	2 637 831	5 322 566	608 978
investiční transfery	0	0	0	0	2 991

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

V Budkově tvořily kapitálové výdaje pouze investiční nákupy a související výdaje, vyjma posledního roku, kdy přibýly investiční transfery. V obci Třebelovice byla navíc položka věnovaná investičním půjčeným prostředkům. Obec nakupovala budovy, stavby, výjimečně stroje, dopravní prostředky nebo pozemky. 2 000 Kč bylo vydáno z investičních transferů nefinančním podnikatelským subjektům - právnickým osobám, konkrétně nemocnici Třebíč na investici. Zbylých 991 Kč bylo dáno na mobiliář Jemnického mikroregionu. Jednalo se o pořízení lavičky, stolu, odpadkového koše a tabule s mapou, což se rozpočítalo mezi všechny členy uvedeného mikroregionu.

Graf 16: Vývoj celkových výdajů v jednotlivých letech v obci Budkov

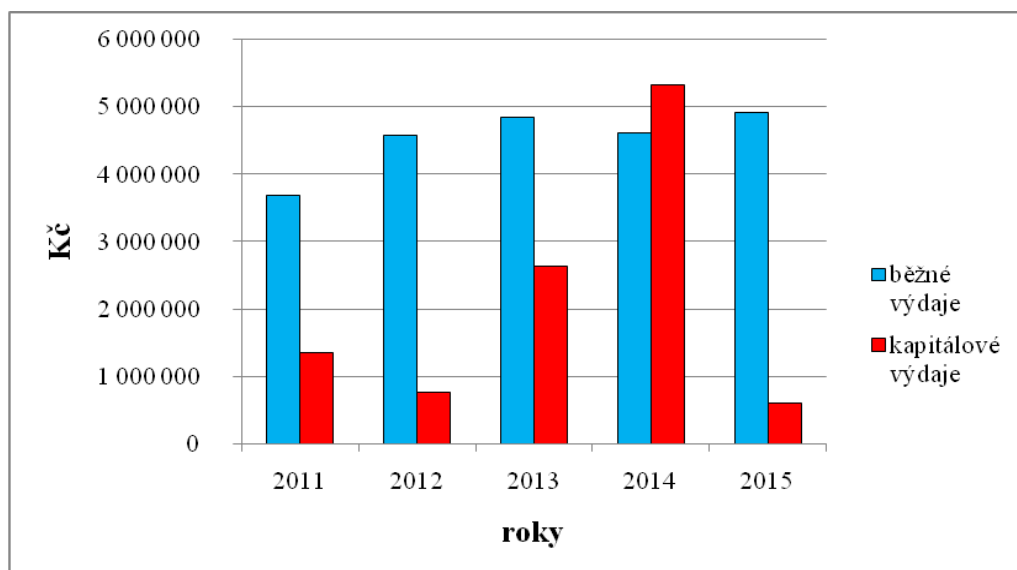
Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Výdaje v obci Budkov se pohybovaly v rozmezí zhruba od 5 milionů do téměř 10 milionů korun. Nejvyšších hodnot dosáhly celkové výdaje v letech 2013 a 2014. To bylo způsobeno výstavbou víceúčelového hřiště v roce 2013 a o rok později se

opravovala část místní komunikace a především se zateplovala základní škola. Poté opět výdaje klesly na úroveň, která je srovnatelná s prvními dvěma roky.

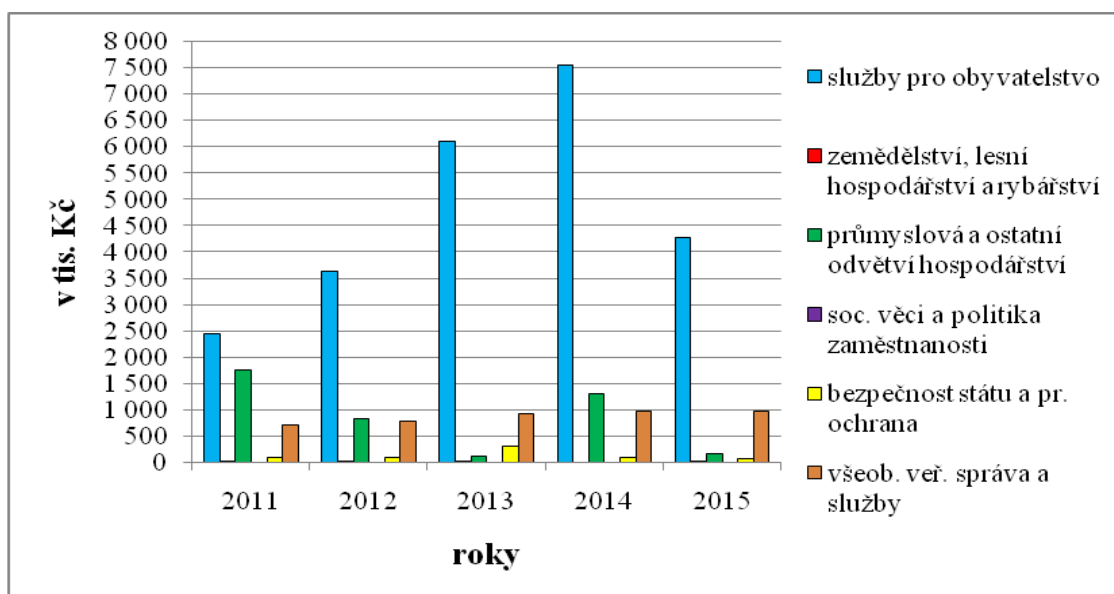
Graf 17: Vývoj dílčích výdajů v jednotlivých letech v obci Budkov

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Z grafu 17 je vidět, že běžné výdaje tvořily často více než 70 % celkových příjmů, v letech 2012 a 2015 zaujímaly dokonce přes 85 %. V roce 2013 však byly nižší - 65 %. O rok později klesly až na 46 %. Kapitálové výdaje byly v roce 2014 tak vysoké, že představovaly 54 %. V posledním roce byly kapitálové výdaje nejnižší z uvedené pětileté řady. Zde tvořily 611 969 Kč, což je pouhých 11 % z celkových výdajů.

Graf 18: Vývoj výdajů dle účelu v jednotlivých letech v obci Budkov

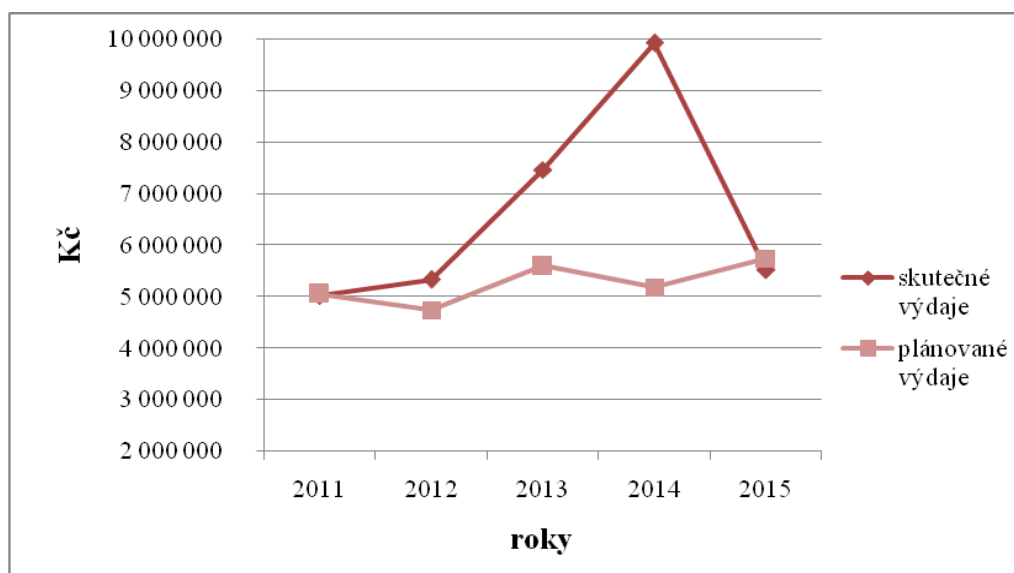

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Z grafu 18 je patrné, že v jednotlivých letech bylo nejvíce výdajů dáno na účel nazvaný služby pro obyvatelstvo. Tuto kategorii tvořily komunální služby a územní rozvoj, které byly nejpočetnější položkou. Obec investovala další vysoké výdaje do předškolního a základního vzdělávání, nakládání s odpady, ochrany přírody a krajiny. Dále do této části patří kultura, církev a sdělovací prostředky, tělovýchova a zdravotnictví. Na druhém místě obec poskytla výdaje na průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, přičemž většina byla vydána na dopravu, například doplatky na autobusy nebo provoz veřejné silniční dopravy, a vodní hospodářství. Výdaje na všeobecnou veřejnou správu a služby zaujímaly třetí pozici, sem spadají finanční operace, státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany. Rok 2013 byl zajímavý tím, že zde byla poměrná část vydána na bezpečnost státu a právní ochranu. Obory jako zemědělství, lesní hospodářství a rybářství se pohybovaly od nulové položky v roce 2014 až do 26 tis. Kč v roce předešlém. Naproti obci Třebelovice, kde se výdaje na zemědělství pohybovaly ve stejných číslech jako výdaje na bezpečnost státu. Výdaje na účel sociálních věcí a politiky zaměstnanosti nebyly žádné. V obci Třebelovice se tyto výdaje sice objevily, avšak v minimálních částkách.

Graf 19: Plánované a skutečné výdaje v jednotlivých letech v obci Budkov

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

Graf 19 ukazuje, jak se lišily výdaje plánované v rozpočtech od výdajů, které jsou patrné ze závěrečných účtů obce. V prvním roce bylo plánováno utratit 5 062 600 Kč, ve skutečnosti se výdaje snížily o téměř 34 000 Kč. V roce 2012 se plánované a skutečné výdaje lišily o 600 tis. Kč. Ve třetím a čtvrtém roce byly výdaje v rozpočtech

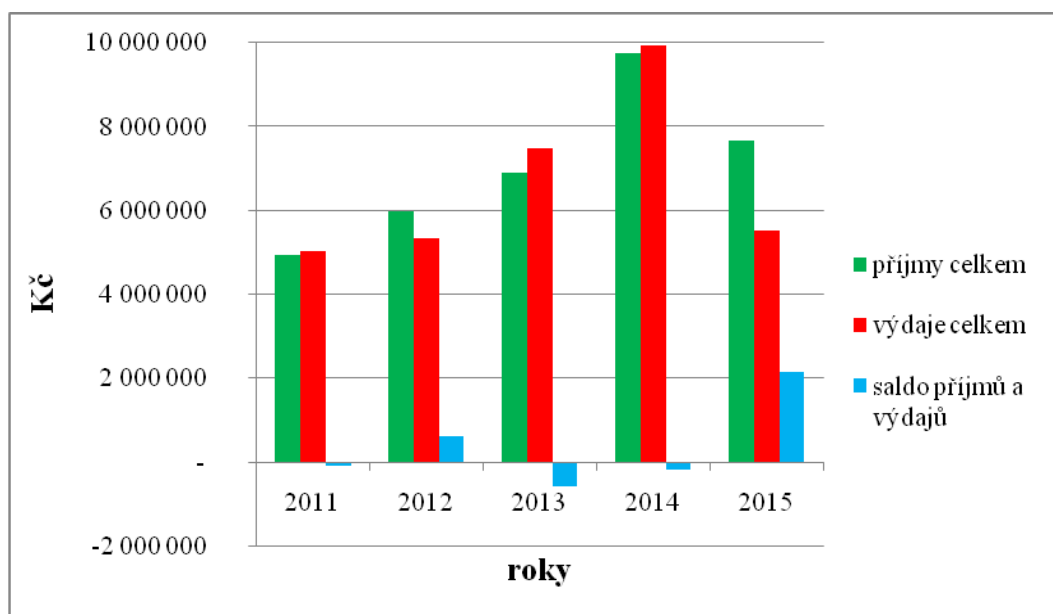

okolo 5 milionů korun. Nebylo tomu jinak ani v posledním uvedeném roce, kde byly plány stanoveny na 5 747 900 Kč. Avšak je zde vidět, že ve skutečnosti se výdaje v roce 2013 vyšplhaly na více než 7,5 milionů korun a v roce 2014 téměř na 10 mil. Kč. Zvláštností byl rok 2015, kdy plány byly vyšší o více než 200 tis. Kč než skutečnost. Plánovaly zde vyšší kapitálové výdaje, konkrétně vyšší výdaje na pořízení dlouhodobého majetku. Běžné výdaje byly však plánovány nižší, a proto tento rozdíl mezi plánem a skutečností není nikterak vysoký. Tato rarita nastala v obci Třebelovice ve dvou posledních letech, kdy byl rozdíl ještě markantnější. Tam plánovali v roce 2014 vyšší běžné výdaje a v roce 2015 navrhovali dokonce vyšší jak výdaje běžné tak i kapitálové.

4.2.2.3 Saldo příjmů a výdajů

Tato kapitola znázorňuje pomocí grafu 20, zda v obci Budkov převyšovaly příjmy nad výdaji a měly tak kladné saldo, či naopak, zda převyšovaly výdaje nad příjmy, což by způsobilo schodek. Vše je shrnuto a vysvětleno pod grafem.

Graf 20: Saldo příjmů a výdajů v obci Budkov

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF

V obci je vidět velký rozdíl, neboť Budkov měl saldo v záporných číslech hned třikrát, oproti Třebelovicím, které ho měly pouze jedenkrát. V roce 2011 bylo saldo -85 tis. Kč. Druhý zmíněný rok se obec dostala naopak do plusu. V letech 2013 a o rok později se saldo pohybovalo od -169 tis. Kč do -584 tis. Kč. V posledním roce bylo saldo vyšší

než 2 miliony korun. Všechny přebytky byly uloženy na základní běžný účet územních samosprávných celků. Stejně také schodky byly kryty z tohoto účtu. Lze však pozorovat, že ačkoliv je tato obec častěji v záporném saldu, jedná se dvakrát pouze o nízké částky. Oproti obci Třebelovice, kde záporné saldo bylo pouze jedenkrát, avšak téměř 3 miliony korun. Lze ale vidět, že obě obce dosahovaly záporného salda ve shodném roce, tedy v roce 2013. To bylo způsobeno vysokými výdaji, neboť se v obcích uskutečnilo hned několik projektů, a na některé přispěly transfery až v dalším roce. Z toho tedy plyne, že obce musely nejdříve zainvestovat ze svých vlastních prostředků.

4.3 Finanční analýza obcí

V následujících kapitolách 4.3.1 a 4.3.2 jsou uvedeny ukazatelé likvidity a zadluženosti v Třebelovicích a v Budkově za sledované období pěti let. Pro přehlednost je v grafu 21 uvedeno srovnání běžné a okamžité likvidity v obou komparovaných obcích.

4.3.1 Ukazatelé likvidity

Likvidita měří schopnost obce plnit své krátkodobé závazky ve stanovených termínech. Někdy je též nazýváme jako ukazatele solventnosti. U obcí rozlišujeme likviditu běžnou a okamžitou. Aktiva členíme podle jejich struktury a schopnosti přeměny na peněžní prostředky, z toho vyplývá, že nejlikvidnější jsou peníze v hotovosti nebo na běžných účtech. Nejméně likvidní jsou pak stálá aktiva. (Brigham, 2011)

Třebelovice

Tabulka 21: Běžná likvidita v obci

Třebelovice

rok	oběžná aktiva v Kč	krátk. závazky v Kč	běžná likvidita
2011	3 930 257	66 373	59,21
2012	8 543 039	256 454	33,31
2013	5 749 318	255 609	22,49
2014	7 631 487	277 165	27,53
2015	10 417 793	616 589	16,90

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah
z MONITOR MF

Budkov

Tabulka 22: Běžná likvidita v obci Budkov

rok	oběžná aktiva v Kč	krátk. závazky v Kč	běžná likvidita
2011	1 555 880	103 829	14,99
2012	1 917 032	91 527	20,94
2013	1 548 758	675 476	2,29
2014	1 230 115	2 961 580	0,42
2015	3 321 609	136 155	24,40

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah
z MONITOR MF

Běžná likvidita, která se vypočítá jako podíl krátkodobých závazků na oběžných aktivech, by měla překročit hranici 1, aby obec mohla říci, že je schopna uhradit své krátkodobé závazky z oběžných aktiv. Pokud by běžná likvidita dosahovala hodnot méně než 1, znamenalo by to, že je obec nucena financovat tyto závazky z prodeje dlouhodobého majetku.

Z tabulky 21 vidíme, že obec Třebelovice má běžnou likviditu v jednotlivých letech velmi dobrou. Také obec Budkov má běžnou likviditu převyšující již zmíněnou hranici 1. (viz tabulka 22) Výjimkou je rok 2014, kdy má obec likviditu pouze 0,42. To je způsobeno vysokými krátkodobými závazky, a to konkrétně vysokými přijatými zálohami na transfery, které byly ve výši 2 380 031 Kč.

Tabulka 23: Okamžitá likvidita v obci Třebelovice

rok	krátk. fin. majetek v Kč	krátk. závazky v Kč	okamžitá likvidita
2011	3 370 034	66 373	50,77
2012	4 192 698	256 454	16,35
2013	2 629 276	255 609	10,29
2014	7 129 183	277 165	25,72
2015	10 035 510	616 589	16,28

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah z MONITOR MF

Tabulka 24: Okamžitá likvidita v obci Budkov

rok	krátk. fin. majetek v Kč	krátk. závazky v Kč	okamžitá likvidita
2011	732 019	103 829	7,05
2012	1 365 784	91 527	14,92
2013	781 645	675 476	1,16
2014	611 924	2 961 580	0,21
2015	2 771 389	136 155	20,35

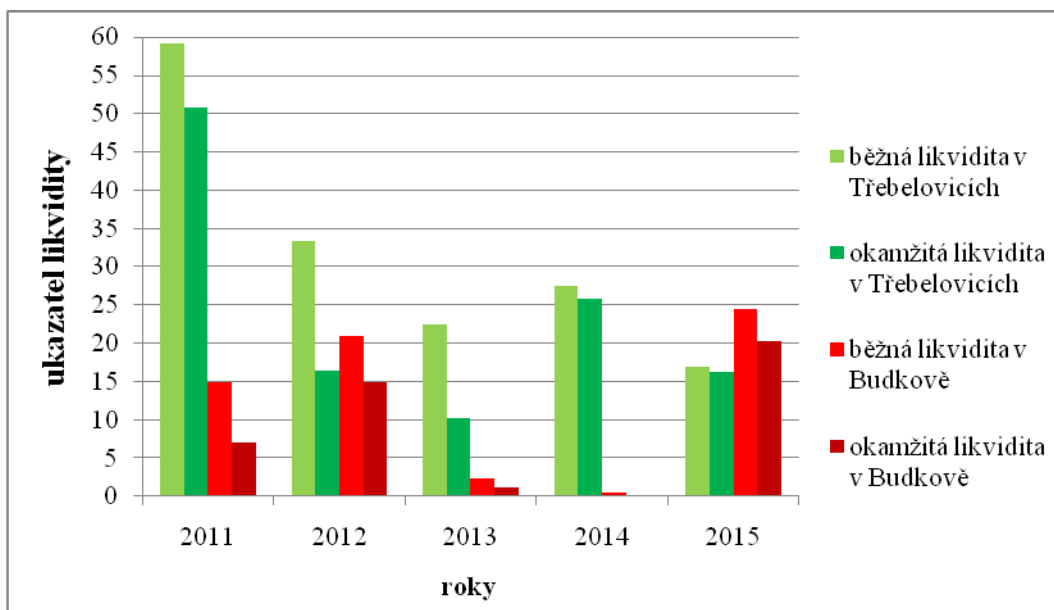
Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah z MONITOR MF

V uvedených tabulkách 23 a 24 je vypočítána okamžitá likvidita, jako poměr krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků. Na první pohled je zřejmé, že Třebelovice dosahují vyšších hodnot než Budkov. Takto vysoké hodnoty však značí, že obec váže velmi vysoké částky v krátkodobém finančním majetku. V Budkově je opět rok 2014 pod hranicí, což je způsobeno přijatými zálohami na transfery, jak tomu bylo i při výpočtu běžné likvidity. O rok dříve, v roce 2013 zvyšují krátkodobé závazky dohadné účty pasivní.

Pro lepší ilustraci jsou v grafu 21 znázorněny obě obce a s nimi obě analyzované likvidity. Je patrné, že běžná likvidita v Třebelovicích, jež je značená světle zelenou barvou, je v každém sledovaném roce, vyjma posledního roku, vyšší než v Budkově. Graf poukazuje také na již zmíněný rok 2014, kdy se obě likvidity v Budkově nacházely okolo kritických hodnot. Je také patrné, že hodnoty běžné i okamžité likvidity byly nejenom v prvním roce v obci Třebelovice velmi vysoké.

Graf 21: Srovnání běžné a okamžité likvidity v obcích Třebelovice a Budkov

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah z MONITOR MF

4.3.2 Ukazatelé zadluženosti

Ukazatelé zadluženosti měří rozsah, v jakém je obec financována cizími zdroji. Přináší nám tak informace, jež se týkají úvěrového zatížení obcí. Finanční ukazatelé likvidity a zadluženosti se vhodně doplňují.

V níže uvedených tabulkách je vypočítán ukazatel věřitelského rizika, míra financování a míra finanční samostatnosti obcí. Ukazatel dluhové služby v této kapitole počítán není, přestože mezi ukazatele zadluženosti bezpodmínečně patří, neboť je uveden v kapitole 4.4 Komparace hospodaření obcí.

Třebelovice

**Tabulka 25: Ukazatel věřitelského rizika
v obci Třebelovice**

rok	cizí zdroje v Kč	aktiva v Kč	ukazatel věř. rizika
2011	66 373	29 640 379	0,22 %
2012	256 454	34 934 445	0,73 %
2013	255 609	31 309 573	0,82 %
2014	277 165	32 704 940	0,85 %
2015	616 589	35 357 809	1,74 %

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah
z MONITOR MF

Budkov

**Tabulka 26: Ukazatel věřitelského rizika
v obci Budkov**

rok	cizí zdroje v Kč	aktiva v Kč	ukazatel věř. rizika
2011	103 829	18 342 762	0,57 %
2012	91 527	19 119 626	0,48 %
2013	675 476	21 065 377	3,21 %
2014	2 961 580	25 559 237	11,59 %
2015	136 155	27 628 400	0,49 %

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah
z MONITOR MF

Ukazatel věřitelského rizika, někdy též označovaný jako míra celkové zadluženosti, se vypočte jako poměr cizích zdrojů k celkovým aktivům obce. Je zřejmé, že věřitelé preferují jeho nízké hodnoty, neboť čím vyšší je jeho hodnota, tím je vyšší riziko věřitelů. Z tabulek 25 a 26 je patrné, že v uvedených obcích byl tento ukazatel velmi nízký. V Třebelovicích dosahoval nejvyšší hodnoty v posledním roce. Cizí zdroje byly v tomto roce navýšeny o účet dodavatelů 33 751 Kč, dále výnosy příštích období 295 640 Kč a také se zde objevily vyšší dohadné účty pasivní, oproti ostatním létům. V Budkově v roce 2014 dosahovala míra celkové zadluženosti přes 11 %. Bylo to způsobeno vyššími cizími zdroji oproti dalším uvedeným rokům, což opět zvyšovaly krátkodobé závazky, a to konkrétně vysoké přijaté zálohy na transfery. V roce 2013 byl v téže obci ukazatel věřitelského rizika 3,21 %. Cizí zdroje představovaly v tomto roce 675 476 Kč, přičemž dohadné účty pasivní tuto částku zvyšovaly, neboť činily 524 331 Kč.

Tabulka 27: Míra samofinancování v obci Třebelovice

rok	míra samofinancování v %
2011	99,78
2012	99,27
2013	99,18
2014	99,15
2015	98,26

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah z MONITOR MF

Tabulka 28: Míra samofinancování v obci Budkov

rok	míra samofinancování v %
2011	99,43
2012	99,52
2013	96,79
2014	88,41
2015	99,51

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah z MONITOR MF

Míra samofinancování je opakem k celkové zadluženosti, tzn. že jejich součet musí být 100 %. Tento ukazatel je tedy poměrem vlastního kapitálu a celkových aktiv. Míra udává, do jaké výše je obec schopna pokrýt své potřeby z vlastních zdrojů. Je vyjádřením finanční stability a samostatnosti obce. Z tabulek 27 a 28 vyplývá, že ve sledovaných letech nabývá míra obvykle přes 99 %, pouze výjimečně byla nižší. Nejnižší míru lze vidět v roce 2014 v obci Budkov. Nic však nemění na tom, že obce byly za sledované roky finančně stabilní a samostatné.

Tabulka 29: Míra finanční samostatnosti v obci Třebelovice

rok	míra finanční samostatnosti v Kč
2011	44 557
2012	13 522
2013	12 149
2014	11 700
2015	5 634

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah z MONITOR MF

Tabulka 30: Míra finanční samostatnosti v obci Budkov

rok	míra finanční samostatnosti v Kč
2011	17 566
2012	20 790
2013	3 019
2014	763
2015	20 192

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle rozvah z MONITOR MF

Míra finanční samostatnosti ukazuje, kolikrát pokryje vlastní jmění celkové závazky, což lze spočítat jako poměr vlastního kapitálu k dlouhodobým i krátkodobým závazkům a k bankovním úvěrům a výpomocím. Tento ukazatel lze chápat tak, že vypovídá o tom, kolik korun vlastního kapitálu je zárukou jedné koruny cizích zdrojů. Z tabulek 29 a 30

vyplývá, že míra finanční samostatnosti byla v obcích pozitivní. V Třebelovicích pozorujeme nejnižší míru v posledním roce. V Budkově tomu bylo o rok dříve, což představovalo také nejnižší hodnotu v obou sledovaných obcích, avšak ani 763 Kč není výsledek, na který by obec měla brát větší zřetel.

4.4 Komparace hospodaření obcí

Na začátku je uvedeno srovnání obcí z hlediska hospodaření, což znázorňují tabulky 31 a 32 Monitoringu hospodaření obcí - soustavy informativních a monitorujících ukazatelů ve sledovaných letech. Tyto indikátory jsou prováděny Ministerstvem financí na základě usnesení vlády ČR. Cílem monitoringu je vést obce k větší obezřetnosti při hospodaření se svěřenými veřejnými prostředky. Dále jsou zde obce srovnány z hlediska jednotlivých příjmů i výdajů. Je porovnáno, která obec hospodařila s větším obnosem finančních prostředků, a od koho finance obdržely a jak je dále využily.

Třebelovice

Z tabulky 31 na následující straně vidíme, že v obci Třebelovice se za 5 let počet obyvatel mnoho nezměnil, někdy počet klesnul, jindy stoupl. Velmi důležité a netradiční je, že měli vždy nulovou dluhovou službu. Aktiva i cizí zdroje se každoročně zvyšovaly, kromě roku 2013. Oběžná aktiva a krátkodobé závazky také rostly, což vyplývá i z výpočtu celkové likvidity, která se pohybovala ve velmi příznivých hodnotách. Lze také pozorovat, že v obci Třebelovice mají každoročně několikanásobně vyšší stavy na bankovních účtech, od 1 347 361 Kč po 8 480 149 Kč v posledním roce. Nejnižší hodnota je právě v roce 2013, kdy byl z běžného účtu samosprávných celků hrazen schodek přesahující 1 600 tis. Kč. Poté stav na účtu zase roste, neboť saldo příjmů a výdajů bylo kladné. Podíl zadluženosti na cizích zdrojích byl vypočítán jako poměr mezi celkovou zadlužeností a cizími zdroji. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům nikdy nepřesáhl 2 %, což je velmi pozitivní.

Tabulka 31: Soustava informativních a monitorujících ukazatelů v obci Třebelovice

informativní ukazatele	2011	2012	2013	2014	2015
počet obyvatel	428	435	437	428	437
příjem celkem (v Kč)	6 412 801	5 151 164	6 167 982	8 979 917	7 081 315
úroky (v Kč)	-	-	-	-	-
uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků (v Kč)	-	-	-	-	-
dluhová služba celkem (v Kč)	-	-	-	-	-
ukazatel dluhové služby (v %)	0	0	0	0	0
aktiva celkem (v Kč)	30 464 151	43 554 667	40 391 440	42 318 721	45 541 989
cizí zdroje (v Kč)	351 846	566 152	542 640	572 308	857 345
stav na bankovních účtech celkem (v Kč)	2 163 334	3 030 355	1 347 361	5 763 917	8 480 149
úvěry a komunální dluhopisy (v Kč)	-	-	-	-	-
PNFV a ostatní dluhy (v Kč)	-	-	-	-	-
zadluženost celkem (v Kč)	-	-	-	-	-
podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)	0	0	0	0	0
cizí zdroje na 1 obyv. (v Kč)	822	1 301	1 242	1 337	1 962
oběžná aktiva (v Kč)	4 754 029	9 427 722	6 570 862	8 443 251	11 044 386
krátkodobé závazky (v Kč)	351 846	566 152	542 640	572 308	857 345
monitorující ukazatele	2011	2012	2013	2014	2015
podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	1,15	1,3	1,34	1,35	1,88
celková likvidita	13,51	16,65	12,11	14,75	12,88

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF a dle dat z ČSÚ

Budkov

V tabulce 32 je znázorněno nejprve 16 informativních a poté 2 monitorující ukazatele, které každoročně sleduje Ministerstvo financí ČR. Na základě těchto indikátorů pak určují dluhovou službu a běžnou likviditu.

Tabulka 32: Soustava informativních a monitorujících ukazatelů v obci Budkov

informativní ukazatele	2011	2012	2013	2014	2015
počet obyvatel	375	377	373	369	367
příjem celkem (v Kč)	4 943 482	5 974 611	6 888 867	9 766 749	7 683 054
úroky (v Kč)	12 870	-	-	-	-
uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků (v Kč)	551 758	-	-	-	-
dluhová služba celkem (v Kč)	564 628	-	-	-	-
ukazatel dluhové služby (v %)	11,4	0	0	0	0
aktiva celkem (v Kč)	19 056 313	29 877 653	32 896 411	37 786 681	39 738 360
cizí zdroje (v Kč)	776 553	1 033 939	1 962 766	4 223 034	701 232
stav na bankovních účtech celkem (v Kč)	1 402 152	2 074 414	1 778 107	1 321 910	3 340 906
úvěry a komunální dluhopisy (v Kč)	-	-	-	-	-
PNFV a ostatní dluhy (v Kč)	-	-	-	-	-
zadluženost celkem (v Kč)	-	-	-	-	-
podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)	0	0	0	0	0
cizí zdroje na 1 obyv. (v Kč)	2 071	2 743	5 262	11 445	1 911
oběžná aktiva (v Kč)	2 269 432	3 082 123	3 250 850	2 542 790	3 953 456
krátkodobé závazky (v Kč)	776 553	635 792	1 229 188	3 559 456	634 525
monitorující ukazatele	2011	2012	2013	2014	2015
podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	4,08	3,46	5,97	11,18	1,76
celková likvidita	2,92	4,85	2,5	0,71	6,23

Zdroj: vlastní zpracování (2017) – dle dat z MONITOR MF a dle dat z ČSÚ

Počet obyvatel se zde, kromě roku 2012, kdy nepatrně rostl, snižuje a obec se tak vylišňuje, což v Třebelovicích neplatilo. U této obce můžeme v roce 2011 pozorovat rozdíl v ukazateli dluhové služby, oproti Třebelovicím, kde byl všechny roky nulový. Důvodem byla splátka úroků z úvěru, který sloužil na zateplení budovy mateřské školy.

To dokládá skutečnost, že dluhová služba nebyla v tomto roce nulová jako ty následující, ale převyšovala 11 %, což i přesto nepatří mezi hodnoty, které by musela obec zdůvodňovat po obdržení dopisu od Ministerstva financí. U této obce vidíme, že majetek, konkrétně oběžná aktiva, zde byla mnohonásobně nižší než v předešlé obci. Opakem byly krátkodobé závazky, které kromě roku 2015, byly vždy vyšší. To má značný vliv na výpočet běžné likvidity, která dosahuje nižších hodnot než u obce Třebelovice, ale v kritických hodnotách se nachází pouze v roce 2014, kdy byla běžná likvidita vyčíslena na 0,71. Nejvyšší cizí zdroje vidíme také v tomto uvedeném roce, kdy dosahovaly více než 4 miliony korun, což způsobily především krátkodobé přijaté zálohy na transfery ve výši přes 2 380 tis. Kč a také pasivní dohadné účty, jež se blíží k částce půl milionu korun. U příspěvkové organizace byly přes 660 tis. Kč především dlouhodobé přijaté zálohy na transfery. Stav na bankovních účtech kolísá od cca 1 320 000 Kč do 3 340 000 Kč. Z toho jasně vyplývá, že v této obci měli častěji schodek, neboť záporné saldo je kryto právě z běžného účtu. Kladné saldo bylo v roce 2012 a 2015, což bylo důsledkem toho, že se stavy na bankovních účtech v těchto letech zvyšovaly.

U obou obcí je proveden součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené příspěvkové organizace. Z toho je patrné, že se liší nejen celková likvidita vypočítaná zde a v kapitole 4.3.1 ukazatelé likvidity, ale také cizí zdroje, celková i oběžná aktiva, krátkodobé závazky, stav na bankovních účtech a další položky.

V obou komparovaných obcích se daňové příjmy každoročně zvyšovaly, nikdy nebyl zaznamenán propad. Bezesporu nejvyšších hodnot dosahovala u obou obcí daň z přidané hodnoty, dále pak daně z příjmů fyzických i právnických osob. Daně z nemovitostí se pohybovaly v Budkově okolo 550 tis. Kč, zatímco v Třebelovicích byly vyšší - přesahovaly téměř vždy 600 tis. Kč. Patrný rozdíl pozorujeme u položky místní poplatky, neboť v Třebelovicích byly zařazeny poplatky ze psů, za užívání veřejného prostranství a poplatek ze vstupného, který se v roce 2014 zrušil, což je spolu s úbytkem psů v obci příčinou klesajícího charakteru místních poplatků. V Budkově do této skupiny přibyl i poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tento poplatek nebyl zaveden nově, pouze byl přesunut, k čemuž v Třebelovicích nedošlo, a ti ho dále účtují do poplatků v oblasti ŽP, protože je dán opatřením, a nikoliv vyhláškou jako

v Budkově. Proto je v obcích mezi těmito položkami značný rozdíl - v Třebelovicích jsou poplatky v oblasti ŽP ve výši cca 90 tis. Kč a v Budkově několikanásobně nižší – kolem 6 tis. Kč. To samé je i u místních poplatků, kde jsou vyšší částky v Budkově a nižší v Třebelovicích.

Naopak u nedaňových příjmů nelze tvrdit, že měly rostoucí trend, neboť v obci Třebelovice i v obci Budkov střídavě rostly či klesaly. Pohybovaly se zhruba od půl milionu až po 1 130 tis. Kč - v roce 2015 v Třebelovicích, kde nejvíce z nich zaujímaly příjmy z vlastního majetku, konkrétně například z pronájmu pozemků, nemovitostí, z prodeje dřeva nebo z poskytnutí služeb.

Kapitálové příjmy, které zaujímají vždy nejméně procent z celkových příjmů, ani u sledovaných obcí nebyly výjimkou. Vyšší byly v obci Budkov i přesto, že ve dvou letech byly nulové. V roce 2012 dosáhly kapitálové příjmy v Budkově 150 000 Kč, což bylo dáno vyšším prodejem pozemků.

U třídy čtvrté - přijaté transfery, pozorujeme nejvyšší hodnoty u obou obcí v roce 2014, kdy převyšovaly tři miliony korun. Tyto finance putovaly na opravu komunikace v obci Třebelovice a v obci Budkov byly využity na výstavbu víceúčelového hřiště, které se sice budovalo o rok dříve, ale dotace přišly v roce 2014, a dále na zateplení budovy základní školy. Rozdílem však je fakt, že v tomto roce byly v Třebelovicích přijaté transfery pouze neinvestičního charakteru, avšak v Budkově byla většina finančních prostředků investičních. Za sledované roky byly průměrně vyšší investiční přijaté transfery v Budkově (641 405 Kč), v Třebelovicích byly jen 347 506 Kč, naopak neinvestiční přijaté transfery byly vyšší v obci Třebelovice (1 203 524 Kč), v obci Budkov byly průměrně o 200 tis. Kč nižší. Obě obce pravidelně využívaly dotace z Programu obnovy venkova Vysočiny, jednalo se o částky převyšující 100 000 Kč. Obě obce čerpaly z fondu soudržnosti, ze Státního fondu životního prostředí a ze Státního zemědělského intervenčního fondu. Finanční prostředky na volby získaly obce v letech 2012, 2013 a 2014. V Budkově vidíme nižší částky, což je důkazem toho, že zde žije méně obyvatel, tedy i méně voličů. Od Úřadu práce Třebíč dostávala vyšší obnosy peněz obec Budkov. Obě obce obdržely pro hasičské sbory okolo 40 tis. Kč, kromě roku 2013, kdy byly poslány vyšší transfery na jejich věcné vybavení - více než 130 tis. Kč.

V roce 2014 bylo v Třebelovicích využito dotací, které se na celkových příjmech podílely 36,5 %. Ani v obci Budkov tomu nebylo jinak, a dotace dosahovaly více než

38 % z celkových příjmů. Zastupitelé obcí chtěli využít co největšího možného množství dotací, aby nebylo vše hrazeno pouze z rozpočtu obce. Tato strategie měla v Třebelovicích pozitivní vliv na výsledek hospodaření, neboť obec měla většinou malou účast na financování projektů. To způsobilo skutečnost naspořit na běžném účtu nemalé peněžní prostředky, k 31. prosinci 2014 se zde nacházelo přes 5 050 tis. Kč. Na druhou stranu ale rozvoj obce nebyl nikterak patrný, byly totiž uskutečňovány pouze opravy a udržování chodu obce. Strategie zastupitelstva v roce 2015 navazovala na principy a podstaty předchozích členů, ale už s vizí zaměřit se právě na rozvoj obce. Daný rok ještě nebyly realizovány investiční projekty, a proto finance na běžném účtu ještě více vzrostly.

Zhodnotíme-li výdajovou stránku, dospějeme k výsledku, že běžné výdaje se u obou obcí pohybovaly průměrně přes 4,5 milionu korun. Běžné výdaje ale v Třebelovicích velmi kolísaly, od tří do sedmi milionů korun. Nebyly tedy zdaleka tak stabilní jako v Budkově, kde se pohybovaly od 3 678 tis. Kč po 4 911 tis. Kč.

Kapitálové výdaje byly několikanásobně vyšší v Budkově, kde se v průměru pohybovaly okolo 2 137 tis. Kč. V Třebelovicích byly kapitálové výdaje v průměru pouze půl milionu korun. Nejnižší kapitálové výdaje vidíme v roce 2013, a to 34 000 Kč v obci Třebelovice, neboť investiční transfery příspěvkovým organizacím byly jen 1 000 Kč a dále nebyly nakupovány stroje ani další dlouhodobé majetky. Všechny výdaje měly velmi proměnlivý charakter, nelze o nich říci, že se zvyšovaly či snižovaly. Ze zpráv o výsledku přezkoumání hospodaření obcí byly zjištěny následující poměrové ukazatele. Obec Třebelovice měla podíl pohledávek na rozpočtu v průměru 4 %, v Budkově to bylo méně, zhruba 1,5 %. Podíl závazků na rozpočtu se v Třebelovicích i v Budkově pohyboval okolo 1,5 %. Podíl zastaveného majetku na celkovém majetku byl v Třebelovicích ve sledovaných pěti letech nulový a v Budkově kolísal v rozmezí od 14 % do téměř 20 %. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům býval častěji vyšší v Budkově, průměrně 2,9 %, v Třebelovicích byl tento podíl pod jedním procentem. Podíl provozního salda k běžným příjmům, počítaný až od roku 2013 byl v Třebelovicích -33,94 %, posléze 53,58 % a v posledním sledovaném roce 47,03 %, v Budkově byl v roce 2013 29,81 %, v roce 2014 30,47 % a v roce 2015 35,74 %. Optimální hodnota tohoto ukazatele by měla být okolo 20 %, neměla by klesnout pod hranici 10 %. (Moderní obec, 2012) Obec Třebelovice signalizovala v roce 2013 možné potíže, avšak evidentně byly v budoucnu zažehnány a dlouhodobě se neopakovaly.

Mezi klady obcí bych bezesporu zařadila nulovou zadluženost z minulosti, hodnoty u likvidit, snaha a chuť rozvíjet obec i navzdory malému a teď již snižujícímu se počtu obyvatel (zateplení budov školy, oprava komunikací, výstavba hřišť) a mírný nárůst daňových příjmů - především daní z přidané hodnoty, z příjmů právnických a fyzických osob a z nemovitostí a také zbytečně se nezvyšující běžné výdaje obcí. Každá z obcí má ale i své stinné stránky, což u komparovaných obcí je například nižší úspěšnost v dotacích, malé zapojení občanů do dění a rozvoje obcí, malá vybavenost obcí (např. praktický lékař již v Třebelovicích neordinuje, zubní lékař v Budkově už také není) a minimální kapitálové příjmy.

5 Návrhy, doporučení a závěr

Cílem návrhů a doporučení je zlepšení životní úrovně v analyzovaných obcích. Zastupitelstvo si uvědomuje a váží důležitosti svých voličů, a tak se snaží ve svém rozvojovém strategickém dokumentu obce o vytvoření takového prostředí, které je atraktivní pro obyvatele a v němž chtějí trávit svůj volný čas a uspokojovat své potřeby. Vzhledem k tomu, že rozpočty obcí nejsou schopny pravidelně financovat rozsáhlé projekty, jsou doporučení především taková, která nezvýší zadluženost obcí a budou tak pro ně finančně přijatelná.

Hospodaření obou vybraných obcí v letech 2011-2015 lze hodnotit na základě finanční analýzy jako velmi dobré. Obce měly dostatek finančních prostředků na financování a krytí výdajů, tudíž si nemusely brát žádné úvěry a půjčky, pouze v Budkově měli dříve úvěr na zateplení budovy mateřské školy, kdy poslední splátka zasahovala do sledovaného roku 2011.

Jelikož obec nemá příliš velkou možnost ovlivnit příjmy, neboť daňové příjmy jsou obcím dány dle rozpočtového určení daní, nabízí se změnit v této kategorii pouze výši místních poplatků či zvýšit koeficient pro daň z nemovitostí, jež je dán obcím podle počtu obyvatel a lze ho o určitou mez navýšit. Mezi místní poplatky obcí Budkov a Třebelovice patří poplatek ze psů, ze vstupného, za užívání veřejného prostranství nebo poplatek za svoz komunálního odpadu, přičemž některé byly ve sledovaných letech postupně zrušeny. Výši těchto poplatků si stanovuje každá obec ve svých obecně závazných vyhláškách, ale také zákon určuje jejich maximum. Například za kalendářní rok za jednoho psa lze vybírat částku maximálně 1 500 Kč. Je přitom nutné dbát o to, aby výše či navýšení poplatků byla únosná pro občany. Pravdou je, že místní poplatky jsou pouze nepatrnou částkou v rámci celkových příjmů. V případě obce Třebelovice se jednalo průměrně jen o 0,16 %. V obci Budkov zaujímají o něco více, v průměru pěti let 2,27 %.

V tabulkách 33 a 34 je znázorněno, jak by se obcím zvýšily příjmy po zavedení vyššího poplatku za psa či po změně místního koeficientu, který by zvýšil daň z nemovitostí. Poplatek za psa je v Třebelovicích stanoven na 50 Kč, v Budkově na 70 Kč. Jednotlivé navýšení sazby poplatku je u obcí navrženo rozdílně. Vždy bylo ale zvoleno navýšení minimálně o 10 Kč, maximálně o 30 Kč. Nejvyšší sazba je zvolena ve výši 120 Kč/pes/rok, kdy by se v obci Třebelovice výnos z poplatku zvýšil o 6 300 Kč.

V obci Budkov by sazba 120 Kč/pes/rok zvýšila výnos o 4 050 Kč. Navrhovala bych navýšení částky u tohoto místního poplatku pro obě obce na 100 Kč, v Třebelovicích by to znamenalo dvojnásobné zvýšení a v Budkově by se sazba zvedla o 30 Kč, což je podle mě stále únosné pro občany.

Tabulka 33: Výnosy z poplatků za psa při různých sazbách

obec Třebelovice		obec Budkov	
sazba poplatku za psa za rok	výnos z poplatku	sazba poplatku za psa za rok	výnos z poplatku
50 Kč	4 500 Kč	70 Kč	5 670 Kč
80 Kč	7 200 Kč	90 Kč	7 290 Kč
100 Kč	9 000 Kč	100 Kč	8 100 Kč
120 Kč	10 800 Kč	120 Kč	9 720 Kč

Zdroj: vlastní výpočet

Zvýšení místního koeficientu u daně z nemovitostí je navrženo pro obě komparované obce na koeficient vyšší o jednu kategorii, tedy na 1,4. V Třebelovicích by se vybíraná daň z nemovitostí zvýšila o 263 240 Kč a v Budkově by plynulo do obecního rozpočtu o 239 876 Kč více.

Tabulka 34: Zvýšení místního koeficientu u daně z nemovitostí

název obce	koeficient 1,0	koeficient 1,4
Třebelovice	658 099 Kč	921 339 Kč
Budkov	599 689 Kč	839 565 Kč

Zdroj: vlastní výpočet

Poprvé se soustava informativních a monitorujících ukazatelů vypočítávala za rozpočtový rok 2008. Nejvyšší počet obcí s vyšší mírou rizika hospodaření byl ve velikostní kategorii od 101 do 500 obyvatel. Při pohledu na tyto indikátory bylo zjištěno, že ani jedna z obcí se nikdy nenacházela za sledovanou časovou řadu v kritických hodnotách, co se týče zadluženosti. Za rizikové hodnoty je považováno překročení hranice 25 % u ukazatele věřitelského rizika a hodnoty běžné likvidity mezi 0 a 1. Hodnota, spadající do tohoto intervalu u likvidity, se objevila pouze v roce 2014 v obci Budkov, což bylo způsobeno vysokými přijatými zálohami na transfery a nemalými dohadnými pasivními účty.

Obec Třebelovice prodává pozemky v části obce „Nivy“, jež má ve svém vlastnictví. V současné době je k dispozici pouze jedna volná parcela o velikosti 800 m², jejíž cena je 110 Kč/m². Obci by tak jedna parcela vynesla příjem 88 000 Kč. Obec plánuje v této lokalitě přebudovat i další pozemky pro následující výstavbu. Jelikož má obec vhodnou polohu, mezi městy Jemnice a Moravské Budějovice a nachází se tak na hlavním tahu, na rozdíl od Budkova, je v obci zájem o výstavbu nových rodinných domů. Proto je ve prospěch obce odkupovat pozemky, aby se tak zvýšil počet obyvatel žijících v Třebelovicích. Příliv nových občanů by tak mělo za následek zvýšení kapitálových příjmů, a to konkrétně zvýšení příjmů z prodeje pozemků. Dále by se zvýšil obnos vybraný z daně z nemovitostí, která plyne obci ze sta procent. Podle rozpočtového určení daní by se také zvýšily daňové příjmy, neboť jejich výše se odvíjí od počtu obyvatel, celkové výměry a dalších ukazatelů. Ve druhé zkoumané obci se žádné volné stavební parcely nenachází, což má mimo jiné za následek snižování počtu obyvatel či vystěhovávání se. Tento problém v nedostatku stavebních parcel bych navrhovala odstranit, aby se obec dále rozvíjela, a aby přicházeli do obce také mladí obyvatelé, kteří mají na rozvoj velice pozitivní vliv. Kladem je, že se v obci nachází mateřská i základní škola, což by mohlo potenciální občany lákat při koupi stavebních parcel.

Aby se zvýšilo využívání dotací, které občas končí neúspěšně, je vhodné mít kompetentní osobu, která by dohlížela na přehled potenciálních dotací, což by obci usnadnilo reagovat na výzvy. Obec může vybrat úředníka nebo oslovit firmu. Samozřejmostí je, že využití vlastního úřednického aparátu znamená pro obec nižší náklady, než platit firmě za dané služby. Ovšem po zohlednění faktoru kvality práce a posléze i úspěšnosti v dotačních výzvách, si myslím, že tento návrh je důležité brát v potaz, alespoň pro získání vyšších obnosů například z Evropské unie. Velmi důležité je zaměřit se na takové projekty, které v budoucnu nikterak výrazně nezatíží rozpočty obcí. Z toho plyne, že není důležité vyčerpat všechny možné dotace, ale pouze takové, které budou pro obec efektivní, účelné a výhodné.

Dále bych upozornila na to, že v obou obcích jsou občané nespokojeni s množstvím dostupných služeb. Provozní doba pošty je v Třebelovicích pouze hodinu a půl dopoledne a totéž odpoledne, v Budkově je tomu podobně. Alespoň v jedné z obcí by mohla být umístěna lékárna - jelikož v obcích ordinuje lékař, který svým pacientům předepisuje léky a občané si je tak musí vyzvedávat v nejbližším městě. Výdejna léčiv by mohla být v ordinaci praktického a dětského lékaře. Jednalo by se o léky, které lékař

svým pacientům předepisuje pravidelně a dále o běžně dostupné léky (např. na bolest hlavy, náplasti, masti či bandáže a obvazy). Tento projekt by mohl být realizován v závislosti na domluvě obecního úřadu s lékařem. Obec by mohla lékaře k výdejně léčiv motivovat snížením ceny za pronájem obecních prostor. Mezi další služby bych zařadila pedikúru, manikúru či masáže. Je jasné, že by se v malých obcích nevyplatilo poskytovat tyto služby každodenně, ale příkladně jedenkrát týdně. Ani kulturní vyžití v obcích není velké, spíše postupem času opadá. Pro mládež by mohlo být znovu obnoveno pořádání zábav a diskoték. Pro starší generaci například setkání důchodců, které se koná pravidelně pouze v Budkově nebo společné aktivity v podobě kroužků. Zároveň by každá z obcí měla zvyšovat nejen kvalitu života občanů, ale také kvalitu svého úřadu, v čemž spočívá poskytování kvalitních veřejných služeb tak, aby se nezvyšovaly provozní náklady.

Obce také mohou hledat rezervy i v provozních výdajích. Jedná se například o volbu levnějšího telefonního tarifu, snížení výdajů na údržbu čistoty v obcích nebo výdaje na zaměstnance.

Další oblastí, kde by mohly obce ušetřit finance, je odpadové hospodářství. Mohl by se zvýšit poplatek za svoz komunálního odpadu, avšak pouze do takové výše, která by byla únosná pro občany. V Třebelovicích se dle opatření platí 250 Kč /rok za sběrnou nádobu nemovitosti, domu či bytu, dále 50 Kč/rok za osobu bez rozdílu věku a talon za svoz pro fyzickou osobu stojí 25 Kč. V Budkově činí podle obecně závazné vyhlášky sazba poplatku 400 Kč za osobu na kalendářní rok. Zmíněné talony v obci Třebelovice motivují občany pro správné třídění odpadků, proto bych zvýšila spíše částku 50 Kč/rok na osobu na 70 Kč-100 Kč nebo 250 Kč/rok na 270 Kč-300 Kč. Určitě by však nebylo pro místní občany únosné zvyšovat obě tyto částky najednou.

Do dalších návrhů bych zařadila opravu rozhlasu v obci Budkov, který bezesporu obci schází. Jako doporučení bych dala oběma obcím, aby peněžní prostředky, snížené o rezervu na nepředvídatelné události, ukládaly na lépe úročeném produktu. Za sledované roky bylo našetřeno velké množství peněz, avšak nebyly zhodnocovány žádným bankovním produktem. Úrokové zhodnocení například na terminovaných vkladech by sice nepřineslo takové příjmy jako na jiných produktech, došlo by ale k vyššímu zhodnocení, než na bankovním účtu, kde jsou finance doposud. Nebo by obce mohly investovat do cenných papírů, aby tak získaly výnosy z držby nebo prodeje akcií. Protože se obce chystají do budoucna investovat do projektů (viz níže), část

finančních prostředků bude sloužit na eventuální dofinancování a pokrytí výdajů rozpočtu.

V budoucnu se obec Budkov hodlá zaměřit dle strategického rozvojového dokumentu, (viz příloha 2) který je pro představu v přílohách diplomové práce, na opravu hasičské zbrojnice, farářovy kapličky i kaple sv. Floriána. Odbahnění rybníků je dalším plánem, který je již nezbytný. Dále chce obec pokračovat s rozšiřováním chodníků a opravit požární nádrž. Obec Třebelovice se zaměřuje na vybudování inženýrských sítí v části obce Nivy a dále by chtěli doopravit místní komunikace. Ve výstavbě je nyní také hasičské hřiště, které se buduje u areálu, kde se nachází hřiště víceúčelové i fotbalové. Další plány jsou uvedeny v rozvojovém strategickém dokumentu obce (viz příloha 1). Pokud nebudou stačit daňové příjmy a příjmy z dotací na běžné výdaje a na pokrytí budoucích investic, budou obcím k jejich dofinancování sloužit prostředky uložené z předchozích let na běžných účtech.

Snahou každé obce je hospodařit co nejefektivněji a současně zajišťovat obyvatelstvu kvalitní život v obci. Tuto péči obstarávají v obci orgány, které si místní sami volí. Hospodaření obce je omezeno nejen zákony, ale právě i voleným orgánem, čímž je zastupitelstvo. Cílem všech obcí by měl být rozvoj a zkvalitňování infrastruktury, což se odvíjí od množství finančních prostředků. Diplomová práce byla zpracována pro dvě obce, jež mají méně než 500 obyvatel v pětileté časové řadě, od roku 2011 do roku 2015.

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat a komparovat hospodaření dvou obcí, v kraji Vysočina, v okrese Třebíč. Srovnání vyústilo ve formulaci návrhů a doporučení na zlepšení hospodaření. Bylo zjištěno, že vybrané obce i přesto, že mají málo obyvatel, jsou schopny se samy uživit a nemusí si půjčovat peněžní prostředky.

Předložené návrhy a doporučení v diplomové práci byly poskytnuty jako podklady pro zastupitelstva obcí při řešení mnoha otázek, jako například jestli obec hospodaří efektivně, zda je možné snížit výdaje nebo naopak zvýšit některé vybrané druhy příjmů. Jelikož bylo zjištěno, že obě obce hospodaří efektivně, je v doporučeních navrženo pouze nepatrné zvýšení příjmů v podobě místních poplatků nebo daně z nemovitostí pomocí zvýšeného koeficientu či jiné zhodnocení finančních prostředků na běžných účtech obcí. V návrzích je také pár typů, které by mohly zlepšit občanskou vybavenost a atraktivnost obcí.

6 Seznam použité literatury

6.1 Knižní zdroje

- ARMSTRONG, Harvey. a Jim TAYLOR. *Regional economics and policy*. 3rd ed. Malden, Mass.: Blackwell, 2000. ISBN 978-0-631-21713-8.
- BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.
- BRIGHAM, Eugene F. a Michael C. EHRHARDT. *Financial management: theory and practice*. 13th ed. Mason, OH: South-Western Cengage Learning, c2011. ISBN 978-1-4390-7809-9.
- CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008. ISBN 978-80-87123-06-5.
- ČÁBEL, Josef, *Obecní úřad Budkov*, Budkov, 2000
- ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.
- ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPIK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.
- HAMALOVÁ, Marta, Anna BELAJOVÁ a Miriam ŠEBOVÁ. *Komunální ekonomika a politika*. Bratislava: Sprint dva, 2011. ISBN 978-80-89393-38-1.
- HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. Vyd. 3. Praha: ASPI, 2011. ISBN 80-8643-288-2
- Hampl, M., Gardavský, V., Kühnl, K. (1987): Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR, Praha, Univerzita Karlova, 225 s.
- Hruža, Filip, 2013. Why traditional financial analysis tools and approaches are not suitable for municipalities and should be re-designed? (The case of municipalities in Czech republic), In: *International Journal of Social Science and Humanity*. IACSIT Press, [online] January 2013, Vol. 3, No. 1, s. 57-61 [cit. 2017-02-01]. ISSN 2010-3646. Dostupné z: <http://www.ijssh.org/papers/194-G10031.pdf>
- IVANIČKA, Koloman. *Základy teórie a metodologie socióekonomickej geografie*. 2.vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1987.

- JANHUBA, Miloslav. *Základy teorie účetnictví*. V Praze: Vysoká škola ekonomická, Nakladatelství Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0852-4.
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KABELKA, Karel. *Třebelovice. Strípky z dějin obce*, Třebelovice, 2009
- KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-733-1.
- KOLEKTIV AUTORŮ, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. (ve Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk 1. vyd.). Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-80-5.
- KÖNIG, Petr. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2., aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9.
- KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2.
- KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.
- MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. Praha: Grada, 2012. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-3637-2.
- MCKENZIE, Richard B. a Gordon TULLOCK. *Modern political economy: an introduction to economics*. New York: McGraw-Hill, c1978. ISBN 978-0070664029.
- MORGAN, Douglas F. *Budgeting for local governments and communities*. Armonk, New York: M.E. Sharpe, 2015. ISBN 978-0-7656-2780-3.
- NEKUDA, Vladimír, ed. *Moravskobudějovicko: Jemnicko*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1997. Vlastivěda moravská. ISBN 80-85048-75-2.
- PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada Publishing, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-5256-3.
- PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

- PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-2789-9.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
- REDLICOVÁ, Radka. *Regionální ekonomika: pro bakalářské studium*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-779-3.
- RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2010. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-3308-1.
- SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.
- SŮVOVÁ, Helena. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. Praha: Bankovní institut, 1999. Bankovníctví. ISBN 80-7265-027-0.
- ŠKRABAL, Ivo. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006. ISBN 80-86902-39-0.
- TOTH, Petr. *Ekonomika měst a obcí*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. ISBN 80-7079-693-6.
- VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1.
- WILLARD, Bob. *The sustainability advantage: seven business case benefits of a triple bottom line*. 5th pr. Gabriola Island, BC: New Society Publishers, 2002. ISBN 978-0-865-71451-9.
- WILDAVSKY, Aeron B. *Budgeting: a comparative theory of budgetary processes*. 2nd, rev. ed. New Brunswick (U.S.A): Transaction Books, c1986, xii, 403 s. ISBN 0887386040.

- ZÁŠKODA, Miloslav. *120 let Sboru dobrovolných hasičů v Budkově: 1894-2014*. V Budkově: Sbor dobrovolných hasičů, 2014. ISBN 978-80-260-6051-2.

6.2 Internetové zdroje

- Budkov: 80. výročí posvěcení Farářovy kapličky. *REGIONVYSOCINA.CZ* [online]. Havlíčkův Brod: P. K. Novák, © 2016 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.regionvysocina.cz/zpravodajstvi/budkov-80-vyroci-posveceni-fararovy-kaplicky/>
- Databáze demografických údajů za obce ČR. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. Olomouc: J. Bilík, 2016 [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>
- DATABÁZE MONITOR MINISTERSTVA FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY [online]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/>
- Jak připravovat rozpočet obce. *Moderní obec* [online]. J. Obrovský, 2012 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/jak-pripravovat-rozpocet-obce/>
- Jemnický mikroregion. Kraj Vysočina [online]. 2010 [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: https://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4030162
- Kartogram - Statistické jednotky - NUTS II. *MMR ČR* [online]. Jihlava: Krajský úřad Kraje Vysočina, 2009 [cit. 2017-01-16]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Uzemni-a-bytova-politika/Bytova-politika/Statistiky-Analyzy/Statistiky-z-oblasti-bytove-politiky/Vybrane-udaje-o-bydleni/Archiv/Vybrane-udaje-o-bydleni-2004/9-Uzemni-cleneni-Ceske-republiky/Kartogram-Statisticke-jednotky-NUTS-II>
- Malý lexikon obcí České republiky - 2014. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2014 [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2014-n-gdc2kaznu1>
- Metody pro přepočet hlasů na mandáty. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. Praha: M. Řípa, 2012 [cit. 2017-01-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/metody_pro_prepocet_hlasu_na_mandaty
- Monitoring hospodaření obcí – SIMU rok 2011. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. © 2015-2013 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z:

<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2010/monitoring-hospodareni-obci-simu-2011-13782>

- Obce mikroregionu. *Jemnický mikroregion* [online]. Jemnice, 2010 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.mikroregion.jemnice.cz/index.php/obce-mikroregionu>
- Obce: Budkov. *Regionální Informační Servis* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, © 2012-2016 [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=590410>
- Obce: Třebelovice. *Regionální Informační Servis* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, © 2012-2016 [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=591858&zsj=169480>
- Oficiální stránky obce Třebelovice. *Obec Třebelovice* [online]. 2017 [cit. 2017-01-11]. Dostupné z: <http://www.trebelovice.cz/>
- Oficiální web obce. *Obec Budkov* [online]. J. Pokorný, 2017 [cit. 2017-01-11]. Dostupné z: <http://budkov.cz/>
- Počet obyvatel v obcích - k 1. 1. 2016. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. R. Havel, 2016 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>
- Pohyb obyvatelstva - rok 2015. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2016 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pohyb-obyvatelstva-4-ctvrtleti-2015>
- Program obnovy venkova. *Kraj VYSOČINA* [online]. Jihlava: Krajský úřad Kraje Vysočina, 2002-2013 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/program-obnovy-venkova/ds-300941>
- Rozmístění a koncentrace obyvatelstva ČR - 2001: 3. Velikostní struktura obcí. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2014 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/4120-03-casova_rada_1961_2001-3__velikostni_struktura_obci_
- Rozpočtové určení daní. *Finanční správa* [online]. © 2013-2017 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/rozpocetove-urceni-dani>
- Sídlní struktura a obyvatelstvo ČR. *Vybrané kapitoly ze socioekonomické geografie České republiky* [online]. Brno: Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, 2013

- [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js13/geograf/web/pages/02-sidelni-struktura.html>
- Statutární města v České republice dle krajů. *Kraj Vysočina* [online]. Jihlava: Krajský úřad Kraje Vysočina, 2013 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.kr-vysocina.cz/statutarni-mesta-v-ceske-republice-dle-kraju/g-23624>
  - Ukazatelé likvidity. *Finanční analýza* [online]. D. Jadviščák, © 2011 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://financni-analyza.webnode.cz/ukazatele-likvidity>
  - Úvod. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2014 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/2-1373-05--uvod>
  - Veřejná databáze: Obyvatelstvo. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2015 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM01&z=T&f=TABULKA&skupId=606&katalog=30845&pvo=DEM01&str=v33&evo=v866_!_VUZEMI97-100-101_1&c=v3~2__RP2015MP12DP31
  - Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Kraje Vysočina. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Krajská správa ČSÚ v Jihlavě* [online]. Jihlava, 2016 [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32624234/33013216.pdf/7689bfcc-f68f-4e02-843c-8bcd83d86db8?version=1.11>

6.3 Legislativa

- Vyhláška č. 5/2014 Sb. Vyhláška o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti
- Vyhláška č. 96/2012 Sb. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení)
- Zákon č. 491/2001 Sb. Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů
- Zákon č. 563/1991 Sb. Zákon o účetnictví
- Zákon č. 565/1990 Sb. Zákon České národní rady o místních poplatcích

6.4 Další zdroje

Interní dokumenty OÚ Třebelovic - rozpočty, rozvahy, závěrečné účty - 2011-2015

Interní dokumenty OÚ Budkova - rozpočty, rozvahy, závěrečné účty - 2011-2015

Infolist Budkova, OÚ Budkov, 2011-2016, zastupitelé obce

Informační zpravodaj obce Třebelovice, 2016, zastupitelé obce

7 Seznam zkratek

ČR - Česká republika

DPH - daň z přidané hodnoty

DSO - dobrovolné sdružení (svazky) obcí

EU - Evropská unie

FA - finanční analýza

FO - fyzická osoba

MAS - Místní akční skupina

MF - Ministerstvo financí

ORP - obce s rozšířenou působností

OÚ - obecní úřad

PNFV - přijatá návratná finanční výpomoc

PO - právnická osoba

POÚ - pověřený obecní úřad

POVV - Program obnovy venkova Vysočina

RRRS - regionální rada regionů soudržnosti

TJ - tělovýchovná jednota

TTP - trvalé travní porosty

VZZ - výkaz zisku a ztrát

ZPF - zemědělský půdní fond

ŽP - životní prostředí

8 Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma veřejné správy	11
Obrázek 2: Mapa NUTS II a III v ČR	14
Obrázek 3: Statutární města České republiky	16
Obrázek 4: Velikostní kategorie obcí	18
Obrázek 5: Počet obyvatel na km ² dle správních obvodů ORP.....	19
Obrázek 6: Poloha obou obcí.....	35
Obrázek 7: Poloha Jemnického mikroregionu.....	36
Obrázek 8: Znak obce Třebelovic.....	38
Obrázek 9: Znak obce Budkov	43

9 Seznam tabulek

Tabulka 1: Velikostní struktura obcí v ČR k roku 2015	18
Tabulka 2: Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel	23
Tabulka 3: Obecné schéma běžného rozpočtu.....	26
Tabulka 4: Obecné údaje o obcích.....	36
Tabulka 5: Druhy pozemků v obci Třebelovice v ha (rok 2015).....	40
Tabulka 6: Vývoj počtu obyvatel v obci Třebelovice v letech 2011-2015.....	40
Tabulka 7: Druhy pozemků v obci Budkov v ha (rok 2015).....	44
Tabulka 8: Vývoj počtu obyvatel v obci Budkov v letech 2011-2015	45
Tabulka 9: Daňové příjmy v obci Třebelovice v Kč	47
Tabulka 10: Nedaňové příjmy v obci Třebelovice v Kč.....	49
Tabulka 11: Kapitálové příjmy v obci Třebelovice v Kč	50
Tabulka 12: Přijaté transfery v obci Třebelovice v Kč	50
Tabulka 13: Běžné výdaje v obci Třebelovice v Kč.....	56
Tabulka 14: Kapitálové výdaje v obci Třebelovice v Kč	58
Tabulka 15: Daňové příjmy v obci Budkov v Kč.....	63
Tabulka 16: Nedaňové příjmy v obci Budkov v Kč	65
Tabulka 17: Kapitálové příjmy v obci Budkov v Kč.....	65
Tabulka 18: Přijaté transfery v obci Budkov v Kč	66
Tabulka 19: Běžné výdaje v obci Budkov v Kč	71
Tabulka 20: Kapitálové výdaje v obci Budkov v Kč.....	73
Tabulka 21: Běžná likvidita v obci Třebelovice.....	77
Tabulka 22: Běžná likvidita v obci Budkov	77
Tabulka 23: Okamžitá likvidita v obci Třebelovice	78
Tabulka 24: Okamžitá likvidita v obci Budkov.....	78
Tabulka 25: Ukazatel věřitelského rizika v obci Třebelovice	80

Tabulka 26: Ukazatel věřitelského rizika v obci Budkov	80
Tabulka 27: Míra samofinancování v obci Třebelovice	81
Tabulka 28: Míra samofinancování v obci Budkov.....	81
Tabulka 29: Míra finanční samostatnosti v obci Třebelovice.....	81
Tabulka 30: Míra finanční samostatnosti v obci Budkov	81
Tabulka 31: Soustava informativních a monitorujících ukazatelů v obci Třebelovice ..	83
Tabulka 32: Soustava informativních a monitorujících ukazatelů v obci Budkov	84
Tabulka 33: Výnosy z poplatků za psa při různých sazbách	90
Tabulka 34: Zvýšení místního koeficientu u daně z nemovitostí	90

10 Seznam grafů

Graf 1: Struktura obyvatel v obci Třebelovice (k 31. 12. 2015).....	41
Graf 2: Struktura obyvatel v obci Budkov (k 31. 12. 2015)	46
Graf 3: Vývoj celkových příjmů v jednotlivých letech v obci Třebelovice	52
Graf 4: Vývoj dílčích příjmů v jednotlivých letech v obci Třebelovice	53
Graf 5: Plánované a skutečné příjmy v jednotlivých letech v obci Třebelovice	54
Graf 6: Poměr vlastních příjmů a transferů v jednotlivých letech v obci Třebelovice ...	54
Graf 7: Vývoj celkových výdajů v jednotlivých letech v obci Třebelovice	58
Graf 8: Vývoj dílčích výdajů v jednotlivých letech v obci Třebelovic	59
Graf 9: Vývoj výdajů dle účelu v jednotlivých letech v obci Třebelovice	60
Graf 10: Plánované a skutečné výdaje v jednotlivých letech v obci Třebelovice	61
Graf 11: Saldo příjmů a výdajů v obci Třebelovice.....	62
Graf 12: Vývoj celkových příjmů v jednotlivých letech v obci Budkov	68
Graf 13: Vývoj dílčích příjmů v jednotlivých letech v obci Budkov	69
Graf 14: Plánované a skutečné příjmy v jednotlivých letech obci Budkov	70
Graf 15: Poměr vlastních příjmů a transferů v jednotlivých letech v obci Budkov	70
Graf 16: Vývoj celkových výdajů v jednotlivých letech v obci Budkov.....	73
Graf 17: Vývoj dílčích výdajů v jednotlivých letech v obci Budkov	74
Graf 18: Vývoj výdajů dle účelu v jednotlivých letech v obci Budkov	74
Graf 19: Plánované a skutečné výdaje v jednotlivých letech v obci Budkov	75
Graf 20: Saldo příjmů a výdajů v obci Budkov	76
Graf 21: Srovnání běžné a okamžité likvidity v obcích Třebelovice a Budkov	79

11 Seznam příloh

Příloha 1: Strategický rozvojový dokument obce Třebelovice.....	107
Příloha 2: Strategický rozvojový dokument obce Budkov	115

OBEC TŘEBELOVICE

Rozvojový strategický dokument obce

---

na období 2015 - 2020

Strategický plán

Strategické plány jsou novým typem programových dokumentů regionů, měst a obcí. Jedná se o ucelený programový dokument, který formuluje strategii rozvoje obce, jejího fungování i rozvoje celého území. Tato strategie musí být komplexní s důrazem na souvislosti a vzájemnou podporu navržených cílů a programů.

Strategický plán (dále jen „SP“) je dlouhodobým dokumentem naznačujícím záměry obce na období minimálně pěti až deseti let, který se nemůže omezit pouze na jedno volební období zastupitelstva či na období platnosti územního plánu.

SP představuje jistou formu dohody o tom, čeho by měla obec v nejbližším desetiletí dosáhnout a jak při tom hodlá postupovat. Nejedná se však o dokument neměnný, naopak musí být průběžně porovnáván se skutečností a aktualizován. Strategický plán usiluje o dosažení rovnováhy mezi tím, co občané chtějí a tím, co je možné, rovnováhy mezi dalším rozvojem a ochranou stávajících přírodních, urbanistických a kulturních hodnot.

SP se musí stát důležitým nástrojem řízení obce. Znamená to, že k jeho záměrům a prioritám bude přihlíženo při sestavování rozpočtu obce a programu investičních akcí. Rovněž tak územní plán a jeho změny by měly vycházet ze SP jako jistým způsobem nadřazeného dokumentu (SP je v podstatě základem zákonem požadovaného zadávacího dokumentu). SP umožní obci zejména:

- naplňovat dlouhodobé cíle a strategickou vizi obce
- rozhodovat v zastupitelstvu v širším koncepčním rámci

- koordinovat aktivity a zájmy různých subjektů působících v obci
- lépe prosazovat a chránit veřejný zájem
- kvalifikovaně formulovat další koncepční dokumenty
- stanovit priority investičního programu

SP musí vycházet z analýzy současného stavu, zhodnotit silné a slabé stránky obce, její rozvojové příležitosti a identifikovat existující rizika.

SWOT analýza obce Třebelovice

Silné stránky obce:

- Funkční zastupitelstvo obce
- Dostupnost základní a mateřské školy
- Dostupnost pošty
- Obecní vodovod
- Plynofikace obce
- Prodejna potravin
- Prodejna průmyslového zboží
- Relativně dobrá dopravní obslužnost
- Bezdrátové připojení k internetu
- Individuální charakter bydlení
- Absence průmyslových objektů poškozujících životní prostředí

Slabé stránky:

- Chybí plochy ve vlastnictví obce vhodné k rozvoji
- Nedostatečně rozvinutá infrastruktura cestovního ruchu
- Málo možností sportovního vyžití
- Špatný stav komunikací (místní i polní cesty)
- Vysoká nezaměstnanost
- Velmi omezené možnosti kulturního vyžití
- Webové stránky

Příležitosti:

- Vybudování multifunkčního sportovního hřiště
- Vybudování splaškové kanalizace, ČOV a infrastruktury s využitím dotací z EU
- Větší a účinnější propagace obce
- Programy pro mládež a seniory (kulturní, společenské a vzdělávací) a zapojení mládeže do dění v obci formou účasti na projektech
- Podpora zpracování biomasy na kompost
- Větší propagace dění v obci a pořádaných akcí (letáky, zpravodaj)

Hrozby:

- Populace stárne
- Obec se „vylidňuje“
- Malý zájem občanů o věci veřejné

- Zhoršené mezilidské vztahy, sousedské spory a netolerance

Strategické cíle

C1: Zatraktivnění veřejných prostorů obce

- Zlepšit kvalitu a kulturu využití veřejných prostorů, regulovat nevhodné způsoby využívání veřejných prostranství (zpoplatněním, legislativním zákazem atd.).
- Vypracovat architektonické a výtvarné návrhy úprav veřejných prostorů, veřejné zeleně a mobiliáře.
- Dbát na vytváření atraktivních veřejných prostorů v nových projektech i při rekonstrukcích.

C2: Zajistit vysokou kvalitu prostorového uspořádání a architektury obce

- Při přípravě významných projektů prostorového rozvoje posílit spoluúčast veřejnosti v posuzovacím procesu.
- Dosáhnout vhodné formy partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem při rozvoji obce, stanovit pravidla pro zapojení vlastníků pozemků.

C3: Eliminovat „vizuální“ znečištění obce

- Zlepšit očistu veřejných prostranství a nadále dodržovat systém svozu odpadu, včetně velkoobjemového.
- Důsledně postihovat vandalismus.
- Působit na majitele chátrajících objektů a ploch.
- Likvidovat černé skládky a dočasná úložiště zeminy či jiných odpadů.
- Maximálně a koordinovaně využívat stavební odpady.

C4: Zajištění příznivého podnikatelského prostředí

- Jednat otevřeně, vstřícně a profesionálně s potenciálními investory a podnikateli.
- Napomáhat vytváření podmínek pro rozvoj drobného a středního podnikání.

C5: Bezpečnostní rizika

- Zajistit akceschopnost jednotky zapojené do IZS obce
- Zajistit bezpečný pohyb chodců v obci
- Realizovat v maximální možné míře přechody pro chodce a další dopravní opatření s cílem zajištění bezpečnosti pro chodce, zejména děti a mládež.
- Dobudovat chodníky a opravit osvětlení v obci.

A. Řešení katastrálního území

Základní charakteristika území:

Obec leží na území okresu Třebíč, cca 35 km jihozápadně od Třebíče. Nejbližšími městy jsou směrem na západ Jemnice, na severovýchod Moravské Budějovice, se kterými jsou Třebelovice propojeny státní silnicí II/152 a železniční tratí. Dalším městem, významným pro řešenou obec jsou Dačice. Tato města jsou také nejčastějšími cíli dojížděky občanů Třebelovic za prací a občanským vybavením. Ve vzdálenosti 20 km od obce je rekreační oblast Bítovsko navazující na Vranovskou přehradu.

Katastrální výměra: **1142 ha**

Zastavěné území: **11 ha**

Nadmořská výška: **464 m n. m.**

Počet domů: **159**

Počet obyvatel: **437**

Pošta: **ano**

Zdravotnické zařízení: **ne** (pouze 1x za 14 dní poradna pro děti)

Policie: **ne**

Škola: **ano**

Obchod s potravinami: **ano**

Obchod s průmyslovým zbožím: **ano**

Vodovod: **ano**

Plynofikace: **ano**

Kanalizace splašková i dešťová do vodoteče: **ano**

Kanalizace ČOV: **ne**

B. Zjednodušená dokumentace úprav, obnovy, adaptací a rekonstrukcí event. navrhovaných staveb jednotlivých akcí Rozvojového strategického dokumentu

1. Objekty památkově chráněné

Název projektu: 1.1 **Revitalizace Památníku obětem 1. a 2. světové války**

Popis situace: Pomník je postaven na pozemku přímo v obci Třebelovice a připomíná oběti 1. a 2. světové války z našeho okolí. Jsou zde popsána jména padlých z obce. Slavnostně odhalen a vysvěcen byl 21. 8. 1949. Autorem díla je akademický sochař Jaroslav Šlesinger. V roce 2009 byla zvýrazněna jména padlých v roce 2014 pak opraven kamenný taras. Výsadba kolem pomníku je již velice přerostlá a proschlá a je nutno ji revitalizovat.

Cíl: Pomník jako významné vzpomínkové místo pro místní obyvatele, rodáky i občany okolních obcí.

2. Drobné sakrální stavby

Název projektu: 2.1 **Údržba drobných sakrálních staveb**

Popis situace: V katastru obce se nacházejí drobné sakrální stavby, které jsou mnohdy v neutěšeném stavu.

Cíl: Ve spolupráci s majiteli, vrátit těmto historicky cenným stavbám důstojnou podobu.

3. Veřejné budovy občanské vybavenosti

Název projektu: 3.1 **Oprava chodby a WC u kanceláří OÚ**

Popis situace: Budova byla nově postavena v letech 1977-1983. Je zde sídlo obecního úřadu, místní lidová knihovna a společenský sál se sociálním zázemím. V budově jsou umístěny i služby pro místní obyvatele, jako např. kadeřnictví a obchod se smíšeným zbožím. Během let 2008 až 2014 proběhla průběžná výměna oken a dveří. V současné době je nutná oprava WC u kanceláří obecního úřadu v prvním patře, neboť dochází k prosakování vody z odpadních

	trubek. Dále je nutno vyměnit kotel na plyn a topná tělesa v kancelářích, archivu i knihovně.
Cíl:	Modernizace a údržba kanceláří obecního úřadu a knihovny.
<u>Název projektu:</u>	3.2 Oprava kuchyně a výčepu v KD
Popis situace:	Vybavení kuchyně i výčepu je z roku 1983 a je již značně zastaralé a nefunkční. Zcela chybí úložné prostory, pracovní stoly i mycí pult. Výčepní pult je zrezivělý a nefunkční. Obložení kuchyně je místy oprýskané. Zastaralé je i osvětlení, vypínače a zásuvky.
Cíl:	Modernizace a zvýšení bezpečnosti i komfortu pro obsluhu při pořádání kulturních akcí v kulturním domě.
<u>Název projektu:</u>	3.3 Výměna podlahové krytiny, radiátorů a oprava WC ve zdravotním středisku.
Popis situace:	Podlaha v ordinaci lékaře i v čekárně sloužící maminkám s dětmi je nevyhovující. Linoleum je místy zvlněné, svažené spáry prasklé a hrozí riziko zakopnutí a pádu. Sociální zařízení je oprýskané a nevzhledné. Radiátory na zdravotním středisku jsou původní z roku 1983 a již na více místech propouští vodu. Je nutná jejich výměna.
Cíl:	Bezpečnost, komfort a modernizace zdravotního střediska. Zabránit škodám, které by vznikly únikem vody z prorezavělých radiátorů.
<u>Název projektu:</u>	3.4 Oprava vstupu do bývalé kotelny a její přebudování na moštárnu
Popis situace:	Schodiště je trvale podmáčené, obklady odprýskané. Železné vstupní dveře zrezavělé a dřevě. Prostory se již jako kotelna nevyužívají a má tedy smysl najít pro ně nové využití. Zřízení moštárny, by bylo jistě přínosem. Moštárna v obci léta bývala v domku po staré mlékárně, ale byla zrušena, neboť stav stavení byl nevyhovující.
Cíl:	Využití prázdných, nevyužívaných prostor, nová služba občanům.
<u>Název projektu:</u>	3.5 Oprava vstupního schodiště
Popis situace:	Vstupní schodiště je původní z roku 1983 a vlivem vztlínající vody, díky špatné izolaci, došlo k opadání bočních obkladů a také k odloupení podhledových dlaždic na schodech samých.
Cíl:	Důstojný a bezpečný vstup do kulturního domu, kde má sídlo i obecní úřad.

4. Komunikace a komunikační plochy

<u>Název projektu:</u>	4.1 Rekonstrukce chodníku „Na kopci“
Popis situace:	Zdejší část chodníků byla vybudována jako jedna z prvních, vykazuje známky opotřebení a značných nerovností. Jako jediná část je ještě z dlaždic 30x30, ostatní chodníky v obci jsou již ze zámkové dlažby.

Cíl:	Zlepšení úpravy veřejného prostranství, jejich celistvost. Zvýšení komfortu i bezpečnosti pro chodce.
<u>Název projektu:</u>	4.2 Oprava komunikace a chodníku „Parcela“
Popis situace:	Komunikace je v současné době téměř v havarijním stavu, velice nerovný povrch s propadlými částmi a vydroleným asfaltem. Chodník má také velmi zvltný povrch a oprava je velmi nutná z důvodu bezpečnosti chodců.
Cíl:	Zlepšení úpravy veřejného prostranství, zvýšení komfortu i bezpečnosti pro chodce
<u>Název projektu:</u>	4.3 Oprava komunikace „v Kroužku“
Popis situace:	Komunikace je nebezpečná, velice prašná v době sucha a naopak v době dešťů velmi blátivá.
Cíl:	Zlepšení prašnosti v okrajové části obce a odklon techniky jedoucí k Zemědělskému družstvu mimo centrum obce
<u>Název projektu:</u>	4.4 Oprava komunikace „Na potoku“
Popis situace:	Komunikace je nebezpečná, povrch různorodý, nerovný. Ve špatném stavu je i panelové zakrytí části Třebelovského potoka, kde panely již vykazují značné opotřebení. Situaci zhoršuje i fakt, že zpevněná část potoka a mostní konstrukce nejsou majetkem obce nýbrž povodí.
Cíl:	Zlepšení vzhledu celé ulice, zvýšení bezpečnosti.
<u>Název projektu:</u>	4.5 Opravy cest k lesu
Popis situace:	Obě cesty vedoucí z obce k lesu ležícímu severním směrem jsou nebezpečné, šterkové. Cesty jsou velmi často využívány nejen majiteli přilehlých polností a lesů, ale i širokou veřejností k vycházkám do přírody.
Cíl:	Zlepšení prašnosti v severní okrajové části obce. Zvýšení bezpečnosti i komfortu pro širokou veřejnost.

5. Technické památky

Popis situace: Na území obce se nevyskytují

6. Veřejná prostranství, zeleň, rekreační plochy

<u>Název projektu:</u>	6.1 Výsadba zeleně
Popis situace:	V prostoru nově vznikající ulice „V Nivách“, v části plánované pro výstavbu nových rodinných domů, je část pozemku v ochranném pásmu vysokotlakého plynu. Zde nelze budovat nic s trvalým základem, a proto se prostor nabízí k výsadbě zeleně.
Cíl:	Vytvořit oázu klidu a zároveň částečně protihlukovou bariéru mezi silnicí II. třídy spojující Jemnici a Moravské Budějovice a ulicí rodinných domků.
<u>Název projektu:</u>	6.2 Ozelenění veřejných prostranství

- Popis situace:** Svozová místa, na kterých se nacházejí sběrné nádoby na tříděný odpad, se nacházejí ve frekventovaných částech obce a jsou tudíž hodně „na očích“.
- Cíl:** Osázet ze tří stran tato svozová místa vhodnou zelení a tím je částečně skrýt.
- Název projektu:** **6.3 Výstavba multifunkčního hřiště**
- Popis situace:** V prostoru za moderním fotbalovým hřištěm se nachází zastaralé volejbalové i tenisové hřiště. Obě již technicky nevyhovují.
- Cíl:** Vytvořit moderní a multifunkční sportoviště pro širokou veřejnost. Nabídnout mládeži možnost trávit čas jinak, než u PC.
- Název projektu:** **6.4 Výstavba zázemí u multifunkčního hřiště**
- Popis situace:** U nově vznikajícího multifunkčního hřiště chybí prostor pro posezení přihlížejících sportovních fanoušků. Také je v blízkém okolí nutno revitalizovat zeleň.
- Cíl:** Nabídnout občanům možnost posezení v příjemném prostředí, s možností výhledu na přilehlé sportoviště i okolní přírodu a blízký rybník „Koupaliště“.
- Název projektu:** **6.5 Výstavba hasičského hřiště**
- Popis situace:** V obci chybí vhodná plocha, na které by mohli trénovat a závodit členové JPO III i SDH. Louka, na které v současnosti trénují a závodí, nemá dostatečné rozměry ani zázemí.
- Cíl:** Najít vhodný obecní pozemek nebo v případě nutnosti jej vykoupit od soukromé osoby a vybudovat reprezentativní hřiště pro trénink a soutěž v požárním sportu.

7. Energetické a telekomunikační sítě a objekty

- Název projektu:** **7.1 Přeložka vedení vysokého napětí**
- Popis situace:** Přes pozemek plánovaný pro výstavbu nových rodinných domů „V Nivách“, prochází vedení vysokého napětí.
- Cíl:** Přeložení vedení vysokého napětí a tudíž posunutí ochranného pásma, umožní vybudování stavebních míst.
- Název projektu:** **7.2 Modernizace veřejného osvětlení**
- Popis situace:** Od poslední rekonstrukce veřejného osvětlení již uběhlo 12 let a v poslední době vzrůstají náklady na opravy.
- Cíl:** Zvýšit bezpečnost chodců v nočních hodinách. Zajistit bezporuchový, úsporný provoz veřejného osvětlení v obci nákupem nových osvětlovacích těles.

8. Rozvoj obce, bytová výstavba, infrastruktura

- Název projektu:** **8.1 Technická infrastruktura**
- Popis situace:** Nedostatek stavebních parcel vhodných pro stavbu rodinných domů.
- Cíl:** Najít vhodné obecní pozemky nebo v případě nutnosti je vykoupit od soukromé osoby a vybudovat na nich technickou

infrastrukturu. Umožnit tak výstavbu nových rodinných domů a tudíž rozvoj obce.

Název projektu:

8.2 Technika pro údržbu veřejných prostranství

Popis situace:

V současné době chybí technika pro svoz odpadu vznikajícího při údržbě veřejné zeleně i veřejných prostranství i technika vhodná pro zimní údržbu chodníků, kterou by mohli obsluhovat obcí zaměstnávání VPP pracovníci, kteří nemají řidičské oprávnění skupiny T.

Cíl:

Ve vegetačním období udržovat veřejná prostranství upravená, trávníky posečené a vzniklé odpady průběžně svážet na místa k tomu určená. V zimních měsících zajistit údržbu chodníků.

Název projektu:

8.3 Odpadové hospodářství

Popis situace:

Při údržbě veřejných prostranství a zeleně vzniká odpad, kterým se rychle zaplňují hnědé nádoby na tříděný bioodpad, jejichž počet je navzdory navýšení (v období jara z 6 ks na 9 ks) stále nedostačující.

Cíl:

Najít vhodný obecní pozemek nebo v případě nutnosti jej vykoupit od soukromé osoby a vybudovat na něm komunitní kompostárnu.

Zdroje financování

Plán rozvoje obce není členěn do jednotlivých let z důvodu maximálního možného využití financování z dotačních titulů.

Zásadní zdroje financování:

- a) Pravidelné příjmy obecního rozpočtu
Roční rozpočet obce se pohybuje kolem 5 mil. Kč. Tyto příjmy je nutno směřovat zejména na základní opravy a údržbu obecního majetku, v omezené míře pak na investice, kde není možné využít dotace.
- b) Dotační tituly
Jedná se především o dotační tituly vypisované ministerstvy, krajem a EU.
- c) Jednorázové nesystémové dotace

Rozvojový strategický dokument obce Třebelovice je základním dokumentem pro tvorbu Územního plánu a dále podkladem pro rozpočtový výhled na jednotlivá léta. Je to závazný dokument pro zastupitelstvo obce a měněn může být pouze usnesením zastupitelstva obce. Tento strategický plán není dokumentem uzavřeným. Může být průběžně doplňován a aktualizován dle potřeb a finančních možností obce Třebelovice. Veškeré změny v plánu budou projednány v zastupitelstvu obce Třebelovice.

Schváleno v zastupitelstvu obce dne 10. 9. 2015

Ing. Milan Muška, místostarosta

Bc. Jana Frühaufová, starostka

V Třebelovicích dne 10. 9. 2015

Příloha 2: Strategický rozvojový dokument obce Budkov

Strategický rozvojový dokument obce Budkov na léta 2017 - 2021

Pořadové číslo	Rok	Plán akcí	Časový harmonogram	Finanční plán
1.	2017 - 2020	"Odbahnění rybníků" - odstranění nánosů z rybníků, vybudování nápuštěného zařízení, vybudování výpuštěného a odtokového systému. Jedná se o dva rybníky. 1. "U pile" p.č.1277/8 a 2. "Vedunka" p.č.186/2. V případě po pozemkových úpravách vybudování dalších rybníků	červen - září	1.800.000,-
2.	2019-2021	"Vybudování stavebních míst v obci" - vybudování alespoň 5-ti stavebních parcel na výstavbu rodinných domů, včetně přípojek	březen - říjen	2.000.000,-
3.	2019	"Oprava místní komunikace za zahradami" - oprava povrchu vozovky	květen - říjen	1.200.000,-
4.	2017 - 2018	"Modernizace obecního rozhlasu a digitální povodňový plán" - modernizace zastaralého obecního rozhlasu, rozšíření, možnost ovládání přes mobilní telefon.	červen - srpen	1.450.000,-
5.	2017	"Nová Hasičská zbrojnice a zázemí pro obecní techniku" - postavení nové hasičské zbrojnice, včetně vybudování přípojek a zázemí pro obecní zaměstnance a obecní techniku	březen - prosinec	7.250.000,-
6.	2018-2019	"Úprava prostranství a vstup do Kulturního domu" - vytrhání starého betonu a vybudování nového povrchu, úprava schodiště a výměna vstupních dveří do kulturního domu	duben - říjen	750.000,-

7.	2018	"Úprava návsi" - úprava, kolem autobusové zastávky, povrchu kolem kapličky sv.Floriána	duben - říjen	550.000,-
8.	2017-2018	"Kaplička na vsi" - úprava kapličky sv. Floriána a úprava kolem	červen - srpen	250.000,-
9.	2019-2020	"Chodníky směrem na Štěpkov" - vybudování chodníků od středu obce směrem na Štěpkov. Budovat se bude, dle finančních možností po etapách	březen - listopad	1.500.000,-
10.	2020-2021	"Výměna povrchu, oken a osvětlení v Kulturním domě" - je potřeba vyměnit stávající parkety, netěsnící okna a výměna nevyhovujícího osvětlení	červen - srpen	500.000,-
11.	2019-2021	"Budování polních cest po pozemkové úpravě" - rozšiřování a úprava polních cest, po dokončené pozemkové úpravě	duben - říjen	1.800.000,-
12.	2020-2021	"Úprava požární nádrže" - oprava požární nádrže u restaurace Maják, vyčištění, zpevnění atd.	červen - září	300.000,-
13.	2018-2019	"Dobudování chodníku směrem na Lomy" - chodníky směrem na Lomy, jsou tam už obrubníky a jen dodělat chodník	srpen - listopad	500.000,-